

**T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ANA BİLİM DALI**

**TÜRKİYE'DE İŞ SAĞLIĞI GÜVENLİĞİ MEVZUATLARI ÇERÇEVESİNDE
ORTAK SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMLERİNİN (OSGB)
KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DURAN GÜL

**GAZİANTEP
AĞUSTOS, 2017**

**T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ANA BİLİM DALI**

**TÜRKİYE'DE İŞ SAĞLIĞI GÜVENLİĞİ MEVZUATLARI ÇERÇEVESİNDE
ORTAK SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMLERİNİN (OSGB)
KARŞLAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DURAN GÜL

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Murat KÜTÜK

**GAZİANTEP
AĞUSTOS, 2017**

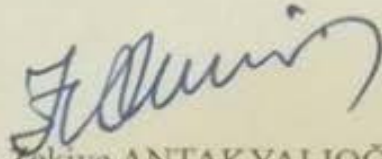
T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ANA BİLİM DALI

Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatları Çerçevesinde Ortak Sağlık ve
Güvenlik Birimlerinin (OSGB) Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Duran GÜL

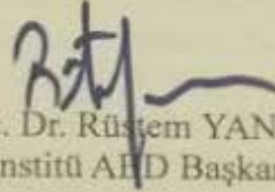
Tez Savunma Tarihi: 25 Ağustos 2017

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

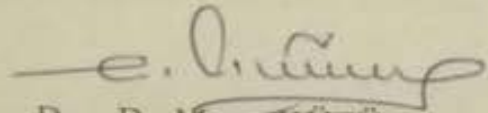
Doç. Dr. Zekiye ANTAKYALIOĞLU
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Doç. Dr. Rüstem YANAR
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımda (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

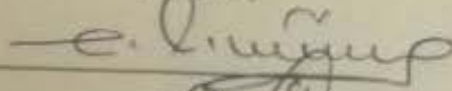
Doç. Dr. Murat KÜTÜK
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

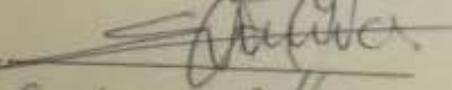
Jüri Üyeleri _____:
(Unvanı, Adı ve SOYADI)

(İmzası)

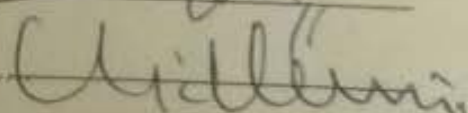
1.Doç. Dr. Murat KÜTÜK.....

2.Doç. Dr. Hasan AKGÜL.....

3.Yrd. Doç. Dr. Mustafa PEHLIVAN.....

ÖZET

TÜRKİYE'DE İŞ SAĞLIĞI GÜVENLİĞİ MEVZUATLARI ÇERÇEVESİNDE ORTAK SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMLERİNİN (OSGB) KARŞLAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

GÜL, Duran

Yüksek Lisans Tezi, İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Murat Küçük

Eylül 2017, 135 Sayfa

Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri (OSGB) organize sanayi bölgelerinde faaliyet gösteren, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarını yapmak üzere yetkilendirilmiş birimlerdir. Bu çalışmanın amacı OSGB'lerde görevli personelin yasal düzenlemelerden ve çalışma ortamındaki uygulamalardan kaynaklanan sorunları ve bu sorunların çözüm önerileri incelemektir. Çalışmada OSGB kurulabilmesi için gerekli fiziki şartlar ve yasal dayanak, kurulumu için başvuru işlemlerinde izlenecek prosedürler, birimin yetkilendirilme süreci, çalışma usul ve esasları, bu birimlerden hizmet alımı ve bu birimler için ihtar ve uyarılar gibi konular ile ilgili bir inceleme yapılmıştır. Ayrıca Afyonkarahisar, Ankara, Bilecik, Eskişehir, Gaziantep ve Mersin illerinde hizmet veren OSGB'lerde farklı uzmanlık alanlarında çalışan bireylere OSGB uygulamalarından kaynaklanan sorunlar ve bu sorunların çözüm önerileri ile ilgili anket çalışması yapılarak sonuçları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş sağlığı ve Güvenliği, Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri (OSGB), 6331 sayılı kanun

ABSTRACT**PROBLEMS AND SOLUTION PROPOSALS FOR COMPARISON OF COMMON
HEALTH AND SECURITY UNITS (OSGB) IN THE FRAMEWORK OF SAFETY
SECURITY LEGISLATIONS IN TURKEY**

GÜL, Duran

M.A. Thesis, Department of Occupational Health and Safety

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Murat KÜTÜK

September 2017, 135 Pages

The Joint Health and Safety Units (JHSU) are the units authorized by the Ministry of Labor and Social Security to perform work health and safety studies in their workplaces. The purpose of this study is to examine the problems arising from the legal arrangements and practices in the JHSU and the suggestions for solution of these problems. In this study, requirements for the establishment and legal basis of JHSU, application process and procedures to be followed for setting up the unit authorization process and caveat for hiring the services of this unit and alerts on topics such as a review was carried out. Also In addition, surveys were conducted on the problems arising from JHSU applications and the suggestions for solution of these problems for the individuals working in different specialization areas in JHSUs serving in Afyonkarahisar, Ankara, Bilecik, Eskişehir, Gaziantep and Mersin. Evaluations were made according to the survey results.

Keywords: Joint Health and Safety Unit (JHSU), work health and safety, the law no 6331

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR.....	xii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	01
1. GİRİŞ.....	01
İKİNCİ BÖLÜM.....	03
2.1. Literatür Özetleri	03
2.2. İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı ve Amacı.....	10
2.2.1. İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı.....	11
2.2.2. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Amacı.....	11
2.3. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi.....	12
2.3.1. Dünyada İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi.....	12
2.3.2. Ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi.....	14
2.3.2.1. Osmanlı İmparatorluğu Dönemi.....	14
2.3.2.2. Cumhuriyetin İlanından Sonraki Dönem.....	15
2.4. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri (OSGB).....	15
2.4.1. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi (OSGB) ve İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi (İSGB) Kurma zorunluluğu.....	16
2.4.2. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi (OSGB) Hakkında Yasal Düzenlemeler.....	17
2.4.3. Ortak Sağlık Güvenlik Birimleri (OSGB) Kurulumu.....	17
2.4.3.1. Ortak Sağlık Güvenlik Birimleri(OSGB) Kurulumu İçin Başvuru.....	17
2.4.3.2. OSGB'nin Kurulumu İçin Gerekli Fiziki Şartlar.....	18
2.4.3.3. OSGB'nin Kurulumu İçin Gerekli Personel Şartları.....	19
2.4.3.4. Ortak Sağlık Güvenlik Birimlerinin (OSGB) Coğrafi Hizmet Yerleri...20	
2.4.4. Ortak Sağlık Güvenlik Birimlerinin (OSGB) Görev Yetki ve Sorumlulukları	20
2.5. İş Yeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri (İSGB).....	22
2.5.1. Yasal olarak İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi (İSGB) Kurma Zorunluluğu.....	22
2.5.2. İşyerlerinde İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi Kurulum Şartları.....	22
2.5.3. İş Sağlığı ve Güvenliği Birimi Fiziki Şartları	23
2.5.4. İş Sağlığı ve Güvenliği Biriminin Görevleri	23
2.6. OSGB Ve İSGB Kurulabilmesi İçin Yapılmış Yasal Düzenlemeler.....	23
2.7. İş Güvenliği Uzmanı Belgesi (A, B, C Sınıfı).....	24

2.7.1. (A) Sınıfı İş Güvenliği Uzmanlığı Belgesini almak için gerekli şartlar.....	25
2.7.2. (B) Sınıfı İş Güvenliği Uzmanlığı Belgesi Almak İçin Gerekli Şartlar.....	25
2.7.3. (C) Sınıfı İş Güvenliği Uzmanlığı Belgesi Almak İçin Gerekli Şartlar.....	26
2.7.4. İş Güvenliği Uzmanlarınca Yapılan Çalışmalar	27
2.7.4.1. Rehberlik.....	27
2.7.4.2. Risk Değerlendirmesi.....	28
2.7.4.3 Çalışma Ortamı Gözetimi.....	28
2.7.4.4 Eğitim Bilgilendirme ve Kayıt.....	28
2.7.4.5. İlgili Birimlerle İşbirliği.....	29
2.7.5. İş Güvenliği Uzmanlarının Çalışma Süreleri.	29
2.8. İş Yeri Hekimliği ve Diğer Sağlık Personeli.....	30
2.8.1. İş Yeri Hekimliği Belgesi.....	30
2.8.2. İş Yeri Hekimlerinden Yapılan Çalışmalar.....	31
2.8.3. İş Yeri Hekimlerinin Çalışma Süreleri.....	33
2.8.4. Diğer Sağlık Personeli.....	35
2.9. Toplum Sağlığı Merkezi Birimi (TSMB).....	37
2.10. İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt Takip İzleme Programı İşlemleri.....	37
2.10.1. Anonim veya Limited Bir Şirketin OSGB yetki belgesi almak için İSG-KATİP Üzerinden Başvuruları ve Yetkilendirilmesi.....	38
2.10.1.1. OSGB çalışanlarından İSG-KATİP Kullanıcısının Yetkilendirilmesi.....	38
2.10.1.2. İSG Profesyonelleri Havuzu Tanımı ve Buradan Yapılacak Sözleşmeler.....	39
2.10.1.3. İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt Takip İzleme Programı (İSG-KATİP) İş Yerimizin Tehlike Sınıfı Görülmediği Durumlarda Yapılacak İşlemler.....	39
2.10.1.4. İSG-KATİP'te OSGB e-Bildirge Yetkilisi Olan Kişinin Ayrılması veya Yetkili Kişinin Değiştirilmesi Durumunda Yapılacak İşlemler.....	39
2.10.1.5. İSG-KATİP Sisteminde Kaydınız Bulunmuyor Ya Da Sistemi Kullanma Yetkiniz Güncellenmemişse Yapılacak İşlemler.....	39
2.10.1.6. İSG-KATİP Üzerinde Kayıtlı İşletmelerin Nace Kodu, Tehlike Sınıfı ve SGK Kayıtları İle İlgili Bilgilerin Alınmaması Durumunda Yapılacak İşlemler	40
2.10.1.7. İSG-KATİP Üzerinden Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri (OSGB) İle İşletmeler Arasında Hizmet Alım Sözleşmesi Yapılması İşlemleri.....	40
2.10.1.8. OSGB'lerde görevli Uzmanların Dışa Görevlendirilmelerinde İSG-KATİP Sisteminde İş Güvenliği Uzmanı, İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personeli Bilgilerine Ulaşılamadığı Durumlarda Yapılacak İşlemler.....	40
2.10.1.9. İşletmelerin SGK'da Tehlike Sınıfına Göre Kayıtlı NACE Kodlarının İSG-KATİP Sistemindeki Kayıtlı Uyuşmaması Durumunda Yapılacak İşlemler.....	41
2.10.1.10. İSG-KATİP Sistemine E-bildirge Kullanıcısı Olarak Yetkilendirilen Kişinin T.C. Kimlik Numarası ile Sisteme Giriş Yapılamadığı Sorunu Yaşanması durumunda Yapılacak İşlemler.	41
2.10.1.11. Hizmet Alan İşyerlerinin İSG-KATİP Üzerinden Yapacakları İşlemler.....	42
2.10.1.12. İş Sağlığı ve Güvenliği Profesyonelleri ve Eğitimcilerinin İSG-KATİP Üzerinden Yaptıkları İşlemleri.....	42
2.10.1.13. OSGB'lerin İSG-KATİP Üzerinden Yaptıkları İşlemler.....	42
2.11. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin Başvuru İşlemleri ve Yetkilendirilmesi.....	43

2.11.1. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin (OSGB) Yetkilendirilmesi.....	45
2.11.2. OSGB'lerin Uymak Zorunda Olduğu Hususlar.....	45
2.11.3. OSGB'lerin Başvuru Dosyasında Bulunması Zorunlu Bilgi ve Belgeler.....	45
2.11.4. Ortak Sağlık Güvenlik Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları.....	46
2.11.5. Ortak Sağlık Güvenlik Birimlerinden Hizmet Alımı.....	47
2.11.6. Ortak Sağlık Güvenlik Birimleri İçin İhtar ve Uyarılar.....	47
2.11.6.1. İhtar Puanlarının Silinmesi İşlemi.....	48
2.11.6.2. İhtar Puanına Göre OSGB'lerin Yetki Belgelerinin Askıya Alınması....	48
2.12. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin Yaşadığı Sorunların Sınıflandırılması.....	50
2.12.1. OSGB'lerin kurulum aşamasında karşılaştıkları sorunlar.....	50
2.12.2. OSGB'lerce İş Güvenliği Uzmanı İstihdamı, Çalıştırma Süreleri ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunlar.....	50
2.12.3. İşyeri Hekimliği ve Diğer Sağlık Personeli İstihdamı, Çalıştırma Süreleri ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunlar.....	50
2.12.4. OSGB'lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar.....	50
2.12.5. OSGB'nin Risk Değerlendirme Ekibi tarafından Yapılan Risk Değerlendirmesi Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar	51
2.12.6. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Yerine Getirilmesi İçin Devlet Tarafından Yapılan Destekleme Ödemesinden Kaynaklanan Sorunlar.....	51
2.12.7. ALO 170 Hattının Bilgilendirme ve Sorunların Çözümüne Destek Verilmemesinden Kaynaklanan Sorunlar.....	52
2.12.8. İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı Sisteminden Kaynaklanan Sorunlar.....	52
2.12.9. OSGB'lerin Patlamadan Korunma Dokümanı Hazırlaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar.....	52
2.12.10. OSGB'lerde, Kişisel Koruyucu ve Donanımların Kullanılmasından Kaynaklanan Sorunlar.....	52
2.12.11. OSGB'lerin İhtar Puanı İle Kapatılmasından Kaynaklanan Sorunlar.....	53
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	54
3. MATERYAL YÖNTEM.....	54
3.1. Anket Uygulaması.....	54
3.2. Anket Sonuçlarının Analizi.....	55
3.3. Araştırmanın Hipotezleri.	55
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	57
4.1. ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA.....	57
4.2. Katılımcılara Ait Demografik Bilgilerin Dağılımı.....	57
4.3. OSGB'lerin Karşılaştığı Sorunlar.....	59
4.3.1. OSGB'lerin Kurulum Aşamasında Yaşadığı Sorunlar.....	59
4.3.2. OSGB'lerce İş Güvenliği Uzmanı İstihdamı, Çalıştırma Süreleri ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunlar.....	59
4.3.3. İşyeri Hekimliği ve Diğer Sağlık Personeli İstihdamı, Çalıştırma Süreleri ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunlar.....	62
4.3.4. OSGB'lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde karşılaştıkları sorunlar....	63
4.3.5. OSGB'nin "Risk Değerlendirme Ekibi" Tarafından Yapılan Risk Değerlendirmesi Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar.	64

4.3.6. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin yerine getirilmesi için devlet tarafından yapılan Destekleme ödemesinden Kaynaklanan Sorunlar.....	66
4.3.7. ALO 170 Hattının Bilgilendirme ve Sorunların Çözümüne Destek Verilmemesinden Kaynaklanan Sorunlar.....	72
4.3.8. İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt Takip ve İzleme Programı (İSG KATİP) Sisteminden Kaynaklanan Sorunlar.....	72
4.3.9. OSGB'lerin Patlamadan Korunma Dokümanı Hazırlaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar.....	71
4.3.10. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin (OSGB) Kişisel Koruyucu ve Donanımların (KKD) Kullanılmasından Kaynaklı Sorunlar.....	72
4.3.11. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin (OSGB) İhtar Puanı Sonucu Kapatılması İle İlgili Sorunlar.....	73
4.4. OSGB'lerin Karşılaştıkları Sorunlara Çözüm Önerileri.....	75
4.4.1.Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi (OSGB) kurulum aşamasında karşılaştıkları sorunların çözüm önerileri.....	75
4.4.2. İş Güvenliği Uzmanı İstihdamı ve Çalıştırma Süreleri ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunların Çözüm Önerileri.....	76
4.4.3. İşyeri Hekimliği ve Diğer Sağlık Personeli İstihdamı, Çalıştırma Süreleri Ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunların Çözüm Önerileri.....	77
4.4.4. OSGB'lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözüm Önerileri.....	79
4.4.5. OSGB lerin Risk Değerlendirmesi Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözüm önerileri.....	80
4.4.6. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Yerine Getirilmesi İçin Devlet Tarafından Yapılan Destekleme Ödemesinden Kaynaklanan Sorunların Çözüm Önerileri.....	81
4.4.7. ALO 170 Hattının Bilgilendirme ve Sorunların Çözümüne Destek Verilmemesinden Kaynaklanan Sorunların Çözüm Önerileri.....	82
4.4.8. İSG-KATİP sisteminden kaynaklanan sorunların çözüm önerileri.....	83
4.4.9. OSGB lerin Patlamadan Korunma Dokümanı Hazırlaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözüm Önerileri.....	84
4.3.10. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin (OSGB) Kişisel Koruyucu ve Donanımların Kullandırılmasından Kaynaklı Sorunlara Çözüm Önerileri.....	85
4.4.11. OSGB'lerin (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) İhtar Puanı ile Kapatılmasından Kaynaklanan Sorunların Çözüm Önerileri.....	86
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	88
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	88
KAYNAKLAR.....	100
EKLER.....	104
ÖZGEÇMİŞ.....	122

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 4.1. Katılımcıların İllere Göre Dağılımı.....	57
Şekil 4.2. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı.....	58
Şekil 4.3. Katılımcıların Çalışma Sürelerine Göre Dağılımı.....	58
Şekil 4.4. Katılımcıların Uzmanlık Gruplarına Göre Dağılımı.....	59
Şekil 4.5. Katılımcıların Çalışan Sayısına Göre Dağılımı.....	59

TABLOLAR LİSTESİ

	..Sayfa No
Tablo 2.1. Çalışan Sayısı Ve Tehlike Sınıfına Göre OSGB ve İSGB Kurma İle İlgili Şartlar İşyeri Hekimliği Belgesi.....	16
Tablo 2.2. OSGB’lerde Bulunacak Asgari Malzeme Listesi.....	44
Tablo 2.3. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri İçin İhtar Tablosu.....	49
Tablo 4.1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler.....	56
Tablo.4.2. OSGB’lerin (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) Kurulum Aşamasında Karşılaştıkları Sorunların Dağılımı	60
Tablo 4.3. OSGB’lerce İş Güvenliği Uzmanı İstihdamı ve Çalıştırma Süreleri ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunların Dağılımı	62
Tablo.4.4. İşyeri Hekimliği ve Diğer Sağlık Personeli İstihdamı, Çalıştırma Süreleri ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunların Dağılımı.....	62
Tablo 4.5. OSGB’lerin “Acil Durum Planı Hazırlaması” Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Dağılımı.....	64
Tablo 4.6. OSGB’nin “Risk Değerlendirme Ekibi” Tarafından Yapılan Risk Değerlendirmesi Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Dağılımı	65
Tablo 4.7. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Yerine Getirilmesi için Devlet Tarafından Yapılan Destekleme Ödemesinden Kaynaklanan Sorunların Dağılımı.....	67
Tablo.4.8. ALO 170 Hattının Bilgilendirme ve Sorunların Çözümüne Destek Verilmemesinden Kaynaklanan Sorunların Dağılımı	69
Tablo 4.9. İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı (İSG KÂTİP) Sisteminden Kaynaklanan Sorunların Dağılımı.	70
Tablo.4.10. OSGB’lerin Patlamadan Korunma Dokümanı Hazırlaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Dağılımı	72
Tablo.4.11. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin (OSGB) Kişisel Koruyucu ve Donanımların (KKD) Kullanılmasından Kaynaklı Sorunların Dağılımı.....	73
Tablo 4.12. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin İhtar Puanı Sonucu Kapatılması İle İlgili Sorunların Dağılımı.....	74

Tablo.4.13. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin (OSGB) Kurulum Aşamasında Karşılaştıkları Sorunların Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi.....	75
Tablo.4.14. İş Güvenliği Uzmanı İstihdamı ve Çalıştırma Süreleri ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunların Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyleri.....	77
Tablo 4.15. İşyeri Hekimliği ve Diğer Sağlık Personeli İstihdamı, Çalıştırma Süreleri ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunların Çözüm Önerileri.....	78
Tablo 4.16. OSGB'lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi.	80
Tablo 4.17. OSGB'lerin Risk Değerlendirmesi Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi.....	81
Tablo 4.18. İSG Hizmetlerinin Yerine Getirilmesi İçin Devlet Tarafından Yapılan Destekleme Ödemesinden Kaynaklanan Sorunların Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi.....	82
Tablo.4.19. ALO 170 Hattının Bilgilendirme ve Sorunların Çözümüne Destek Verilmemesinden Kaynaklanan Sorunların Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi.....	83
Tablo.4.20. İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı (İSG KATİP) Sisteminden Kaynaklanan Sorunların Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi.....	84
Tablo.4.21. OSGB'lerin Patlamadan Korunma Dokümanı Hazırlaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi.....	85
Tablo.4.22. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin (OSGB) Kişisel Koruyucu ve Donanımlardan Kaynaklı Sorunlara Katılım Düzeyi.....	86
Tablo 4.23. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin (OSGB) İhtar Puanı İle Kapatılmasından Kaynaklanan Sorunların Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi.....	87
Tablo 5.1. SGB'lerde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar OSGB'lerin İlgili Kurulum Aşamasında Karşılaştıkları Sorunların Dağılımı İlişkisi.....	89
Tablo.5.2. OSGB'lerde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar İşyeri Hekimliği ve Diğer Sağlık Personeli İstihdamı, Çalıştırma Süreleri ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunların Dağılımı İle İlişkisi.....	90
Tablo.5.3. OSGB'lerde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar OSGB'lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Dağılımı İle İlişkisi.....	91
Tablo 5.4. OSGB'lerde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar OSGB'nin Risk Değerlendirme Ekibi Tarafından Yapılan Risk Değerlendirmesi Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Dağılımı İle İlişkisi.....	91

Tablo 5.5. OSGB'lerde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Yerine Getirilmesi İçin Devlet Tarafından Yapılan Destekleme Ödemesinden Kaynaklanan Sorunların Dağılımı İle İlişkisi	92
Tablo 5.6. OSGB'lerde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar ALO 170 Hattının Bilgilendirme ve Sorunların Çözümüne Destek Verilmemesinden Kaynaklanan Sorunların Dağılımı İle İlişkisi	93
Tablo 5.7. OSGB'lerde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı Sisteminden Kaynaklanan Sorunların Dağılımı İle İlişkisi.....	94
Tablo.5.8. OSGB'lerde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar OSGB'lerin Patlamadan Korunma Dokümanı Hazırlaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Dağılımı İle İlişkisi	94
Tablo 5.9. OSGB'lerde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin (OSGB) Kişisel Koruyucu ve Donanımların (KKD) Kullanılmasından Kaynaklı Sorunların Dağılımı İle İlişkisi	95
Tablo 5.10. OSGB'lerde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi (OSGB) İhtar Puanı İle Kapatılması İle İlgili Sorunların Dağılımı İle İlişkisi.....	95
Tablo 5.11. Anket Katılımcılarına Göre Belirlenen Çözüm Önerisi Sıralaması.....	97

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
AET	: Avrupa Ekonomik Topluluğu
ÇSGB	: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
ILO	: Uluslararası Çalışma Örgütü (İnternatinonal Labour Organization)
İSG	: İş Sağliğı ve Güvenliği
İSGB	: İş Sağliğı ve Güvenliği Birimi
İSGSİS	: İş Sağliğı ve Güvenliği Sistemi
İSGGM	: İş Sağliğı ve Güvenliği Genel Müdürlüğu
İSG-KATİP	: İş Sağliğı ve Güvenliği Kayıt Takip İzleme Programı
KKD	: Kişisel Koruyucu Donanımlar
MSDS	: Malzeme Güvenlik Bilgi Formu
NACE	: İşletmelerin Ekonomik Faaliyetlerinin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Sistemi
OHSAS	: İş Sağliğı ve Güvenliği Yönetim Sistemi (Occupational Health and Safety Management System)
OSGB	: Ortak Sağliğ ve Güvenlik Birimi
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
TSMB	: Toplum Sağliğı Merkez Birimi
TSM	: Toplum Sağliğı Merkezi
TSG	:Ticaret Sicil Gazetesi
Vb.	: Ve Benzerleri
WHO	: Dünya Sağliğ Örgütü (World Health Organization)

TEŞEKKÜR

Tez hazırlık sürecinde değerli bilgi ve deneyimleriyle önemli ölçüde katkı sağlayan tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Murat Kütük'e, bana özellikle her konuda desteğini esirgemeyen çok değerli eşime, oğluma ve kızıma; Ayrıca çalışmamda yer alan ve benimle bilgi ve deneyimlerini paylaşan tüm OSGB'ler ve çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım.

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1.GİRİŞ

Ülkemizde iş kazaları meslek hastalıkları konusunda yayımlanan tüm kaynaklar incelendiğinde konunun kamu düzeni ve toplum açısından ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. AB ülkelerinde, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 155 sayılı sözleşme ve 164 sayılı Tavsiye Kararı ile 89/391/EEC Sayılı Çerçeve Direktif temel alınarak iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı ve ilgili mevzuatlar hazırlanarak uygulanmaya konulmuştur. Ülkemizdeki ve Uluslararası mevzuatlarla ilgili blimsel çalışmalar incelendiğinde, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hizmetlerin sunumunda dahili ve harici olmak üzere iki model kullanılmaktadır. Kullanılan bu modellerden dahili İSG hizmeti sunan İş yeri sağlık ve güvenlik birimleri (İSGB) ile harici iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarını bünyesinde uzman görevlendirerek sunan ortak sağlık güvenlik birimleri (OSGB) ile ilgili kural olarak benimsenmiştir.

Ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na paralel olarak harici hizmetlerin yaygınlaştığı, yapılan yasal düzenlemelerin harici hizmetlerin sayısında önemli bir belirleyici olduğu ve işverenlerin harici hizmet modeli tercihlerinin tehlike sınıfına ve sertifika türüne göre değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir. (Atalay, 2014:iii).

Son yıllarda İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) çalışmalarının ülke düzeyinde etkinliğinin artırılmasına rağmen meydana gelen iş kazası sayılarında önemli bir artış olduğu görülmüştür. Ancak gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında, gerek meydana gelen kaza sayıları, gerekse ölüm sayıları dikkate alındığında hâlâ iş güvenliği açısından çok iyi durumda olmadığımız bir gerçektir. (Ceylan, 2011:18)

Bu nedenle iş sağlığı ve güvenliği alanında kalıcı ve etkin önlemlerin alınması için işletme yöneticilerine ve çalışanlarına ve devlete önemli görevler düşmektedir. Bu bağlamda Ülkemizde 20 Haziran 2012 tarihinde 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu yayımlanmıştır. Bu kanununa göre, İSG alanında özel danışmanlık ve eğitim hizmeti sunmak üzere Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi; kurulması için gerekli olan tüm yasal düzenlemeler yapılmıştır. OSGB'ler iş kazaları ve meslek hastalıklarını, iş sağlığı ve güvenliği yönünden iş yerlerinde oluşabilecek her türlü olumsuz koşullar ve faaliyetleri ilgili yasa ve yönetmelikler

dahilinde tespit ederek ilgililere raporlamayı, buna bağlı olarak iyileştirme faaliyetlerini başlatmayı ve kontrol altında tutmayı, İş Sağlığı ve Güvenliğine yönelik çalışmalarını dökümante etmeyi ve sonuçlarını dijital ortamda da uzun yıllar boyunca saklama kapasitesine sahip, güvenilir veri tabanlı İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi ve Denetim Sistemi (İSGSİS) ile kayıt altına almayı, iş yerlerinin, işverenlerin ve çalışanların ihtiyaçlarına ve beklentilerine yönelik hizmetleri sunmak için Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi (OSGB)'lerinin yaygınlaştırılması ve yapılandırılması önem kazanmıştır.

Bu tez çalışmasında lkemizdeki İSG hizmetlerinin yürütülmesinde lokomotif durumda olan Ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin (OSGB) hizmetleri ile ülkemizdeki iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri, işverenlerin hizmet alımı ile OSGB şirketinin seçimi, iş güvenliği uzmanlık grubu sertifika türü (A,B,C sınıfı) iş yeri hekimliği, diğer sağlık personeli, tehlike sınıfları, Toplum sağlığı merkezleri (TSM) değerlendirilmiştir. Bunlara ilaveten OSGB'lerde farklı uzmanlık alanlarında alışanların OSGB'lerde yaşanan sorunlar ve çözüm nerileri ile ilgili görüşleri sorulmuştur. 'lkemizde OSGB'ler ile bunların bünyesinde görevli iş güvenliği profesyonellerinin İSG çalışmalarında yaşadıkları sorunlar ve bu sorunlara önerilen çözümler konusu gündeme gelmiştir. Özellikle bu konu üzerine son yıllarda sempozyumlar düzenlenmeye başlanmıştır. Bu tez çalışmasında elde edilen bulguların, lkemizde İSG alanında faaliyet gösteren OSGB'lerde görevli uzmanların yaşadıkları sorunların çözümüne ve bu konudaki eksikliklerin giderilmesinde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR ÖZETLERİ

2. 1. Literatür Özetleri

Akpınar ve Çakmakaya 2014 yılında “İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından İşverenlerin Risk Değerlendirme Yükümlülüğü” konusunda yapmış oldukları çalışmada, tüm sektörlerdeki işyerlerinde risk değerlendirme çalışmasının yapılması işverenin yükümlülüklerini yerine getirmeye yardımcı olacağı belirtilmiştir. Çalışmada işyerlerinde gerçekçi ve doğru bir risk değerlendirmesi yapılması ve sonuçlarının doğru değerlendirilerek sürekli izlenmesi iş yerlerinde İSG (iş sağlığı ve güvenliği) sağlanması için önemli olduğu belirtilmiştir. Risk değerlendirmesinin işlerliğini ise işveren ile birlikte Ortak Sağlık ve Güvenlik Biriminde (OSGB) görevli iş güvenliği uzmanlarının ve işyeri hekimlerinin özenine ve dikkatine bağlamışlardır. İş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının başarılı olabilmesi için; bir iş yerindeki tüm çalışanların (işveren, işveren vekili, işçiler, iş güvenliği uzmanları ve işyeri hekimleri) koordineli olarak çalışması önerilmiştir. Yapılan risk değerlendirmesinin işyerlerinde hayata geçirilmesi sırasında birçok işverenin iş sağlığı ve güvenliğini OSGB (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi)’lerden hizmet satın alarak sağlamakta olduklarını bu OSGB firmalarında görevli iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimlerinin önceliklerinin ticari amaçlar ya da ek gelir elde etmekten ziyade ciddi bir hizmetin işyerlerine götürülmesini hedef almalarını ve iş yerinde yapılan uygulamaları mutlaka takip etmelerinin gerekliliği vurgulanmıştır. Çalışmada risk değerlendirmesi sonuçlarına göre alınacak önlemlere işverenin ve tüm çalışanların tam katılımıyla uygulamaya geçirilmesinin önemi vurgulanmıştır.

Akpınar, Baysal ve Anık Baysal 2016 yılında yapmış oldukları çalışmada; İş kazalarının % 88’i güvenli olmayan davranışlardan, %10’u güvenli olmayan koşullardan, %2 ‘si ise açıklanamayan nedenlerden oluşmakla birlikte iş kazalarının %98 i önlenabilmektedir. Bu çalışmada iş güvenliğinin örgütsel kültürün bir parçası olarak iş güvenlik kültürünün herkes tarafından benimsendiği tüm organizasyonlarda iş kazaları ve meslek hastalıklarına yakalanma riskini düşürmekte olduğunu tespit etmişlerdir. Çoğunlukla iş kazalarına sebep olan risk faktörlerini taşıyan çalışma koşulların her bir çalışan tarafından yeteri kadar algılanamamasından kaynaklanmakta olduğunu belirtmişlerdir. Örgütü oluşturan oluşturan

tüm bireylerin en üst yönetimden en altta yer alan çalışana kadar güvenlik kültürünü benimsemelerinde örgütsel iletişimin başarısı için çok önemli olduğu vurgulanmıştır.

Atalay 2014 yılında yaptığı uzmanlık tez çalışmasında; Ülkemizde işverenlerin İSG hizmet modeli tercihleri incelenmiştir. Çalışma sonuçlarına göre; İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunumunda osgb'lerin sayılarında artışlar olmasına rağmen bireysel hizmetlerin öncelikli olarak tercih edildiği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda A sınıfı iş güvenliği uzmanlarının daha çok bireysel sözleşme yapmayı tercih ettikleri, B sınıfı iş güvenliği uzmanlarının ise özellikle çok tehlikeli işyerlerinde OSGB üzerinden sözleşme yapmayı tercih ettikleri rapor edilmiştir. Sektörel bazda yapılan incelemede ise iş güvenliği uzmanlarının mesleksen yünden çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Haricisi servisler olarak OSGB ve TSM ler için kalite yönetimi ve denetleme konularına önem verilmesini, bu harici servislerin sektörlere göre ayırım yapılmasının faydaları veya zararları konusunda yapılacak anket çalışmaları sektörlere göre ayırım yapılmasının faydaların ve zararların ortaya çıkarılması açısından katkısının incelenmesi ve işverenlerin hizmet modeli tercihlerinde etkili olması amacıyla yapılacak her türlü yasal düzenlemelere zemin oluşturması açısından OSGB'den yada bireysel olarak alınacak İSG hizmetlerin niceliklerinin ötesinde niteliklerinin incelenerek, iş sağlığı ve güvenliği hizmet düzeyinin iyileştirilmesine katkı sağlayacak her türlü çalışmalara ihtiyaç olduğunu belirtmiştir. İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yasal bir zorunluluktan öte bir kültürün temeli olduğunun taraflara anlatılabilmesi için çalışmalar yapılması gerektiği belirtilmiştir. OSGB'lerin kurumsal yapıları ve hizmet sundukları işletmelerde iş sağlığı ve güvenliğine sağlayacakları katkılar göz önüne alınarak, OSGB'lerin, özellikle Güneydoğu Anadolu gibi az gelişmiş bölgelerde açılmasına katkı sağlayacak her türlü teşvik ve yasal düzenlemelerin yapılmasının gerekliliğini, iş güvenliği uzmanlarının meslek bilgisi ile iş sağlığı ve güvenliği bilgilerini birleştirebilecek sektörlerde çalışmamaları durumunda iş kazaları ve meslek hastalıkları risklerini arttıracaklarını, bu bağlamda her branşta yeterli iş güvenliği uzmanının eğitilmesi ile birlikte, işverenlerin iş güvenliği uzmanı seçiminde branşı bir kriter olarak görmelerini sağlayacak her türlü bilgilendirmelerin ve buna bağlı olarak sonraki yasal düzenlemelerde iş güvenliği uzmanları için belge sınıfı haricinde branşa göre de çalışma zorunluluklarının getirilmesi konusunda görüş sunulmuştur. Ülkemizde özellikle kamu kurumlarına hizmetin sağlanabilmesi açısından Toplum Sağlığı Merkezleri sayısının artırılması gerekliliği üzerinde veri değerlendirmeleri açısından da İSG-KATİP sisteminde yer alan modüllerin raporlama doğrultusunda yazılımın geliştirilmesini önermişlerdir.

Ayanoğlu, Kurt ve Yozgat 2016 yılında yapmış oldukları çalışmada; İş kazalarının ve meslek hastalıklarının etkilerini inceleyerek, ülke ve toplum için sosyal, ekonomik ve politik bir sorun olarak karşımıza iş kazaları ve meslek hastalıkları çıkmaya devam etmektedir. Bu çalışmada iş kazalarının meydana gelme sebepleri incelenerek, iş kazalarının yaklaşık % 80 den daha fazla oranda insan kaynaklı sebeplerden ortaya çıktığı öngörülmüştür. İnsan kaynaklı sorunların temelinde “güvenlik iklimi” kavramının, işletmelerde tam olarak yerleşmemesinden kaynaklanmakta olduğu tespit edilmiştir. Türkiye’de meydana gelen iş kazalarının temel nedenleri üzerinde genel bir değerlendirme yapılarak Avrupa Birliği ülkeleri ile kaza yineleme oranı kullanılarak kıyaslama yapılmıştır. Çalışmada iş kazalarının temel nedenleri irdelenerek, güvenlik kültürü kavramının iş sağlığı ve güvenliği bakımından önemi incelenmiştir. Ayrıca güvenlik kültürünün iş kazalarının önlenmesindeki etkisi üzerinde durmuştur.

Babür Sarıfakıoğlu (2016 a) yaptığı çalışmada; İş Sağlığı ve güvenliği çalışmalarındaki denetimlerin, bir işyerindeki günlük faaliyetlerinin, planlanan sağlık ve güvenlik düzenlemeleri ile uyumlu olup olmadığı konusunda bir değerlendirme yapılmıştır. Çalışmasında, denetimleri iç ve dış denetimler şeklinde ele alınarak ayırım yapılmıştır. İşyerlerinde meydana gelen iş kazaları, meslek hastalıkları ve bunlara yapılan harcamaları, büyük ölçüde azaltacak, yasal sorumluluklara uyulacak ve işyerinin genel çalışma koşullarını ve çalışan memnuniyetini arttıracak şekilde etkin bir İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi oluşturulması konusunda önerilerde bulunmuştur.

Babür Sarıfakıoğlu (2016 b) yapmış olduğu başka bir çalışmada; Çalışma ortamındaki tehlikelerin İş Sağlığı ve Güvenliği konusunda alınan tedbirlerin özellikleri ile bağlantılı olduğunu belirtmiştir. Çalışmasında "tozlu, titreşimli ve gürültülü ortamlar, kimyasal, biyolojik ve radyoaktif malzeme kullanımı, ortam ısısı ve aydınlatma düzeyi, içilen ve kullanılan su, ergonomi, genel temizlik gibi etmenleri" çalışma ortamındaki tehlikeler olarak tanımlamıştır.

Baloğlu 2015 yılında yapmış olduğu çalışmada; Avrupa birliğinde iş sağlığı ve güvenliği politikalarını araştırmıştır. Sonuç olarak; Avrupa komisyonu tarafından hazırlanan eylem programlarında, İSG alanındaki faaliyetlerin sadece mevzuata dayalı olarak sürdürülmesinin yetersizliği savunulmuş, mevzuat dışı önlemlerinde sürece dahil edilmesi gerektiği önemle vurgulanmıştır.

Dalbay ve Temiz 2016 yılında yaptıkları çalışmada; İş sağlığı ve güvenliği konularında, özel güvenlik personelinin hizmet verdikleri kurumlarda iş sağlığı ve güvenlik ile ilgili bilgilere ulaşma kolaylıkları araştırılmıştır. Yapılan bu araştırmada özel güvenlik personellerinin, 6331 sayılı kanun ile diğer İSG mevzuatları hakkında bilgi sahibi olduklarını,

iş hayatları boyunca çalıştıkları kurumlarda görevli işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarınca verilen eğitimlerin (hizmet içi eğitim, iş sağlığı ve güvenliği eğitimi) mesleki açıdan yeterli olduğunu, yaptıkları güvenlik işi nedeniyle maruz kalabilecekleri meslek hastalıkları ve iş kazaları hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Özel güvenlik personellerinin çoğunluğu özel güvenlikçi yetiştirilen eğitim kurumlarında, iş sağlığı ve güvenliği dersinin konmasını gerekliliği vurgulanmıştır.

Esen ve Sönmez 2016 yılında yapmış oldukları çalışmada; çalışanların ne kadar tecrübeli olursa olsun birçok işin ekip çalışmasıyla yapılması gerektiğini vurgulayarak, üretimde ya da bir teknik bir konuda çalıştığımızda, bazı işlerin birlikte yapılmasının gerekliliğini belirtmişlerdir. İşin yapımı sırasında, işin kendisinden kaynaklı, işin yapım yönteminden kaynaklı, işte kullanılan malzemeden doğacak tehlikelerden kaynaklı veya iş sırasındaki personelin eğitimindeki eksiklerden kaynaklanan sorunların gözden geçirilmesi açısından önemli olduğu vurgulanmıştır. Çalışma sonucunda toplantılarda gündemi belirleyen tehlikeli durumların yol açacağı riskler, bunların bertaraf edilmesi için gereken yöntem ve metotlar ile alınması gereken önlemler konusunda karşılıklı bilgi alışverişinin yapılmasına katkı sağlayarak çalışanlara yardımcı olacağı tespit etmişlerdir.

Kahraman, Külekci, Köse ve Aytekin 2016 yılında yaptıkları çalışmada; İnsan sağlığı için önemli bir risk faktörünü oluşturan meslek hastalıklarını ile ciddi yaralanma ve ölüm ile sonuçlanan iş kazalarını en aza indirmek için İş Sağlığı ve Güvenliğinin (İSG) öneminden bahsedilmiştir. Anılan kanunda iş yeri ortamında makine, teçhizat ve gerekse çalışan yönünden üretimin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi için alınacak tüm tedbirlerin düzenlenmiş olduğunu belirtmişlerdir. 2012 yılında yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (6331 sayılı kanun) hükümlerinin çalışma yaşamında yeterliliği ya da etkili bir şekilde uygulanıp uygulanmadığı konusu ele alınmış ve bu konuda yapılmış birçok bilimsel araştırma incelenmiştir. Bu çalışmalarda üretim tesislerinden elde edilen veriler incelenmiştir. Yapılan incelemede 2008, 2013 ve 2016 yıllarındaki çeşitli risk faktörleri ile ilintili iş kazaları oranları incelenerek, 2008–2013 yıllarında meydana gelen iş kazalarının sektöre göre dağılımları tespit edilmiştir.

Kahraman, Sugözü, Külekci ve Zile 2016 yılında yapmış oldukları çalışmada; Çalışma hayatının vazgeçilmezi iş psikolojisinin mesleki başarıyı olumlu ve olumsuz etkileri üzerine bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada, iş güvenliği uzmanlarının meslek hayatlarında karşılaştığı zorluklar araştırılmış, mesleğin uzman psikolojisine olumlu olumsuz

etkileri üzerinde durulmuştur. Yapılan bu çalışmada iş sağlığı ve güvenliği uzmanlığında verimli olmayı etkileyen riskleri ve bu risklerle nasıl başa çıkılacağı araştırılmıştır.

Karaca 2016 yılında yaptığı çalışmasında, günümüz Türkiye'sinde asıl işveren alt işveren ilişkisini ele alarak asıl işveren alt işveren ilişkisini 4857 sayılı İş Kanunu ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili yönetmelikleri, çalışma ortamında iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması konusunda asıl işveren ile alt işverenlerin genel yükümlülükleri yanında özel yükümlülükleri de incelenmiştir. Çalışmasında İSG sağlanmasında, asıl işveren kendi işyerindeki alt işverenin işçilerinin eğitilmesi ve bilgilendirilmesi yükümlülüğü ile birlikte Asıl işverenin bir diğer İSG organizasyonu konusunda yapacağı düzenlemenin, alt işveren işçilerinin eğitim durumlarının denetlenmesi olarak saymıştır. Aynı işyerini paylaştığı alt işvereni durumundaki işçilerine asıl işverenin eğitim verdiğine dair denetlemesi konusunda çalışma yapılmasını öngörmüştür. Asıl işveren ile alt işveren arasındaki ilişkilerinin iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sağlanması bakımından, alt işveren çalışanlarının eğitilmesine rağmen çalışanlar tarafından uygulamaması halinde sözleşmesinde cezai şart düzenlenmesini ya da tehlikeli işlerde sözleşmelerinin feshedilme hakkının konulması durumunda iş kazalarının meydana gelmesinde engelleyici bir faktör olacağı vurgulanmıştır. Alt işveren çalışanlarının gerekse asıl işveren çalışanlarının korunması açısından iş sağlığı ve güvenliği kurulunun kurulması için, en az “elli” çalışan sayısı eleştiri konusu olsa da gerekli ve yerinde bir düzenleme olduğu belirtilmiştir. Her iki işveren arasında organizasyonun olması, aynı işyerini iki ayrı işverenin işçilerinin kullanmasının, iş sağlığı ve güvenliği organizasyonunu sağlamak açısından bazı zorluklarla karşılaşılmasının kaçınılmaz olacağı konusunda görüş bildirilmiştir.

Korkut ve Tetik 2013 yılında yaptıkları çalışmada; meslek hastalığı ve iş kazası yaşandıktan sonra tazmin anlayışı üzerine yapılan politikaların iş yerlerine maliyetleri ile meslek hastalığı ve iş kazası ortaya çıkmadan önceki iş yeri risk analiz sonuçlarına göre önleme ve korumaya yönelik geliştirilen politikaların maliyetleri karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucunda iş kazaları ve meslek hastalıkları yaşandıktan sonra tazmin anlayışına yönelik politikaların daha maliyetli olduğunu tespit etmiştir. Bu çalışmada araştırmacılar tarafından öncelikle insan hayatının korunması ve iyileştirilmesi bilinci üzerinde etkili olan politikalar ele alınmış ve bu konuda alınabilecek bütün önlem ve tedbirlerin geliştirilmesinin önemi vurgulanmıştır. Araştırmacılar, bu tür politikaların geliştirilmesi ile hem çalışanların sağlık ve güvenlikleri korunarak iyileştirilmiş olacağını ve hem de iş kazaları ve meslek hastalıkları yaşandıktan sonraki maliyetlerinde kendiliğinden düşeceği belirtilmiştir.

Kulaksız 2011 yılında yapmış olduğu çalışmada; çalışma sürelerinin iş kazaları ve meslek hastalıkları üzerine etkilerini incelemiştir. Yapılan birçok araştırma ve istatistik de çalışma sürelerinin iş kazaları ve meslek hastalıklarına zemin hazırladığı görülmüştür. Araştırmada, kazaların daha çok mesainin ilk saatlerinde ve sonlarında geldiği belirtilmiştir. Bu saatlerde işçileri uyarmak, ara dinlendirme yapmak, müzik yayınları yaparak işçilerin gevşemelerinin sağlanması gerektiği vurgulanmıştır. Çalışma saatlerinin kısaltılmasının, kazanılan bir sosyal hak değil, sağlıkla ilgili bir önlem olduğu belirtilmiştir.

Kaplan 2016 yılında yaptığı çalışmada; Çalışan sayısı ve tehlike sınıfına ölçütlerini almadan İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda tüm işyerlerinde istihdamı ve/veya görevlendirilmesi öngörülen iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimlerinin istihdam ve görevlendirilmesinde başvurabilecek seçenekler üzerine bir çalışma yapmıştır. Çalışmada öncelikle, iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimlerinin ve diğer sağlık personellerinin istihdamı ve görevlendirilmesinde, İSG Mevzuatları ile yönetmeliklerinde yer alan düzenlemeleri incelemiştir. Çalışmada etkili bir iş sağlığı ve güvenliği örgütlenmesinin oluşturulmasında iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimleri'nin hizmet verdikleri işyerinde iş güvenliği profesyonelleri ile işyerindeki diğer kişi ve kurullar ile işveren arasında sağlıklı bir iletişim ve sıkı bir işbirliğinin son derece önemli olduğu vurgulanmıştır. Araştırmacı bu çalışmasında ayrıca Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri'nden hizmet alınması yöntemiyle İSG faaliyetlerinin yerine getirilmesinde yasal düzenlemelerin yetersizliğinden bahsetmiştir.

Karagöz, Samanlı ve Aksoy 2016 yılında yaptıkları çalışmada; çalışanların yaptıkları iş nedeniyle maruz kalabilecekleri sorunların "ölüm, uzuv kaybı, sakatlık, meslek hastalığı ve psikolojik rahatsızlıkların" ortadan kaldırılması ya da asgari düzeye indirebilmesi konusunda araştırma yapmışlardır. Bu çalışma sonuçlarına göre; Türkiye'de toplam 2097 adet Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin (OSGB); Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yetkilendirilmiş olduğunu ve bu yetkilendirilen OSGB'lerde görev yapan uzmanlar ile iş yeri hekimi ve diğer sağlık personellerinin sayılarını ayrıntılı olarak tespit etmiştir. Bu uzmanlık gruplarına göre yaptığı tespiti göre ülkemizde ilk sırada (C) sınıfı (67.877 kişi), ikinci sırada A sınıfı (16.821 kişi) ve üçüncü sırada ise B sınıfı (10.213 kişi) olmak üzere toplam 94.911 kişi iş güvenliği uzmanı olarak belgelendirilmiştir. Ayrıca çalışmasında 28.953 işyeri hekimi ve 135.514 diğer sağlık personelinin bulunduğunu belirtmektedir. Yapılan bu çalışmada, limited şirket statüsünde asgari düzeydeki bir OSGB' nin, yaklaşık olarak 67.500 TL'ye, anonim şirket statüsünde ise 77.500 TL'ye kurulabileceği tespit etmişlerdir.

Ocak 2016 yılında yaptığı çalışmada; İSG mevzuatı (6331 sayılı kanun) ve uygulamada işçi, memur, sözleşmeli personel statüsünde istihdam edilen İşyeri Hekimleri, Diğer Sağlık Personelleri (DSP) ile İş Güvenliği Uzmanlarının statüsü ve sorumluluklarının tartışmalı bir konu olup olmadığı konusu ele almıştır. Uygulamada iş kazası ve meslek hastalıkları gibi olaylar karşısında mevzuat hükümlerinin yeterince açık olmadığı konusunda eleştiri getirilmiştir. Bir iş kazası veya meslek hastalığında, sorumluluğu alacak bir çok kişi olmasına rağmen, konunun gerekli hassasiyette araştırılmaması sebebiyle sorumluların tespitinde karmaşıklıklar yaşanmakta olduğunu belirtmiştir. Çalışmada iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerinin İSG hizmetlerinin sunulmasında işverene rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesinden söz edilmekte olduğunu; ancak isg ile ilgili yönetmelik hükümlerinde ise işin yürütümü ile ilgili ortam gözetimi gibi hususlara ilişkin düzenlemelerin yer alması nedeniyle, tereddüt ve tartışmalara neden olduğunu ve tam süreli görev yapan İSG profesyoneli ile kısmi süreli çalışanlar bakımından farklılık olup olmadığı konusundaki tartışmalı durumlar ele alınmış ve konu ile ilgili öngörüler sunulmuştur.

Topal 2016 yılında yaptığı çalışmasında; 6331 sayılı Kanununun 4.maddesine göre; iş sağlığı ve güvenliği (İSG) hizmetini sağlayan iş sağlığı ve güvenliği personellerinin işverenlere mali açıdan bağımlı olmasından dolayı görevlerini hakkaniyetle yapmaları konusunda kısıtlıklar yaşadıklarından bahsedilmiştir. İşverene mali açıdan bağımlı olmayan İSG personellerinin anılan kanunun gereklerine harfi harfine uyması için işvereni iş kazası ve meslek hastalıklarına neden olan risklerin önlenmesi konusunda baskı altına alabileceğini sunmuştur. Çalışmasında iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerinin maaşlarının ödenmesi için "işverenin, SGK ve Vergi Borcu yaptığı işlerde bir kod numarası altında kesilerek ilgili kurumlara aktarılmakta olduğunu; aynı yöntemle iş sağlığı ve güvenliği hizmet bedeli adı altında iş güvenliği uzmanı, iş yeri hekimi ve diğer sağlık personeli çalıştıran kamu, özel ve kamu iktisadi teşebbüsleri iş yerlerinden belli bir kod numarası altında kesilerek Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın iş güvenliği ile ilgili il müdürlüğüne adına açılacak bir banka hesabına işveren bilgileri ile iş sağlığı ve güvenliği hizmeti sunan personel bilgileri "iş güvenliği hizmet bedeli, iş yeri hekimi hizmet bedeli, diğer sağlık personeli hizmet bedeli açıklamaları ile aktarılır" şeklinde öneride bulunmuştur. İş sağlığı ve güvenliği hizmetini sunan İSG profesyonelleri işverenden mali olarak bağımsız olabilmeleri için iş güvenliği hizmet bedeli, iş yeri hekimi hizmet bedeli, diğer sağlık personeli hizmet bedellerinin iş vereni tarafından ilgili ÇSGB'nın ilgili il temsilciliği hesabına yatırırca iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin daha verimli olacağına konusunda kanaat bildirilmiştir.

Türkmen ve Özçelik 2016 yılında yaptıkları çalışmada; işletmelerin sınırlı kaynaklarından bahsedilerek iş sağlığı güvenliği uygulamaları ve yatırımları için gerekli olan kaynakların miktarları ile yasal, finansal ve insani (moral) birtakım faktörlerin etkileri ele alınmıştır. Çalışmada iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarında dikkate alınacak unsurların iç ve dış kontrol odakları üzerinde durulmuştur. Araştırma, İstanbul ili içinde faaliyet gösteren 206 tane KOBİ’de, İSG ile ilgili kararlarda, karar verici pozisyonunda olan kişiler üzerinde yapılmıştır. Ülkemiz ekonomisinde ve istihdamında çok önemli bir konuma sahip olan ve aynı zamanda iş kazası ve meslek hastalıkları sayılarında önemli paya sahip olan KOBİ’ler ele alınmıştır. Araştırma sonucunda İSG ile ilgili kararların alınmasında yasaya bağlı düzenlemeler, ekonomik faktörler ve maliyetler, kaza ve hastalığa bağlı tecrübeler, her türlü teşvik ve desteklemeler, kalite ve sertifikasyon çalışmaları dikkate alınacak unsurlar olduğu belirlenmiştir. Belirlenen tüm unsurların İSG performansını etkilediğini, İSG performansı üzerinde dış kontrol odaklılığının olumsuz etkileri tespit edilmiştir.

Turan ve Taşkın 2016 yılında yapmış olduğu çalışmada; Sosyal güvenlik kurumu tarafından, sigortalı çalışanların, çalışanın yaşına göre dağılımı baz alınarak düzenlenen 2014 yılına ait iş kazası bilgileri değerlendirilmiş ve aynı yıl gerçekleşen 1034 kazanın, 732 sinin, yani % 46.7’sinin gün kayıplı kazalar olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada iş kazası ve meslek hastalıklardan kaynaklanan kayıpların iki boyutlu olduğunu bu boyutlar üzerinde durulmuştur. Bunlardan ilki gün kayıplı ekonomik kayıplar, ikincisi ise kazaya sebebiyet verenlerin kusur tespiti safhasında ortaya çıkan hukuksal giderlerden kaynaklanan kayıplar olarak incelemişlerdir. Çalışma sonucunda çalışan, işveren ve işveren vekilinin yükümlülüklerinin sınırlarının net olarak tanımlanması, Ülkemizdeki iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarındaki başarının artmasına yol açacağını ve çalışanların uğradığı sağlık zararının işverenin işletmeye sunduğu kaynakların doğru bir şekilde kullanılıp kullanılmadığının tespiti açısından önemli bir unsur teşkil edeceği vurgulanmıştır.

2.2. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Kavram ve Amacı

İş Sağlığı ve Güvenliği kavramı konusunda “İnsan Hakları bildirgesi (1948) ve BM Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi (1975) ve Hem ILO hem de WHO’nun katılımıyla ortak kararlaştırılan bilgilere yer verilmiştir. İSG’nin amacında ise “(1) Çalışanları korumak (sağlık ve güvenlik) (2) Üretim güvenliğini sağlamak (verim artışı, kalite üstünlüğü), (3) İşletme güvenliğini sağlamak (Acil durum tedbirleri, risk değerlendirme)” konularında çalışma yapılmıştır.

2.2.1. İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı

İş yerlerinde işin yapımı sırasında, sağlığa, işe ve işyerine, zarar verebilecek olan, çeşitli sebeplerden kaynaklanan, olumsuz şartlardan korunmak amacı ile yapılan planlı çalışmaların hepsine “İş Güvenliği” denir (Kartalkanat 2016).

İnsan Hakları bildirgesi (1948) ve BM Ekonomik Sosyal ve kültürel haklar Sözleşmesi (1975)'e göre; İş sağlığı ve güvenliği kavramı “tıp, hukuk, mühendislik ve iktisat disiplinlerinin ortak ilgi alanını oluşturan çalışanların sağlık ve güvenlik konuları ile ilgili çok yönlü ve geniş kapsamlı bir kavramdır. Bütün çalışanların, insan haysiyetine uygun çalışma şartlarında, kendini geliştirebileceği ve toplum için fayda sağlayabileceği, sağlıklı ve güvenli bir ortamda çalışma hakkı vardır.” şeklinde ifade edilmiştir.

Hem ILO hem de WHO'nun katılımıyla ortak kararlaştırılan tanımda “İş sağlığını; bütün mesleklerde çalışanların bedensel, ruhsal ve sosyal yönden iyilik hallerini sürdürme ve daha üst düzeye çıkarma çalışmalarıdır.” Şeklinde tanımlanmıştır.

İş sağlığı ve güvenliği; işin yapılması sırasında iş yerindeki fiziki çevre şartları sebebiyle işçilerin maruz kaldıkları sağlık sorunları ve mesleki risklerin ortadan kaldırılması veya azaltılması ile ilgilenen bilim dalıdır. Bir kuruluşun gerçekleştirdiği faaliyetlerden etkilenen tüm insanların (çalışanların, geçici işçilerin, alt yüklenici çalışanlarının, ziyaretçilerin, müşterilerin ve işyerindeki herhangi bir kişinin) sağlığına ve güvenliğine etki eden faktörleri ve koşulları inceleyen bilim dalı olarak tanımlanmaktadır. (Anonim 2015)

2.2.2. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Amacı

İş sağlığı ve güvenliğinin amaçları aşağıda belirtilen başlıklar halinde incelenmiştir.

Çalışanları korumak: Çalışanları işyerinin olumsuz etkilerinden korumak, rahat ve güvenli bir ortamda çalışmalarını sağlamak.

Üretim güvenliğini sağlamak: İş kazaları ve meslek hastalıkları sebebiyle oluşabilecek iş gücü ve iş günü kayıplarının en aza indirgenmesi, iş veriminde artışın sağlanması ile üretimin korunması sağlamak.

İşletme güvenliğini sağlamak: Çalışma ortamlarında alınacak her türlü tedbirlerle işletmeyi tehlikeye sokabilecek yangın, patlama, makine arızaları gibi tehlikelerin devre dışı bırakılması yada ortadan kaldırılması ile güvenli bir çalışma ortamı sağlamak.

İş sağlığı ve iş güvenliği çalışmalarının, hem sağlık ve hemde güvenlik olmak üzere iki temel süreçte incelenmiştir. Tıbbi süreç kapsamında yapılan incelemede; çalışanların yakalandıkları meslek hastalıklarının yaptıkları işle ilgili olup olmadığını araştıran, belirleyen

ve işyeri ortamında oluşabilecek bazı risklere karşı alınacak tıbbi koruma yöntemlerini uygulayan ve işyerindeki çalışmalar esnasında sağlık sorunu olanların hastalıklarının teşhis ve tedavisi ile ilgilenen; hastalığın yapılan işle ilgisini araştırarak gerekli önlemlerin alınmasını içeren süreçtir. Bu süreçte "İş Yeri Hekimleri" görev almaktadır. İş Güvenliği boyutunda ise; işyeri ortamındaki sağlık ve güvenlik risklerinin saptanması, bununla ilgili ölçümler yapılması ve bu risklerin kontrol altına alınması şeklindeki uğraşları içeren ve konunun daha çok teknik-mühendislik yönünü oluşturan "İş Güvenliği" boyutu olup, işyeri ortamında sağlıklı ve güvenli bir ortam oluşturmak için yapılan tüm çalışmaları kapsamaktadır (Anonim, 2016).

2.3. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi

İş sağlığı ve güvenliğinin tarihsel gelişimi konusunda dünyada ve ülkemizdeki tarihsel süreç ele alınmıştır. Ülkemizdeki tarihsel süreç konusunda Osmanlı dönemindeki ve Cumhuriyet dönemindeki bazı yasal düzenlemeler ele alınmıştır.

2.3.1. Dünyada İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi

İSG ile ilgili çalışmalar, eski Roma'da başlamış olup, ilk defa ünlü tarihçi Herodot çalışanların veriminin artması için yüksek enerjili besinlerle beslenmeleri gerektiği konusuna değinmiştir. Romalılar döneminde toksikoloji konusunda oldukça ilerleme kaydedilmiş ve arsenik ve arsenik asidi tuzlar ile birçok bitkisel zehir bulunmuştur. Dioscorides zehirleri bitkisel kaynaklı, hayvansal kaynaklı ve mineral kaynaklı olarak üç gruba ayırmıştır. M.Ö. 200 yıllarında kurşun koliği ve kurşun anemisi Nicander tarafından incelenerek tanımlanmıştır. M.S.1.y.y.'da çalışma ortamındaki tehlikeli tozlardan korunmak için çalışanların maske yerine başlarına torba geçirmeleri Plini tarafından önerilmiştir. Juvenal ise demir ve metal ile çalışanlarda görülen göz hastalıklarının işten kaynaklandığını tespit etmiş ve sürekli ayakta çalışanlarda varis oluşabileceğini saptamıştır. Sanayi devrimi ile birlikte ilk önce kömür madenlerinde ortaya çıkan suyun tahliyesi için kullanılan buhar makinasının, daha sonraları fabrika sistemlerinin ilk örneklerini bu devrimin simgesi olan pamuklu dokuma makinalarında kullanılması oluşturmuştur. Buharın icadıyla birlikte başlayan aile işletmeleri yerine sanayi devrimiyle birlikte fabrika üretimi almaya başlamış ve bunun sonucunda üretim alanında çalışacak insanlara gereksinim giderek artmıştır. Bu dönemde çocuklar ve kadınlarda dâhil fabrika ve maden ocaklarında ağır koşullarda çalışan tüm işçiler iş kazalarına ve meslek hastalıklarına neden olabilen etkilere maruz kalacak şekilde uzun süre çalıştırılmışlardır. Yetersiz beslenme, olumsuz barınma koşulları, uzun çalışma saatleri, eğitimsizlik, iş konusunda deneyimsizlik, işe uyumsuzluk vb. nedenlere bağlı olarak meydana gelen meslek

hastalığı ve kazalarında bir çok işçi yaşamını yitirmiş veya sakatlanarak çalışamaz hale gelmiştir (Anonim, 2017c).

Sanayi Devrimi döneminde İngiltere Parlamenterlerinden Antony Ashly Cooper; kadın ve çocukların korunmasını öngören yasalar çıkarılması konusunda çok ciddi çalışmalar yapmıştır. Thomas Percival isimli bir hekimin genç işçilerin çalışma şartları ve koşulları ile ilgili olarak yaptığı çalışma sonucunda hazırladığı rapordan etkilenen İngiliz parlamenter Sir Robert Peel; girişimleri ile “Çırakların Sağlığı ve Morali” isimli yasa yürürlüğe girmiştir. İSG yönünden İngiltere’de çıkartılan bu ilk yasanın sonucunda günlük çalışma saati 12 saat olarak sınırlanmış ve işyerlerinin havalandırılması başta olmak üzere bir çok İSG kuralı getirmiştir (Anonim, 2017c).

İngiliz parlamenter Michel Sadler İSG ile ilgili yapılan tüm bilimsel, tıbbi ve teknik çalışmalardan etkilenerek 1833 yılında “Fabrikalar Yasası” adı verilen yasanın yürürlüğe girmesine öncülük etmiştir. Bu yasaya göre işyeri denetimi için müfettiş atanması, 9 yaşın altındaki çocukların işe alınmaması ve 18 yaşından küçüklerin ise 12 saatten fazla çalıştırılmaması zorunluluğu getirilmiştir.

Sendikaların İSG’nin gelişip bu bağlamda meslek hastalığı ve iş kazalarının önlenmesine yönelik çalışmaları dışında 1919 yılında faaliyetine başlayan kısa adı ILO olan Uluslararası Çalışma Örgütü’ de bu konuda önemli çalışmalar yapmış ve bu örgütün 1946 yılında ise Birleşmiş Milletler ile imzaladığı anlaşma sonucunda bir uzmanlık kuruluşu olarak kabullenilmesinden sonra gelişmeler daha da hızlanmıştır (Anonim, 2017c).

ILO ve WHO’nun katkılarıyla olumsuz çalışma ve sağlık şartlarının düzeltilmesi maksadıyla yasal düzenlemelerle birlikte bilimsel çalışmaları izleyen bir süreçle kapsamlı bir İş Sağlığı ve Güvenliği mevzuatının oluşmasına neden olmuştur.(Anonim, 2017c)

Modern iş sağlığı kavramının babası sayılan, 1633-1714 yılları arasında yaşamış olan İtalyan bilim adamı B. Ramazzini; felsefe ve tıp eğitimi almış olup; özellikle iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesi için, öncelikle iş yerlerinde alınacak her türlü koruyucu güvenlik önlemlerinden bahsetmiştir. Konu ile ilgili olarak 1713 yılında "DE MORBIS ARTIFICUM DIATRIBA" adlı kitabını yayınlamıştır. Epidemiyoloji asıl uzmanlık alanı olduğu halde, meslek hastalıkları konusunda çalışarak üne kavuşmuştur. B. Ramazzini İSG ile ilgili çok sayıda çalışma yaparak bu konuda çok önemli bilimsel görüş ve öneriler sunmuştur.

İş yeri çalışma ortamından kaynaklanacak olumsuz şartların düzeltilmesi sonucunda iş veriminin artacağını ileri süren B. Ramazzini; bugün Ergonomi olarak tanımlanan işçinin iş

yerinde yapacağı çalışma şekli ile işçi-iş uyumunun iş verimi ve sağlığı üzerinde etkili olduğunu açıklayan ilk kişidir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği kavramında zaman içinde iki yönde gelişme görülmüştür.

İlk gelişme işçi sağlığı kavramının sadece işçi niteliği ile sınırlı olmaktan çıkmış olmasıdır, bu gelişme ile sağlık bütün çalışanları ilgilendiren bir konu haline gelmektedir.

İkinci gelişme ise, sağlık ve güvenlik kavramının yalnızca işyerleri ile sınırlı olmadığını ve çevrenin de dikkate alınması hususunda bir çalışma göstermiş olmasıdır. Özellikle yaşam çevresinin de işçinin korunmasında gerekli olduğu ileri sürülmüş ve çevrenin korunması, sağlıklı bir konutta yaşama hakkı, beslenme ve ulaşım emniyeti ilk yardım ve sosyal güvenlik vb. konular İSG kavramıyla ilişkilendirilmeye başlanmıştır. Ayrıca, sadece işçinin değil işin sağlığından da bahsedilmeye başlanmış, diğer kavramlar dar kapsamlı görülerek, “İş Sağlığı ve Güvenliği” kavramı kabul görmüştür.

2.3.2 Ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihi Gelişimi

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de iş sağlığı ve güvenliği kavramı çeşitli süreçlerden geçerek günümüze kadar gelişim göstermiştir. Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliğinin tarihçesini Osmanlı İmparatorluğu dönemi ve Cumhuriyet dönemi olarak ikiye ayırarak yapılarak incelenmiştir.

2.3.2.1. Osmanlı İmparatorluğu Dönemi

İSG konusundaki ilk çalışmalar, 1820'lerde kurulan ilk işletmelerde çalışan işçilerin yaşama ve çalışma koşullarının düzeltilmesi amacıyla başlamıştır (Öztürk, 2008).

1850 yıllarında daha çok el tezgâhları yapımıyla başlayan sanayileşme, askeri amaçlı üretimlerin yapılmasına, daha sonraları madenler, kömür ocakları ve demir yolu yapımı ile tütün işletmelerinin katılımı ile sürmüştür. Bu yerlerdeki çalışma koşullarının kötü ve ağır olması, çok sayıda işçinin akciğer ile ilgili hastalıklara yakalanmasına neden olmuştur. Kömür ocaklarında yapılan üretim çalışmaları sırasında yaşanan olumsuzlara dayalı kazalar yaşanarak üretimin düşmesine neden olmuştur. Bu üretim düşüklüğünü gidermek amacıyla 1865 yılında Madeni Hümayun Nazırı Dilaver Paşa tarafından bir tüzük hazırlanmış; ancak Padişah tarafından sahiplenerek onaylanmadığından dolayı bir tüzük niteliği kazanamamıştır. Tarihte "Dilaver Paşa Nizamnamesi" olarak bilinen bu nizamname, çalışma koşullarına ilişkin getirdiği düzenlemeler ile birlikte, maden ocaklarında mutlaka bir hekim bulundurulmasını hükme bağlamıştır. Bu Nizamnameden sonra Tanzimat sonrası çıkarılan ikinci önemli belge,

Maadin Nizamnamesi olup, İSG açısından yeni ve önemli hususlar ortaya koymaktadır. Ancak bu nizamnameler işverenlerce uygulanmamıştır. (Anonim, 2017c)

2.3.2.2. Cumhuriyetin İlanından Sonraki Dönem

İSG konusundaki ilk önemli yasal düzenleme 2 Ocak 1924 tarih ve 394 sayılı "Hafta Tatili Yasası" dır.

1926 yılında yürürlüğe giren Borçlar Yasası'nın 332.nci maddesi işverenin iş kazaları ve meslek hastalıklarından doğan hukuki sorumluluğunu ve iş kazası ve meslek hastalıkları durumlarında çalışan yararına bazı hükümler getirmiştir. 1930 yılında yürürlüğe konulan Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ve Belediyeler Kanunu İSG ile ilgili hükümler taşımaktadır.

1936 yılında yürürlüğe giren ve çalışma hayatının birçok sorunlarını kapsamlı bir şekilde ele alan 3008 sayılı ilk İş Kanunu, ülkemizde ilk kez İSG konusunda ayrıntılı ve sistemli bir düzenlemeye gidilmesini sağlamıştır.

3008 sayılı İş Kanununun yetersiz kalması üzerine 1967 tarih ve 931 sayılı İş Kanunu çıkarılmıştır. 931 sayılı Kanunun usul yönünden Anayasa Mahkemesi tarafından bozulması üzerine bu kanun değişiklik yapılmadan 1971 yılında 1475 sayılı İş kanunu olarak yürürlüğe konulmuştur. 10 Bölüm ve 112 maddeden oluşan 1475 sayılı İş Kanunu ve bu bağlamda çıkarılan Tüzük ve Yönetmelikler ile İSG mevzuat olarak kapsamlı hale getirilmiştir.

4857 sayılı yasa ile çalışma yaşamında çok farklı bir döneme girilmiş olup; bu yasa ile son derece çağdaş ve gelişmeye açık hükümler getirilmiştir. (Anonim, 2016)

Son olarak da güncel olan 20/6/2012 tarihli İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (6331) yürürlüğe konulmuştur.

2.4. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri (OSGB)

Ortak sağlık ve güvenlik birimi (OSGB): "Kamu kurum ve kuruluşları, organize sanayi bölgeleri ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre faaliyet gösteren şirketler tarafından, işyerlerine iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini sunmak üzere kurulan gerekli donanım ve personele sahip olan ve Bakanlıkça yetkilendirilen birimi," şeklinde tanımlanmaktadır (İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, 2012:md. 4/f).

Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi; İş sağlığı ve iş güvenliği hizmetleri yönetmeliğinde tanımlanmış olup, son kanun değişikliğiyle çalıştığı işyerinin sanayiden sayılsın veya sayılmasın bir tek çalışanı bulunan bütün iş yerlerine; görevlendirme yöntemiyle iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı sağlayan özel şirketlerdir.

Ortak Sağlık Güvenlik Birimi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca (ÇSGB) hazırlanan 25 Kasım 2009 tarih ve 27417 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Tehlike Sınıfları Tebliği ve daha önce yayımlanan “İşyeri Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık Güvenlik Biriminin Çalışma Esas ve Usulleri Hakkındaki Yönetmelik" gereğince yetkilendirilmektedirler.

Büyük işletmelerde OSGB'nin faaliyetlerini yürütmek üzere kendi bünyelerinde İSG faaliyetlerinin düzenli, doğru ve etkin şekilde yapılması amacıyla İSGB kurmak zorundadır. Bu zorunluluk işveren, işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının tam süreli görevlendirilmesi gereken durumlarda İSGB karar (İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, 2012:md.5/3).

2.4.1. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi (OSGB) ve İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimini (İSGB) Kurma Zorunluluğu

OSGB ve İSGB kurulum zorunluluğu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca (ÇSGB) tarım ve sanayiden sayılan her işletmenin tehlike sınıflarına ve çalışan sayısı ile orantılı olarak belirlenmiştir. Özellikle tam süreli iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi görevlendirilmesi zorunlu olan işyerlerinde İSGB kurulması zorunluluğu getirilmiş olup; çok tehlikeli, tehlikeli ve az tehlikeli sınıflarda yer alan işletmelerin, OSGB ve İSGB kurmaları ile ilgili şartlar aşağıdaki Tablo 2.1. de belirtilmiştir.

Tablo 2.1. Çalışan sayısı ve tehlike sınıfına göre OSGB ve İSGB kurma ile ilgili şartlar

Çalışan sayısı	İş Yeri Tehlike sınıfı	Hizmet Biçimi	Uygulanmaya Geçiş Tarihi
1000 ve Üzeri	Az Tehlikeli	İSGB	01 /01/ 2013
750 ve Üzeri	Tehlikeli	İSGB	01 /01/ 2013
500 ve Üzeri	Çok Tehlikeli	İSGB	01 /01/ 2013
1-49	Az Tehlikeli	OSGB	30 /06/ 2014
50-999	Az Tehlikeli	OSGB	01 /01/ 2013
1-49	Tehlikeli	OSGB	30 /06/ 2013
50-749	Tehlikeli	OSGB	01 /01/ 2013
1-49	Çok Tehlikeli	OSGB	30 /06/ 2013
50-499	Çok Tehlikeli	OSGB	01 /01/ 2013

2.4.2. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi (OSGB) Hakkında Yasal Düzenlemeler

OSGB'ler ilk olarak, 27 Kasım 2010 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 4857 sayılı İş Kanununa dayanılarak yayınlanan “İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği”nde tanımlanmıştır.

20 Haziran 2012 tarihinde TBMM Genel Kurulunda kabul edilen ve 30 Haziran 2012 tarihinde 28339 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu” ve buna bağlı olarak 29 Aralık 2012 tarihli ve 28512 sayılı “İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği”, OSGB'leri yeniden tanımlamıştır.

Yeni yasal düzenlemelerde de Ortak Sağlık Güvenlik Birimi (OSGB)'nin tanımı “Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri; işyerlerine İş Sağlığı ve Güvenliği hizmetlerini vermek için oluşturulmuş, Bakanlıkça yetkilendirilmiş, verdiği hizmetler karşılığında fatura kesebilen ticari kuruluşlardır” şeklinde yer almış, ayrıca yetki ve sorumlulukları detaylandırılarak çalışma esasları belirlenmiştir.

OSGB'lerden hizmet alan iş yerleri İşyeri Hekimi, İş Güvenliği Uzmanı, Diğer Sağlık Personelini çalıştırma yükümlülükleri olmayacaktır. Bu personellerin tüm sosyal ve güvenlik haklarını hizmet aldığınız OSGB tarafından sağlanacaktır. OSGB'ler İSG hizmetlerinin yürütülmesini tek elden sağlayarak, iş yerlerinde oluşturulan iş sağlığı ve güvenliği kurullarınca alınacak kararların daha kolay bir şekilde uygulanmasına katkı sağlayacaktır.

2.4.3. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi Kurulumu

OSGB yani Ortak Sağlık Güvenlik Birimlerinin Kamu kurum ve kuruluşları, organize sanayi bölgeleri ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre faaliyet gösteren şirket özelliğini sağlayan tüzel kişiliklerdir. Bu nedenle kamu kurumları, hastaneler, üniversiteler, ÇSGB'liğince yetkilendirilecek kamu kurumlarının teşebbüsleri, iştirakleri ve şirketleri, Ortak Sağlık Güvenlik Birimi kurabilirler; ancak adi ortaklıklar ile şahıs firmaları ise yasal olarak OSGB kurmaları için yeterli bir tüzel kişilik değildir. En az limited veya anonim şirket düzeyindeki özel bir firmanın OSGB için yetkilendirilebilmesi için belirli tıbbi donanım ve uzman personel şartlarının sağlanmış olması gerekmektedir.

2.4.3.1. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi Kurulumu için Başvuru

Aşağıda belirtilen evrakların tümünün noter onaylı örnekleri ile İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü'ne (İSGGM) başvuru yapılması gerekmektedir. Bu belgeler ;

- Ticaret Sicil Gazetesi. OSGB kurulacak şirketin tüzüğünde OSGB hizmetleri ile ilgili bir ifadenin bulunmasına gerek yoktur. Ancak iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri ifadesi bulunması faydalı olacaktır. Ayrıca Şirketi temsile muktedir olan kişinin imza sirküleride bulunmalıdır.
- OSGB'ler en az bir İş yeri hekimi, bir iş İş Güvenliği Uzmanı ve Diğer Sağlık Personelinin görevlendirmeleri belgeleri ile iş sözleşmeleri veya bu personellere ait işyeri hekimliği, iş güvenliği uzmanlığı ve diğer sağlık personeli belgeleri, eğer bu kişiler OSGB'nin sahibi veya kurucu ortağı ise tam süreli çalışacaklarına dair taahhütnamelerini,
- OSGB'lerin sorumlu müdürlük görevini üstlenen sorumlu müdürlerin kabul şerhli görevlendirme yazıları, bu kişiler OSGB şirketinin sahibi veya ortağı ise sorumlu müdürlük taahhütnamesi.
- OSGB olarak kurulacak iş yeri için, yapı kullanma izin belgesi (Yapının iskan belgesi).
- OSGB Yetkisi için başvurulacak yerin, yetkili makamlarca verilmiş adres tespit belgesi (numarataj belgesi).
- Ortak Sağlık Güvenlik Birimi yetkisi alınacak yer OSGB şirketi adına ise tapu senedi veya intifa hakkı belgesi, kiralanmış ise kira sözleşmesi.
- OSGB'lerin faaliyet gösterecekleri yere ait yerin kullanım amaçlarının bölümlerin ve belirtildiği, yetkili teknik eleman tarafından onaylanmış 1/50 ölçekli plan.
- OSGB firması kurulacak yerde yangına karşı her türlü tedbirlerin alındığına ve bu yerde OSGB açılmasında sakınca olmadığına dair yetkililerden alınacak belge (İtfaiye Raporu).

2.4.3.2. OSGB Kurulumu İçin Gerekli Fiziki Şartlar

Ortak Sağlık Güvenlik Birimi (OSGB) kurmak ve Bakanlık tarafından yetkilendirilebilmek için OSGB nin kurulacağı yerler hakkında gerekli yasal düzenlemeler yapılmıştır. OSGB ler iş merkezlerinde veya Sanayi Bölgelerinde kurulabileceklerinden kurulacak OSGB ler, İş Sağlığı Ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğine göre kuruldukları binanın mutlaka iskânı alınmış olmalı ve tapu kayıtlarında işyeri olarak geçmesi gerekmektedir. Tapu sicil kayıtlarında mesken olarak geçen bir bina zamanla işyeri olarak kullanılır hale gelmişse ve binada mesken olarak kullanılan alan bulunmuyor ise bu durumda ilgili belediyeden alacakları iş yeri açma ruhsatı ile bu tür yerlerde kurulabilir.

OSGBlerin yetki alacakları iş yerinde İSG hizmetlerinin yürütülmesine ve personel sayısına yetecek asgari büyüklükte;

- En az 10 metrekarelik bir muayene odası,

- En az 15 metrekairelik ilkyardımcı ve acil müdahale odası,
- En az 10 metrekairelik iş güvenliği uzmanı odası,
- En az 12 metrekairelik bekleme yeri,
- Uygun büyüklükte arşiv odası ile
- En az bir tuvalet ve lavabo bulunması gerekmektedir.

İş Sağlığı Ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğine göre OSGBlerin yetki alınacakları yerin fiziki özellikleri aşağıdaki gibidir.

- OSGB faaliyeti için planlanan bina, çok sağlam ve dayanıklı olmalıdır.
- OSGB'nin faaliyet göstereceği bina başka ortak kullanılacak bir yerin içerisinde olamazsa mutlaka ayrı bir girişi yeri olmalıdır. Yada bina içerisinde diğer birimlerden izole edilmiş veya ayrılmış ve bir alan olmalıdır. Bu durum belediyeden alınacak yer tespit belgesi (numarataj belgesi) ile belgelendirilmelidir. OSGB tarafından kullanılacak fiziki alanlarda başka her hangi bir faaliyet gösterilmesi mümkün değildir.
- Binanın elektrik tesisatı, her türlü yangın, patlama tehlikesi yaratmayacak şekilde ve kaza riski oluşturmayacak şekilde gerekli her türlü önlemler alınmış olmalıdır.
- İlgili yönetmeliğe uygun şekilde binanın acil çıkışlarını gösteren işaretlemeler yapılmış olmalıdır. Acil çıkış yolları ve kapıları doğrudan dışarıya açılmalı veya güvenli bir alana açılmalıdır. Binanın çıkışları önleyici her hangi bir engel bulunmamalıdır. Anılan Yönetmeliğe uygun acil çıkışları gösteren işaretlemeler yapılmış olmalıdır.
- Yangın yönetmeliğine uygun şekilde yangın söndürme tertibatı sağlanmalıdır. Ayrıca yangın söndürme ekipmanları kolay görülebilir ve ulaşılabilir yerlerde olmalıdır.
- Binanın iklimlendirmesi, havalandırması ve aydınlatması yeterli uygunlukta olmalıdır.
- Binanın duvarları, tavanı ve çatısı ile tabanı, çalışanların sağlığına risk oluşturmayacak şekilde yeterli sağlamlıkta olmalıdır. Taban döşemeleri, kaplamaları kaymayacak şekilde ve iş hijyeni sağlayacak malzemelerden yapılmış olmalı ve kaygan zeminlere gerekli uyarı levhaları konmalıdır. Camlı bölmeler, saydam ve yarı saydam yerler güvenli malzemeden yapılmış olmalıdır. Ayrıca gerekli işaretlemelerinde yapılmış olması şarttır.
- Kapı ve pencereler, güvenlik açısından risk oluşturmayacak şekilde yapılmış olmalıdır.

2.4.3.3. OSGB'nin Kurulumu İçin Gerekli Personel Şartları

OSGB'lerin, İSG hizmeti sunabilmesi için öncelikle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yetkilendirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda OSGB'lerde tam zamanlı iş sözleşmesiyle çalışacak en az bir tane;

- İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görevlendirilmek üzere işyeri hekimliği belgesine sahip bir iş yeri hekimini,
- İş Güvenliği Hizmetlerinde görevlendirilmek üzere en az C sınıfı iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip bir kişiyi,
- İşyeri hekimi ile birlikte hizmet veren öncelikli olarak çevre sağlık teknisyeni, hemşire, sağlık memuru, toplum sağlığı teknisyeni veya acil tıp teknisyeni (Diğer sağlık personeli) istindam edilmesi gerekmektedir. Ayrıca bu uzmanlar başka bir OSGB’de veya işyerinde aynı unvanla veya Bakanlıkça yetkilendirilen eğitim kurumlarında eğitici unvanıyla görev yapmaları mümkün değildir.

2.4.3.4. Ortak Sağlık Güvenlik Birimlerinin Coğrafi Hizmet Yerleri

OSGB’ler kuruldukları il ve sınır komşusu illerde hizmet sunmaya yetkilidir. Sınır illerin dışında hizmet verilebilmesi için, bu Yönetmelikte belirtilen şartları sağlayarak o illerde şube açılması zorunludur (İş Sağlığı Ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, 2012:md.12) .

OSGB'ler yalnızca kuruldukları il sınırları ile konusu olan il sınırındaki komşu illerde dahilinde hizmet sunabilirler. Örnek vermek gerekir ise Adana’de kurulmuş olan bir OSGB firması Gaziantep’te bulunun bir işletmeye OSGB hizmeti sunabilirken aynı OSGB firması Mersin’de bulunan bir işletmeye İSG hizmeti veremez. OSGB ler diğer illerde ve kendi kuruldukları il sınırları içerisinde şube ve ya irtibat Bürosu bakanlıkça OSGB kurma şartlarını sağlamadıkça açamazlar. OSGB şubesi açmak için yeni bir OSGB yetkisi almak ile aynı koşulların yerine getirilmesi gerekmektedir.

2.4.4. Ortak Sağlık Güvenlik Birimlerinin Görev Yetki ve Sorumlulukları

OSGB’lerin sorumlulukları ile görevleri yetkileri iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri yönetmeliğinin 13. üncü maddesinde “(1) İSGB ve OSGB’ler, işyerlerinde sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı oluşturulmasına katkıda bulunulması amacıyla;

- İşyerinde sağlık ve güvenlik risklerine karşı yürütülecek her türlü koruyucu, önleyici ve düzeltici faaliyeti kapsayacak şekilde, çalışma ortamı gözetimi konusunda işverene rehberlik yapılmasından ve öneriler hazırlayarak onayına sunulmasından,
- Çalışanların sağlığını korumak ve geliştirmek amacı ile yapılacak sağlık gözetiminin uygulanmasından,
- Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri ve bilgilendirilmeleri konusunda planlama yapılarak işverenin onayına sunulmasından,

- İşyerinde kaza, yangın, doğal afet ve bunun gibi acil müdahale gerektiren durumların belirlenmesi, acil durum planının hazırlanması, ilkyardım ve acil müdahale bakımından yapılması gereken uygulamaların organizasyonu ile ilgili diğer birim, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılmasından,
- Yıllık çalışma planı, yıllık değerlendirme raporu, çalışma ortamının gözetimi, çalışanların sağlık gözetimi, iş kazası ve meslek hastalığı ile iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin bilgilerin ve çalışma sonuçlarının kayıt altına alınmasından,
- Çalışanların yürüttüğü işler, işyerinde yapılan risk değerlendirmesi sonuçları ve maruziyet bilgileri ile işe giriş ve periyodik sağlık muayenesi sonuçları, iş kazaları ile meslek hastalıkları kayıtlarının, işyerindeki kişisel sağlık dosyalarında gizlilik ilkesine uyularak saklanmasından,
- İşyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin görev, yetki, sorumluluk ve eğitimleri ile ilgili yönetmelik ile İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik kapsamında hizmet verdikleri alanlarda belirtilen görevlerin yerine getirilip getirilmediğinin izlenmesinden, sorumludurlar.

(2) İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmeti sunmak üzere OSGB'lerce görevlendirilen işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı tarafından saklanması gereken onaylı defter suretleri yıllık çalışma planı ve yıllık değerlendirme raporu suretleri ile çalışanlara verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine dair kayıtlar OSGB arşivinde tutulur ve istenmesi halinde denetime yetkili memurlara gösterilir. Kendilerinden talep edilmese dahi, sözleşme süresi sonunda bütün kayıt ve dosyalar OSGB'lerce işverene teslim edilir.

(3) İSGB ve OSGB'ler iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması sırasında işin normal akışını aksatmamaya özen gösterirler.

(4) OSGB'ler, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin tamamını veya bir kısmını başka bir kişi veya kuruma devredemezler.

(5) OSGB'lerce istihdam edilen kişilere ilişkin sözleşmeler İSG-KATİP üzerinden beş işgünü içerisinde Genel Müdürlüğe bildirilir.

(6) OSGB'ler herhangi bir sebeple faaliyetlerini bırakmaları veya belgelerinin Genel Müdürlükçe iptal edilmesi halinde 30 gün içinde yetki belgelerinin asıllarını Genel Müdürlüğe iade ederler.

(7) OSGB'de sorumlu müdür olarak görevlendirilen kişinin değişmesi veya bu kişinin görevinden ayrılması durumunda, OSGB'ce en geç 30 gün içerisinde yeni sorumlu müdürün İSG-KATİP üzerinden atanması zorunludur.” Hükmünde düzenlenmiştir.

2.5. İş Yeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri (İSGB)

İş Yeri Sağlık ve Güvenlik Birimi (İSGB); İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğinde; “İSGB; en az bir işyeri hekimi ile işyerinin tehlike sınıfına uygun belgeye sahip en az bir iş güvenliği uzmanının görevlendirilmesi ile oluşturulur” (İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, 2012:md.10).

İşyeri sağlık ve güvenlik birimi (İSGB) kurulması için için tam zamanlı olarak en az bir işyeri hekimi ile bu işyerinin tehlike sınıfına uygun belgeye sahip en az bir iş güvenliği uzmanının görevlendirilmesi ile oluşturulmaktadır.

2.5.1. Yasal olarak İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi Kurma Zorunluluğu

İSG faaliyetlerinin doğru, düzenli ve etkin yürütülmesi için son derece önemli olan işyeri sağlık ve güvenlik birimleri (İSGB), çok sayıda çalışanı bulunan işletmeler bünyesinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütmek üzere, birim veya bölümde kurulma zorunluluğu getirilmiştir. İşyeri sağlık ve güvenlik birimleriyle ilgili kurulum ve çalışma şartları; “İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği” ile düzenlenmiştir.

2.5.2. İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin (İSGB) Kurulum Şartları

İşveren, işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının tam süreli görevlendirilmesi gereken işletmelerinde İSGB kurmak zorundadırlar. (İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, 2012:md.5)

İSGB kurulmasında dikkat edilmesi gereken husus iş güvenliği uzmanı ile işyeri hekiminin tam zamanlı olarak görevlendirilmiş olması şartı getirilmiştir.

- İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmeliğin 12. Md.’si gereğince iş yerlerinin çalışan sayısına ve tehlike sınıfına göre tam süreli iş sözleşesi ile çalışacak en az bir işyeri hekimi görevlendirilmesi şartları aşağıda bildirilmiştir.
- Az tehlikeli sınıfta yer alan 2000 ve daha fazla çalışanı olan,
- Tehlikeli sınıfta yer alan 1000 ve daha fazla çalışanı olan,
- Çok tehlikeli sınıfta yer alan 750 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde iş yeri hekimi görevlendirilmesi zorunludur.

İş Güvenliği Uzmanlarının Görev Yetki, Sorumluluk Ve Eğitimleri Hakkında Yönetmeliğin 12. Maddesine göre; çalışan sayısına ve tehlike sınıfına göre tam süreli iş sözleşesi

ile çalışacak en az bir iş güvenliği görevlendirilmesi ile ilgili şartlar aşağıda bildirilmiştir. Bu Şartlar;

- Az tehlikeli sınıfta yer alan 1000 ve daha fazla çalışanı olan,
- Tehlikeli sınıfta yer alan 500 ve daha fazla çalışanı olan,
- Çok tehlikeli sınıfta yer alan 250 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde; ayrıca bu iş yerlerinde İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi (İSGB) kurulması zorunludur.

2.5.3. İş Sağlığı ve Güvenliği Birimi Fiziki Şartları

İş Sağlığı ve Güvenliği Birimi, işyerinde çalışan kişi sayısına uygun büyüklükte bir alanda hizmet vermelidir. Ayrıca bu birimin işyerinde asıl işin yapıldığı bölümde ve giriş katında kurulması gereklidir. Bunun amacı, gerektiğinde tüm çalışanların kolaylıkla iş sağlığı ve güvenliği birimine ulaşabilmesidir.

Tam zamanlı görev yapan her işyeri hekimi ile iş güvenliği uzmanları için en az 8 m²'lik ayrı odalar olmalıdır. Ayrıca ilkyardım ve acil müdahale odası için en az 12 m²'lik bir oda tahsis edilmelidir.

2.5.4. İş Sağlığı ve Güvenliği Biriminin Görevleri

İSGB'lerin görev yetki ve sorumlulukları, işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının görev, yetki ve sorumluluklarından ibarettir. Yani bu birim aslında işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının görevlerini tam olarak yapabilmeleri amacıyla düzenli bir alan oluşturmaktadır.

İSGB'nin en önemli sorumluluğu aynı işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının olduğu gibi iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması esnasında işin normal akışını aksatmamaya özen göstermektir.

2.6. OSGB ve İSGB Kurulabilmesi İçin Yapılmış Yasal Düzenlemeler

OSGB'ler ilk olarak, 27 Kasım 2010 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 4857 sayılı İş Kanununa dayanılarak yayınlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği'nde tanımlanmıştır.

20 Haziran 2012 tarihinde TBMM Genel Kurulunda kabul edilen ve 30 Haziran 2012 tarihinde 28339 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu"ve buna bağlı olarak 29 Aralık 2012 tarihli ve 28512 sayılı "İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği"ne göre, OSGB'ler yeniden tanımlanmıştır.

Yeni yasal düzenlemelerde de OSGB'ler; işyerlerine İş Sağlığı ve Güvenliği hizmetlerini vermek için oluşturulmuş, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yetkilendirilmiş, verdiği hizmetler karşılığında fatura kesebilen ticari kuruluşlardır” şeklinde yer almış, ayrıca yasada yetki ve sorumlulukları detaylandırılmış ve çalışma esasları belirlenmiştir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Birim (İSGB)'lerin kurulması ile ilgili işlemler, 2012 yılında yayımlanan, İş Sağlığı ve Güvenliği hizmetleri yönetmeliğinde “en az bir işyeri hekimi ile işyerinin tehlike sınıfına uygun belgeye sahip en az bir iş güvenliği uzmanının görevlendirilmesi ile oluşturulur. Ayrıca tehlike sınıflarına göre ve çalışan sayısına bağlı olarak tam zamanlı iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi çalıştırılması zorunlu olan işletmelerin İSGB birimi oluşturmaları zorunlu kılınmıştır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, 2012 md.20)

2.7. İş Güvenliği Uzmanı Belgesi (A, B, C Sınıfı)

İş güvenliği uzmanlarının belgelendirilmesi işlemleri, 29.12.2012 tarih ve 28512 sayılı resmi gazetede yayımlanan İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkındaki Yönetmeliğin 4. maddesinde göre yapılmaktadır. İş Güvenliği Uzmanı; İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip mühendis, mimar veya teknik elemanlardır. Teknik Elemandan kasıt; Teknik öğretmenler, üniversitelerin fen veya fen-edebiyat fakültelerinin fizik, kimya ve biyoloji bölümleri mezunları ile üniversitelerin meslek yüksekokullarının iş sağlığı ve güvenliği programı mezunlarını kapsamaktadır.

İş Güvenliği Uzmanı belgesi almak isteyen Mühendisler, Mimarlar ile teknik elemanlar ÇSGB tarafından yetkilendirilen kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre faaliyet gösteren şirketlerce kurulan ve işletilen müesseseler tarafından düzenlenen eğitimlere katılarak İş Sağlığı Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak, ya da yaptırılacak sınavda başarılı oldukları takdirde, aynı Genel Müdürlük tarafından adlarına iş güvenliği uzmanlığı belgesi düzenlenerek yetkilendirilirler. İş güvenliği uzmanlık belgesinin alınabilmesi için aşağıdaki şartların yerine getirilmesi gerekmektedir.

a. Yapılan sınavlarda sorulan 4 şıklı 100 sorudan 70 veya daha üstü puan alanlar, İş Güvenliği Uzmanlığı Sertifikasını almaya hak kazanırlar.

b. Alınan eğitimlerin süresi her sertifika için 220 saattir. Bunun 180 saati teori olup 40 saati de pratik eğitimidir. Teorik olarak yapılan eğitimin en fazla yarısı uzaktan eğitim ile verilebilir.

c. Nüfus cüzdanının onaylı bir sureti, bir adet vesikalık fotoğraf, noter onaylı diploma örneği, eğitim alınacak kurum için başvuru belgesi, ücreti ödediğinize dair dekontun bulunduğu belgelerle İş Güvenliği Uzmanlığı Eğitimleri için başvuru yapılabilir.

d. Alınan eğitimin 2 sınav hakkı vardır. Eğitimden sonra üç yıl içerisinde girilen ilk sınavda başarısızlık durumunda tekrar 1 kez daha sınava girme şansınız vardır. Fakat 2 sınavdan da başarısız olmanız veya eğitimden sonra sınavlara katılım süresi olan üç yılı aşmanız durumunda yeniden eğitimi almanız ve yeniden eğitim ücreti ödemeniz gerekmektedir.

İş güvenliği uzmanlığının görev alanları ile ilgili önemli hususlar; 6331 sayılı kanunla çalışamı olan ve kanunda belirtilen istisna iş yerleri dışında tüm işyerlerinde İş yeri Hekimi ve İş Güvenliği Uzmanlığı hizmeti alma zorunluluğu getirilmiştir. Bu kanunla tarım, sanayi ve hizmet iş yerleri çok tehlikeli, tehlikeli ve az tehlikeli olarak sınıflandırılmıştır.

2.7.1. (A) Sınıfı İş Güvenliği Uzmanlığı Belgesini Almak İçin Gerekli Şartlar

(A) Sınıfı iş güvenliği uzmanlığı belgesini almak için (B) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı belgesiyle **en az dört yıl** fiilen görev yaptığını iş güvenliği uzmanlığı sözleşmesi ile belgeleyenlerin; (A) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı eğitimine katılarak yapılacak (A) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı sınavında başarılı olan mühendis, mimar veya teknik elemanlara,

İş sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü ve bu müdürlüğe bağlı birimlerinde mühendis, mimar veya teknik eleman olarak **en az on yıl** görev yapmış olanlardan (A) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı için yapılacak sınavda başarılı olanlara,

İş sağlığı ve güvenliği veya iş güvenliği programında doktora yapmış olan mühendis, mimar veya teknik elemanlara,

İş sağlığı ve güvenliği alanında müfettiş yardımcılığı süresi dâhil **en az sekiz yıl** teftiş yapmış mühendis, mimar veya teknik eleman olan iş müfettişlerine,

İş sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü ve bağlı birimlerinde iş sağlığı ve güvenliği alanında uzman yardımcılığı süresi dâhil **en az sekiz yıl** fiilen görev yapmış mühendis, mimar veya teknik elemanlar Bakanlığın iş sağlığı ve güvenliği uzmanlarına açmış olduğu sınavlara katılabilirler.

2.7.2. (B) Sınıfı İş Güvenliği Uzmanlığı Belgesi Almak İçin Gerekli Şartlar

(C) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı belgesiyle en az üç yıl fiilen görev yaptığını iş güvenliği uzmanlığı sözleşmesi ile belgelemiş.

(B) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı eğitimine katılmış ve (B) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı sınavında başarılı olmuş mühendis, mimar veya teknik elemanlara Genel Müdürlük tarafından verilir.

İş sağlığı ve güvenliği veya iş güvenliği alanında yüksek lisans yapmış olan mühendis, mimar veya teknik elemanlardan (B) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı için ÖSYM tarafından yapılacak İSG sınavında başarılı olanlara İş sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından uzmanlık belgesi düzenlenmektedir. Belgeler düzenlendikten sonra kişilerin adreslerine posta yoluyla gönderilmektedir.

2.7.3. (C) Sınıfı İş Güvenliği Uzmanlığı Belgesi Almak İçin Gerekli Şartlar

(C) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı eğitimine katılmış ve (C) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı sınavında başarılı olmuş mühendis, mimar veya teknik elemanlara Genel Müdürlük tarafından bu belge verilir (6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 2012).

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından verilen iş güvenliği uzmanı belgesi sayısı her yıl artış göstermiştir. 2017 yılı itibarıyla Türkiye’de 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında; 17 bin 783 kişi A sınıfı, 14 bin 106’ kişi B sınıfı, 76 bin 575’ kişi C sınıfı olmak üzere toplam 108 bin 464 adet iş güvenliği uzmanı belgelendirilmiştir. 33309 adet iş yeri hekimi; 3787 kişi çift dal olarak iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı olarak yetkilendirilmiştir. (Anonim, 2017 a)

Diğer Sağlık personeli; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca Haziran 2012’de yayımlanan 6331 sayılı İSG Kanunu ile tüm çalışanlar iş sağlığı ve güvenliği kapsamına alınmış olup bu kapsamda Diğer sağlık personeli (DSP) olarak 6891 kişi belgelendirilmiştir (Anonim, 2017 a).

İstanbul İlinde, 4 bin 313’si A sınıfı; 4 bin 445’i B sınıfı; 17 bin 376’ü C sınıfı olmak üzere toplam 26 bin 134 adet iş güvenliği uzmanı belgelendirilmiştir. Ayrıca 8383 adet İş yeri hekimi; hem iş yeri hekimi ve hem de iş güvenliği uzmanı olarak 651 kişi ; diğer sağlık personeli olarak 1673 kişi belgelendirilerek ilk sırayı almıştır (Anonim, 2017 a).

Ankara ilinde 2 bin 756’sı A sınıfı, 1 bin 458’i B sınıfı, 10 bin 199’ü C sınıfı olmak üzere toplam 14 bin 413 adet iş güvenliği uzmanı belgelendirilmiştir. Ayrıca İş yeri hekimi 3420 adet kişi hem iş yeri hekimi ve hem de iş güvenliği uzmanı olarak 682 kişi ; diğer sağlık personeli olarak 802 kişi belgelendirilerek ikinci sırayı almıştır (Anonim, 2017 a).

İzmir, 1 bin 534 kişi A sınıfı; 854 kişi B sınıfı; 5 bin 192’si C sınıfı olmak üzere toplam 7 bin 580 adet iş güvenliği uzmanı belgelendirilmiştir. Yine İş yeri hekimi 2723 adet kişi iş yeri

hekim ve iş güvenliği uzmanı olarak 277 kişi; diğer sağlık personeli olarak 568 kişi belgelendirilmiş ve üçüncü sırayı almıştır (Anonim, 2017 a).

Adana, 439'sı A sınıfı; 413'i B sınıfı; 2 bin 392'ü C sınıfı olmak üzere toplam 3 bin 244 adet iş güvenliği uzmanı belgelendirilmiştir. İş yeri hekimi 888 adet kişi; iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı olarak 118 kişi; diğer sağlık personeli 143 kişi belgelendirilmiş ve dördüncü sırada yer almıştır. Türkiye'de İş yerlerine iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri sunumunu yapmak üzere Çalışma ve Güvenlik Bakanlığınca yetkilendirilen ortak sağlık ve güvenlik birimi sayısı 2096'ıdır (Anonim, 2017 a).

2.7.4. İş Güvenliği Uzmanlarınca Yapılan Çalışmalar

İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmeliğinin 9.uncu maddesinde tanımlanmıştır. Yapılan tanıma göre; iş güvenliği uzmanları, işveren veya vekiline rehberlik, risk değerlendirilmesi çalışmasına katılmak, çalışma ortamında çalışanların ve makinelerin gözetimi, çalışanların eğitim bilgilendirilmesi ve yapılan çalışmaların ve iş kazaları, meslek hastalığı ve ramak kala olayların sebepleri kayıt çalışmaları ve ilgili birimlerle iş birliği ve koordinasyon sağlamak olarak sıralanmıştır.

2.7.4.1. Rehberlik

İşyerlerinde yapılacak çalışmalara uygun olarak yapılacak her türlü değişikliklerle ilgili olarak iç tasarım, makine ve teçhizatların durumları, bakımları, seçimleri ve kullanıldıkları maddeler de dâhil olmak üzere işin planlanması, organizasyonun yapılarak uygulanması, kişisel koruyucu donanımların (KKD) seçimi, temin edilmesi, kullanılması, bakımının yapılması, muhafaza edilmesi ve uygunluk testinin yapılması konularının, genel iş güvenliği etik kurallarına ve iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun olarak sürdürülmesini sağlamak amacıyla çalıştığı kurumun işverenine önerilerde bulunmak.

- ❖ İş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği (İSG) ile ilgili alınması gereken her türlü tedbirleri işverenine yazılı olarak sunmak.
- ❖ İşyerlerinde oluşan iş kazası ve meslek hastalıklarının nedenlerinin araştırılarak, tekrarlanmasını önlemek için alınacak her türlü önlemler konusunda çalışmalar yaparak işverenine öneriler sunmak.
- ❖ İşyerlerinde meydana gelen ancak herhangi bir ölüm veya yaralanmalara neden olmayan, fakat potansiyeli olayların çalışanlara, iş ekipmanlarına veya işyeri ortamına zarar verme nedenlerinin araştırılması konusunda çalışma yapmak ve işverene önerilerde bulunmaktır.

2.7.4.2. Risk Değerlendirmesi

İş Güvenliği Uzmanlarının, İSG faaliyetleri kapsamında risk değerlendirilmesi ile ilgili her türlü çalışmalara katılarak, risk değerlendirme uygulanmasında görev almaktadırlar. Yapılan risk değerlendirmesi sonucuna göre alınması gereken her türlü sağlık ve güvenlik önlemlerinde işverenine öneriler sunmak ve takibini yapmak gibi yasal yükümlülükleri yerine getirme zorunlulukları vardır.

2.7.4.3. Çalışma Ortamı Gözetimi

İş sağlığı ve güvenliği mevzuatı gereği işyerlerinde çalışma ortamının gözetimlerinin yapılması, iş yerindeki makine ve teçhizatların periyodik bakımları ile kontrol ve ölçümlemlerini bir plan dahilinde yaptırmak, çalışanların uygulamalarını kontrol etmektir.

İşyerlerinde kaza, yangın veya patlamaların önlenmesi amacıyla yapılan tüm çalışmalara katılmak, bu konularda işverenine önerilerde sunmak, yapılan uygulamaları takip etmektir. Ayrıca kaza, yangın, patlama ve doğal afet gibi durumların yönetimi için acil durum eylem planlarının hazırlanması için bunların çalışmalarına katılmak, bu konularda periyodik eğitim ve tatbikatların yapılarak acil durum planı kapsamında hareket edilmesini izlemek ve kontrol etmektir.

2.7.4.4. Eğitim, Bilgilendirme ve Kayıt

Bakanlıkça belirlenecek olan iş sağlığı ve güvenliğini konularını ilgilendiren hususlarla ilgili bilgileri, İSG KATİP'e bildirmek.

- ❖ Çalışma ortamıyla ilgili iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları ve çalışma ortamı gözetim sonuçlarının kaydedildiği yıllık değerlendirme raporunu işyeri hekimi ile işbirliği halinde iş güvenliği uzmanlarının görev, yetki, sorumluluk ve eğitimleri hakkında yönetmeliğin EK-2'deki örneğine uygun olarak hazırlamak.
- ❖ Çalışanlara yönelik bilgilendirme faaliyetlerini düzenleyerek işverenin onayına sunmak ve uygulamasını kontrol etmek.
- ❖ İş sağlığı ve güvenliği talimatları ile çalışanların çalışma izin prosedürlerini hazırlayarak işverenin onayına sunmak ve uygulamalarını kontrol etmek.
- ❖ Çalışanların, iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin ilgili mevzuata uygun olarak planlanması konusunda çalışma yaparak işverenin onayına sunmak ve uygulamalarını yaparak kontrol etmek.

2.7.4.5. İlgili Birimlerle İşbirliği

- ❖ Çalışan temsilcisi ve destek elemanlarının çalışmalarına katılarak destek sağlamak ve bu kişilerle işbirliği içerisinde çalışmak
- ❖ Bir sonraki yılda gerçekleştirilecek olan iş sağlığı ve güvenliği faaliyetlerinin yer aldığı yıllık çalışma planlarını işyeri hekimleriyle birlikte hazırlamak.
- ❖ Tehlikeli olayların yaşanmaması ve tekrarlanmaması için işyeri hekimiyle beraber, inceleme ve araştırma yaparak gerekli önleyici faaliyet planlarını hazırlamak ve uygulamalarının takibini yapmak.
- ❖ İş kazaları ve meslek hastalıklarıyla ilgili değerlendirmelerde bulunmak.
- ❖ Görev yaptığı iş yerinde kurulması halinde üyesi olduğu iş sağlığı ve güvenliği kurullarıyla iş birliği ve koordinasyon içinde çalışmak.

2.7.5. İş Güvenliği Uzmanlarının Çalışma Süreleri

İş güvenliği uzmanlarının çalışma süreleri işveren veya insan kaynakları çalışanları tarafından en çok merak edilen konulardan biridir. 1 Ocak 2016 tarihi itibarıyla iş güvenliği uzmanlarının aylık kişi başı çalışma süreleri değişmiştir.

İş güvenliği uzmanları iş yeri tehlike sınıfına uygun olarak çalışan başına ayda en az;

- a). Az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde, 10 dakika,
- b). Tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde, 20 dakika,
- c). Çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde, 40 dakika, İSG hizmeti yapabilmektedirler.

Örneğin, 15 kişinin çalıştığı tehlikeli sınıftaki bir iş yerinde ayda en az 300 dakika yani 5 saat hizmet verilmelidir. Ayrıca,

- ❖ Çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde, her 250 çalışan başına,
- ❖ Tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde, her 500 çalışan başına,
- ❖ Az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde, her 1000 çalışan başına, tam zamanlı olarak İş güvenliği uzmanlarının görevlendirilmesi gerekmektedir.

Birden fazla iş yerinde görev yapan iş güvenliği uzmanları için, iş yerleri arasında ulaşım nedeniyle geçen süreler hizmet süresinden sayılmaz.

Ayrıca tam zamanlı görev yapan iş güvenliği uzmanlarının başka bir iş yeri ile sözleşme yapamayacağı da yönetmelik ile belirtilmiştir.

İş güvenliği uzmanlarının aylık kaç saat çalışabileceği sık sık gündeme gelen ve tartışılan bir konudur. 4857 sayılı iş kanununda çalışanların haftalık 45 saat çalışabileceği

belirtilmiştir. Bu hesaba göre ayda 4 hafta üzerinden hesap yapılırsa 180 saat çıkacaktır ancak bu hesaplama yöntemi doğru değildir.

Bir yılda 52 hafta olduğuna göre, yılda toplam 2340 saat çalışma yapılabilir. Bu da aylık 195 saate denk gelecektir. İş güvenliği uzmanı aylık 195 saat sözleşme yapabilir.

Bunun yanında tam zamanlı çalışan iş güvenliği uzmanları için fazla mesai sorusu da sorulmaktadır. 4857 sayılı iş kanununa göre bir çalışan yılda en fazla 270 saat fazla mesai çalışması yapabilir. Bu da aylık 22,5 saat olarak hesaplanabilir. Aylık 195 saat normal çalışma üzerine 22,5 saat fazla mesai süresi de eklendiğinde doğru sonuç bulunacaktır.

Tam zamanlı iş güvenliği uzmanları aylık 22,5 saat fazla mesai yapabilir.

İSG-KATİP sistemi, aylık 195 saatlik sözleşme düzenlemeye izin vermektedir. Tam zamanlı İş güvenliği uzmanları için ise 22,5 saatlik fazladan sözleşme düzenlemeye de izin vermektedir.

2.8. İş Yeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personeli

İş yeri hekimi ve diğer sağlık personelleri için her türlü düzenlemeler 2013 yılında yayımlanan “İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik” kapsamında ele alınmıştır.

2.8.1. İş Yeri Hekimliği Belgesi

İşyeri hekimliği belgesi; işyeri hekimlerinin görev, yetki, sorumluluk ve eğitimleri hakkında yönetmeliğin 14. maddesi 1. inci fıkrasına göre; işyeri hekimi belgesi almak için; aşağıdaki şartların sağlanması gerekmektedir.

"İşyeri hekimliği eğitim programını tamamlayan ve eğitim sonunda Bakanlıkça yapılacak veya yaptırılacak sınavda başarılı olan hekimlere, İş sağlığı ve güvenliği alanında en az beş yıl teftiş yapmış olan hekim iş müfettişleri, iş sağlığı bilim uzmanı hekimler, iş sağlığı bilim doktoru ile Bakanlık ve bağlı birimlerinde iş sağlığı ve güvenliği alanında en az beş yıl fiilen çalışmış hekimlerden Bakanlıkça yapılacak veya yaptırılacak sınavda başarılı olanlara, İş ve meslek hastalıkları ya da işyeri hekimliği yan dal uzmanları ile uzmanlık eğitimi süresince iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili en az 150 saat teorik ve uygulamalı eğitim alan halk sağlığı uzmanlarına isteleri durumunda"

- ❖ Yurtdışından alınan ve yeterlilikleri Bakanlıkça onaylanmış işyeri hekimliği belgesi veya eşdeğer belgeye sahip olan hekimlerden sınava katılarak başarılı olanlara,
- ❖ İşyeri hekimliği belgesi almak isteyenlere ise ikinci fıkraya göre sadece bir kez doğrudan sınava girme hakkı tanınır.

Aynı yönetmeliğin 30. maddesinde İşyeri hekimlerinin eğitimleri aşağıda belirtilmiştir.

- ❖ 'Bakanlıkça belirlenecek eğitim programları teorik ve uygulamalı olmak üzere iki bölümden oluşur. Eğitim süreleri, teorik kısmı 180 saatten, uygulama kısmı 40 saatten ve toplamda 220 saatten az olamaz. Teorik eğitimin en fazla yarısı uzaktan eğitim ile verilebilir. Uygulamalı eğitimler işyeri hekimi bulunan bir işyerinde yapılır."
- ❖ İşyeri hekimleri belgelerini aldıkları tarihten itibaren beş yıllık aralıklarla eğitim kurumları tarafından düzenlenecek bilgi yenileme eğitimine katılmak zorundadırlar. Bu eğitimin süresi 30 saatten az olamaz. 32. maddesinde ise (1) Eğitim programlarını tamamlayan adayların sınavları Bakanlıkça yapılır veya yaptırılır. (2) Girdiği ilk sınavda başarılı olmayan aday takip eden sınavlardan birine daha katılabilir. Ancak iki sınavda da başarılı olmayan adaylar yeniden eğitim programına katılmak zorundadırlar."
- ❖ Sınavlarda 100 puan üzerinden en az 70 puan alan adaylar başarılı sayılır, itirazlar sınavı düzenleyen kurum tarafından sonuçlandırılır. Şeklinde ifade edilmiştir."

2.8.2. İş Yeri Hekimliğince yapılan çalışmalar

İşyeri hekimlerinin görevleri; aynı yönetmeliğin 15. maddesinde "(1) İşyeri hekimleri, iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri kapsamında aşağıdaki görevleri yapmakla yükümlüdür."

"a) Rehberlik ve danışmanlık;

- ❖ Çalışma ortamı ve işçilerin sağlık gözetimi ile ilgili danışmanlık yaparak, alınan kararların uygulanışını izlemek,
- ❖ Kantin, yemekhane, yatakhane, kreş ve emzirme odaları ile soyunma odaları, duş ve tuvaletlerin bakımı ve temizliği konusunda gerekli kontrolleri yapıp, tavsiyelerde bulunmak,
- ❖ İş sağlığı, hijyen, toplu koruma yöntemleri ve kişisel koruyucu donanım konusunda tavsiyede bulunmak,
- ❖ İşyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin geliştirilmesi için gerekli aktiviteler konusunda işverene tavsiyede bulunmak,
- ❖ İş sağlığı ve güvenliği çalışmaları kapsamında işyerinde periyodik incelemeler yaparak risk değerlendirme çalışmalarına katılmak,
- ❖ İşyerinde sağlığa zararlı risklerin değerlendirilmesi ve önlenmesi konusunda mevzuata gereğince yapılması gereken koruyucu sağlık muayenelerini yapmak,
- ❖ Sağlık sorunları nedeniyle işe devamsızlık durumları ile işyerinde olabilecek sağlık tehlikeleri arasında bir ilişkinin olup olmadığını tespit etmek, gerektiğinde çalışma ortamı

ile ilgili ölçümler yapılmasını sağlayarak, alınan sonuçların işçilerin sağlığı yönünden değerlendirmesini yapmak,

- ❖ İşin yürütümünde ergonomik ve psikososyal riskler açısından işçilerin fiziksel ve zihinsel kapasitelerini dikkate alarak iş ile işçinin uyumunu sağlamak ve çalışma ortamındaki stres faktörlerinden korunması için araştırmalar yapmaktır."

b) Sağlık gözetimi

- ❖ Gece vardiyaları da dâhil olmak üzere işçilerin sağlık gözetimi yapmak,
- ❖ İSG mevzuatında belirtilen aralıklarla işçilerin işe giriş ve periyodik sağlık muayenelerini yaparak çalıştığı kurumun sağlık arşivini oluşturmak,
- ❖ Sağlık sorunlarından dolayı işe devamsızlık durumlarında işe dönüş muayenesi yaparak eski işinde çalışması uygun olmayanların mevcut sağlık durumlarına uygun bir işte çalıştırılmasını tavsiye etmek,
- ❖ Meslek hastalığı tanısı veya şüphesi, kronik hastalığı gibi, hassas risk grupları, madde bağımlılığı olanlar, birden fazla iş kazası geçirmiş olan işçilerin, uygun işe yerleştirilmeleri için gerekli olan her türlü koruyucu sağlık muayenelerini yaparak rapor düzenlemek,
- ❖ Bulaşıcı hastalıkların kontrol, yayılmaları ve önlenmesi için aşılama çalışmaları yapmak, portör muayenelerinin yapılmasını sağlamak,
- ❖ Çalışma ortamının gözetimini ile ilgili çalışmaları iş güvenliği uzmanı ile birlikte yaparak elde edilen sonuçlara göre gerekli ölçümlerin yapılmasını önermek, ölçüm sonuçlarını değerlendirmek,
- ❖ İşçilerin rızasını alarak, sağlık gözetimi ile yapılan sağlık muayeneleri sonucunda işçilerin muhtemel sağlık riskleri hakkında yeterli ve uygun bir şekilde bilgilendirmek,
- ❖ İşyeri ve eklentilerinin genel hijyen şartlarını izleyip denetlemek, bulaşıcı hastalıkların kontrolünü sağlamak için laboratuvar tetkikleri, radyolojik muayeneler ve portör muayenelerini yaptırmak, bağışıklama çalışmaları yapmak,
- ❖ İş güvenliği uzmanı ile iş birliği yaparak iş yıllık çalışma planını hazırlanmasında görev almak, işyerindeki sağlık gözetimi ile ilgili çalışmaları arşivleyerek İşyeri Hekimlerinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik ekindeki örneğine uygun yıllık değerlendirme raporunu hazırlayarak elektronik ortamda Bakanlığa göndermektir. (İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik, 2013:ek-9).

c) Eğitim ve bilgilendirme;

- ❖ İşyerinde ilkyardım ve acil müdahale hizmetlerinin organizasyonu ve personelin eğitiminin sağlanması çalışmalarını ilgili mevzuat doğrultusunda yürütmek,
- ❖ İş sağlığı, hijyen ve ergonomi alanlarında bilgi ve eğitim sağlanması için ilgili taraflarla iş birliği yapmak,
- ❖ İşyeri yöneticilerine, iş sağlığı ve güvenliği kurulu üyelerine, işçilere ve temsilcilerine genel sağlık konularında eğitim vermek ve bu eğitimlerin sürekliliğini sağlamak,
- ❖ Bağımlılık yapan maddelerin kullanımının zararları konusunda işyerinde eğitim vermek (İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik, 2013).

ç) İlgili Birimlerle İşbirliği;

- ❖ İş sağlığı ve güvenliği konusunda yapılacak araştırmalara katılmak,
- ❖ Meslek hastalığı tanısında yetkili hastaneler ile iş birliği içinde çalışmak, iş kazası geçirenlere veya meslek hastalıklarına yakalanan işçilerin tedavilerinin yaptırılması konusunda hastanelerle iş birliği içinde çalışmak,
- ❖ İş kazaları ve meslek hastalıklarının analizi ile iş uygulamalarının iyileştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi çalışmalarına katılmak,
- ❖ Yeni teknoloji ve donanımın sağlık açısından değerlendirilmesi ve test edilmesi gibi mevcut uygulamaların iyileştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi çalışmalarına katılmak,
- ❖ Bulunması halinde iş güvenliği uzmanı ile iş birliği içinde yıllık çalışma planını ve yıllık değerlendirme raporunu hazırlamak,
- ❖ Yöneticilere, bulunması halinde iş sağlığı ve güvenliği kurulu üyelerine ve işçilere genel sağlık, iş sağlığı ve güvenliği, hijyen, kişisel koruyucu donanımlar ve toplu korunma yöntemleri konularında bilgi ve eğitim verilmesi için ilgili taraflarla iş birliği yapmak. Şeklinde ifade edilmektedir (İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik, 2013:md.9).

2.8.3. İş Yeri Hekimlerinin Çalışma Süreleri

İşyeri hekimlerinin çalışma süreleri işveren veya insan kaynakları çalışanları tarafından en çok merak edilen konulardan biridir. 1 Ocak 2016 tarihi itibarıyla işyeri hekimlerinin aylık kişi başı çalışma süreleri değişmiştir.

İşyeri hekimleri aşağıdaki iş yeri tehlike sınıflarına uygun sürelerde;

- ❖ Az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde, çalışan başına ayda en az 5 dakika.

- ❖ Tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde, çalışan başına ayda en az 10 dakika.
- ❖ Çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde, çalışan başına ayda en az 15 dakika, görev yapmalıdırlar (İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik, 2013:md.12).

Örneğin 15 kişinin çalıştığı tehlikeli sınıftaki bir iş yerinde ayda en az 150 dakika hizmet verilme zorunluluğu getirilmiştir.

Tam zamanlı işyeri hekimi çalışması gereken iş yerlerinin çalışan sayıları da değişmiştir.

- ❖ Az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde, her 2000 çalışan başına,
- ❖ Tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde, her 1000 çalışan başına,
- ❖ Çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde, her 750 çalışan başına, tam zamanlı işyeri hekimi görev yapmalıdır. (İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik, 2013:md.12).

Birden fazla iş yerinde görev yapan işyeri hekimleri için, iş yerleri arasında ulaşım nedeniyle geçen süreler hizmet süresinden sayılmaz.

Ayrıca tam zamanlı görev yapan işyeri hekimlerinin başka bir iş yeri ile sözleşme yapmaları mümkün değildir (İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik, 2013:md.12).

İşyeri hekimlerinin aylık kaç saat çalışabileceği sık sık gündeme gelen ve tartışılan bir konudur. 4857 sayılı iş kanununda çalışanların haftalık 45 saat çalışabileceği belirtilmiştir. Bu hesaba göre ayda 4 hafta üzerinden hesap yapılırsa 180 saat çıkacaktır ancak bu hesaplama yöntemi doğru değildir.

Bir yılda 52 hafta olduğuna göre, yılda toplam 2340 saat çalışma yapılabilir. Bu da aylık 195 saate denk gelecektir. Bu durumda bir İşyeri Hekimi aylık en fazla 195 saat sözleşme yapabilir.

Bunun yanında tam zamanlı çalışan işyeri hekimleri için fazla mesai sorusu da sorulmaktadır. 4857 sayılı iş kanununa göre bir çalışan yılda en fazla 270 saat fazla mesai çalışması yapabilir. Bu da aylık 22,5 saat olarak hesaplanabilir. Aylık 195 saat normal çalışma üzerine 22,5 saat fazla mesai süresi de eklendiğinde doğru sonuç bulunacaktır.

Tam zamanlı işyeri hekimleri aylık 22,5 saat fazla mesai yapabilir.

İSG-KATİP sistemi, aylık 195 saatlik sözleşme düzenlemeye izin vermektedir. Tam zamanlı işyeri hekimleri için ise 22,5 saatlik fazladan sözleşme düzenlemeye de izin vermektedir.

2.8.4 Diğer Sağlık Personeli

İşyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin görev, yetki, sorumluluk ve eğitimleri hakkında yönetmeliğin 15. maddesi gereği, Diğer sağlık personeli (hemşire, sağlık teknikeri vb.) belgesi, aynı yönetmeliğin 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde "Diğer sağlık personeli: İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görevlendirilmek üzere Bakanlıkça belgelendirilmiş hemşire, sağlık memuru, acil tıp teknisyeni ve çevre sağlığı teknisyeni diplomasına sahip olan kişiler ile Bakanlıkça verilen işyeri hemşireliği belgesine sahip" kişilerden;

Diğer sağlık personeli eğitim programını tamamlayan ve eğitim sonunda Bakanlıkça yapılacak veya yaptırılacak diğer sağlık personeli sınavında başarılı olanlara,

- ❖ Genel Müdürlük ve bağlı birimlerinde 5 yıl fiilen çalışmış olanlara,
- ❖ İş sağlığı veya iş sağlığı ve güvenliği programlarında lisansüstü eğitimini tamamlayanlara, diğer sağlık personeli belgesi genel müdürlükçe düzenlenir.
- ❖ Diğer sağlık personelinin görevleri aşağıda belirtilmiştir.
- ❖ İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin planlanması, değerlendirilmesi, izlenmesi ve yönlendirilmesinde işyeri hekimi ile birlikte çalışmak, veri toplamak ve gerekli kayıtları tutmak.
- ❖ Çalışanların sağlık ve çalışma öykülerini işe giriş/periodyk muayene formuna yazmak ve işyeri hekimi tarafından yapılan muayene sırasında hekime yardımcı olmak.
- ❖ Özel politika gerektiren grupların takip edilmesi ve gerekli sağlık muayenelerinin yaptırılmasını sağlamak.
- ❖ İlk yardım hizmetlerinin organizasyonu ve yürütümünde işyeri hekimi ile birlikte çalışmak.
- ❖ Çalışanların sağlık eğitiminde görev almak.
- ❖ İşyeri bina ve eklentilerinin genel hijyen şartlarının sürekli izlenip denetlemesinde işyeri hekimiyle birlikte çalışmak.
- ❖ İşyeri hekimince verilecek iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili diğer görevleri yürütmek.
- ❖ İşyerinde görevli çalışan temsilcisi ve destek elemanlarının çalışmalarına destek sağlamak ve bu kişilerle iş birliği yapmak.

Diğer sağlık Personellerinin Yetkilerini ise aynı yönetmeliğin 17. maddesinde; şu şekilde belirtilmiştir "Görevi gereği işyerinin bütün bölümlerinde iş sağlığı ve güvenliği

konusunda inceleme ve araştırma yapmak, gerekli bilgi ve belgelere ulaşmak ve çalışanlarla görüşmek. Görevinin gerektirdiği konularda işveren ve işyeri hekiminin bilgisi dâhilinde ilgili kurum ve kuruluşlarla işyerinin iç düzenlemelerine uygun olarak iş birliği yapmak."

Tam süreli iş sözleşmesi ile görevlendirilen diğer sağlık personeli, çalıştığı işyeri ile ilgili mesleki gelişmelerini sağlamaya yönelik eğitim, seminer ve panel gibi organizasyonlara katılma hakkına sahiptir. Bu gibi organizasyonlarda geçen sürelerden bir yıl içerisinde toplam beş iş günü kadar çalışma süresinden sayılır ve bu süreler sebebiyle diğer sağlık personelinin ücretinden herhangi bir kesinti yapılamaz.

Yükümlülüklerini 18. maddesinde; bu yönetmelikte belirtilen görevlerini yaparken, işin normal akışını mümkün olduğu kadar aksatmamak ve verimli bir çalışma ortamının sağlanmasına katkıda bulunmak, işverenin ve işyerinin meslek sırları, ekonomik ve ticari durumları hakkındaki bilgiler ile çalışanın kişisel sağlık dosyasındaki bilgileri gizli tutmakla yükümlüdürler.

- ❖ İşyerinde görevli diğer sağlık personeli, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yürütülmesindeki ihmallerinden dolayı, hizmet sundukları işverene karşı sorumludur.
- ❖ Diğer sağlık personeli, görevlendirildiği işyerinde iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin tespit ve tavsiyelerini işyeri hekimine iletmekle yükümlüdür.

İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmeliğin 19. maddesinde Çalışma süreleri; bu Yönetmelikte belirtilen görevlerini yerine getirmek için aşağıda belirtilen sürelerde görev yaparlar:

- ❖ Çok tehlikeli sınıfta yer alan 10 ila 49 çalışanı olan işyerlerinde çalışan başına ayda en az 10 dakika.
- ❖ Çok tehlikeli sınıfta yer alan 50 ila 249 çalışanı olan işyerlerinde çalışan başına ayda en az 15 dakika.
- ❖ Çok tehlikeli sınıfta yer alan 250 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinde çalışan başına ayda en az 20 dakika.
- ❖ Tam süreli işyeri hekiminin görevlendirildiği işyerlerinde, diğer sağlık personeli görevlendirilmesi şartı aranmaz. Ancak, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin daha etkin sunulması amacıyla bu işyerlerinde, işyeri hekiminin talebi ve işverenin uygun görmesi halinde diğer sağlık personeli görevlendirilebilir (İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik, 2013:md.19).
- ❖ Diğer sağlık personelinin görevlendirilmesinde sözleşmede belirtilen süre kadar görevlendirildiği işyerinde hizmet sunar. Birden fazla işyeri ile kısmi süreli iş

sözleşmesi yaptığı takdirde bu işyerleri arasında yolda geçen süreler haftalık yasal çalışma süresinden sayılmaz.

2.9. Toplum Sağlığı Merkezi Birimi (TSMB)

Toplum Sağlığı Merkezi ve Bağlı Birimler Yönetmeliği'nin 4. Maddesinde Toplum Sağlığı Merkezi (TSM): Bölgesinde yaşayan toplumun sağlığını korumak ve geliştirmek maksadıyla sağlıkla ilgili risk ve sorunları belirleyen, bunlarla ilgili düzeltici ve önleyici faaliyetleri gerçekleştiren; birinci basamak koruyucu, iyileştirici ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini koordine eden ve bu hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde sunulmasını izleyen, değerlendiren, denetleyen ve destekleyen; bölgesinde bulunan sağlık kuruluşları ile diğer kurum ve kuruluşlar arasındaki koordinasyonu sağlayan sağlık kuruluşunu, ifade eder.

TSM mobil sağlık hizmeti: Mevsimsel tarım işçileri, mülteciler gibi temel sağlık hizmetlerine kolay ulaşamayan dezavantajlı gruplara bulundukları mahalde verilecek koruyucu ve geliştirici sağlık hizmetlerini ifade eder.

2.10. İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt Takip İzleme Programı (İSG KATİP) İşlemleri

İSG katip'te işlem yapabilmek için öncelikle e-devlet şifrenizi kullanarak sisteme giriş yapılmalıdır. Sisteme www.turkiye.gov.tr adresinden ulaşabileceği gibi doğrudan İSG KATİP'teki giriş adresinden de giriş işlemi yapılabilmektedir.

İSG-KATİP, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin elektronik ortamda sunulması ve takip edilmesini sağlayan bir yazılım projesidir. İSG ile ilgili kurumlar ve Mernis sisteminin birbiri ile eş zamanlı çalışması sayesinde etkileşimli ve bütünleşik raporlama yapılmasını sağlamaktadır.

İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri içinde yer alan OSGB, İSGB, işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı veya uzman adayı vb. tüm kişi, kurum ve kuruluşlar isg-kâtip sisteminde tanımlanır.

Sistemde tanımlı olan kurum, kuruluş ve isg profesyonellerinin eğitim ve staj süreçlerinin takibi işlemleri de İSG-KATİP üzerinden yapılabilmektedir.

İSG hizmeti için, iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi görevlendirmeleri de İSG-KATİP sistemi üzerinden yapılmaktadır.

OSGB ve İSG profesyonellerinin verdiği hizmetlerin takibi, sözleşme sürelerinin yeterliliği, mevzuat değişiklikleri veya 81 ilde faaliyet gösteren tüm OSGB'lerin bilgilerine İSG-KATİP sistemden ulaşılabilir.

İSG-KATİP sözleşmelerinin güncellenebilmesi için; ÇSGB isg-kâtip sözleşmelerinin otomatik olarak yenilenmeyeceğini açıklamış olup, her iş yerinin sözleşmeleri kendisinin yenilemesi gerektiğini bildirmiştir.

İSG KATİP sistemine işyeri sorumlusu olarak girdiğinizde, sistem hatalı veya eksik sözleşmeler için uyarı verecektir. Uygun olmayan sertifika sınıfı, yetersiz sözleşme süresi, eksik sözleşme vb. hatalarda sistem uyarı verecektir.

Uyarı veren sözleşmeleri yenilemek için öncelikle eski sözleşmeyi iptal etmeniz gerekmektedir. Bunun için sol menüdeki “sözleşmeler” sekmesinde ilgili sözleşmeyi bulup üzerine tıkladıktan sonra sol köşedeki “Sözleşme İptal” sekmesine basılmalıdır. Böylece eski sözleşmeyi iptal etmiş olacaktır.

Daha sonra “Yeni” sekmesine basarak tekrar sözleşme yapmalıdır. Yeni sözleşme alanında sistem sizden işe görevlendirme yapacağınız personelin sertifika tipini soracaktır. Buradan işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanı olarak seçip ilgili kişinin TC kimlik numarası ile sorgulama yapılması gerekir. Doğru kimlik numarası girildiğinde sistem ilgili kişi bilgilerini ekrana getirecektir.

Sözleşme süresinin yönetmelikte belirtilen asgari süreler olarak kalması isteniyorsa aylık çalışma süresi bölümünü değiştirilmesine gerek yoktur. Sistem kayıtlı çalışan sayısı ile orantılı olarak süreyi otomatik hesaplayacaktır. Çalışma süresi daha fazla belirlenmek isteniyorsa bu alan değiştirilmelidir.

2.10.1. Anonim veya Limited Bir Şirketin OSGB Yetki Belgesi Almak İçin İSG-KATİP Üzerinden Başvuruları ve Yetkilendirilmesi

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünden OSGB yetki belgesiyle yetkilendirilmek için Anonim veya Limited Bir Şirketin kurulmuş olması gerekmektedir. Sözü edilen bir şirketin OSGB olarak yetkilendirilmesi işlemleri tamamlanmış olmalıdır. yetkilendirme işlemleri ile ilgili başvurular İSG-KATİP sistemi üzerinden yapılmaktadır. şirketin yetkilendirme işlemleri tamamlandıktan sonra uzman ve teknik elemanların görevlendirilmeleri ve SGK kayıtları aşağıdaki işlem sırasına göre yapılmaktadır.

2.10.1.1. OSGB Çalışanlarından İSG-KATİP Kullanıcısının Yetkilendirilmesi

Öncelikle OSGB çalışanları arasından, İSG-KATİP üzerinden SGK e-bildirge kullanıcısı olarak bir kişi atanmalıdır. Yetkilendirme işlemlerini bağlı bulunduğunuz ilin SGK müdürlüğünden, SGK sicil numaranızı ibraz ederek öğrenebilmektedir. SGK e-Bildirge

ekranına giriş yaparken kullanıcı adınız, e-Bildirge üzerine kayıtlı olan TC Kimlik numaranızdır. Örnek olarak SGK e-Bildirge kullanıcısı olarak şirket sahibi, mali müşavir veya muhasebeciler olabilmektedir.

2.10.1.2. İSG Profesyonelleri Havuzu Tanımı ve Buradan Yapılacak Sözleşmeler

İSG KATİP sisteminde işverenler ile çalışanları bir araya getiren İSG Profesyonelleri Havuzudur. Bu havuz sisteminde sertifika sahiplerinin uzmanlık gruplarına göre kendilerini kayıt altına alırlar. Burada kayıtlı uzman veya hekimlerle irtibata geçilerek personel ihtiyaçlarını karşılanabilir. Sözleşme için Görevlendirme ise Sözleşme bölümü kullanılarak yapılmalıdır.

2.10.1.3. İSG-KATİP'te İş Yerimizin Tehlike Sınıfı Görülmediği Durumlarda Yapılacak İşlemler

Tehlike sınıfı seçimi için SGK'nın e-Bildirge programının ana sayfasından İşkolu kodu değişikliği bölümüne girilmelidir. İş ile ilgili olan NACE kodunu 2012 yılında yayımlanan Tehlike Sınıfları Tebliğine göre seçilmelidir. Daha sonra seçilen 6'lı NACE kodunu bağlı bulunduğunuz SGK İşyeri Tescil Servisinden tescil ettirilmelidir. Yapılan güncellemeler üç gün içerisinde İSG-KATİP'e aktarılacaktır.

2.10.1.4. İSG-KATİP'te e-Bildirge Üzerinde Yetkili Olan Kişi İşletmemizden Ayrılmak İstemesi veya Yetkili Kişi Değiştirilmek İstenmesi Durumunda Yapılacak İşlemler.

İşletmenin bağlı bulunduğu SGK'dan e-Bildirge Yöneticisinin işletmeden ayrılmak istemesi veya kişi değiştirilmek istenmesi durumundayapılaması gerekenler;

- Yetkilendirilen kişi üzerinde başka sicil numaraları için yetki varsa, "Kurum Seçiniz" ekranının alt kısmında yer alan "E-Bildirge Kullanıcısını Güncelle" butonuna tıklandığı zaman ertesi gün sistem açılır.
- Eğer kişinin üzerinde herhangi bir sicil numarası yoksa değişiklik yapıldıktan sonra tekrar sisteme giriş yapıldığı zaman ertesi gün sistem açılacaktır.

2.10.1.5. İSG-KATİP Sisteminde Kaydınız Bulunmuyor Ya Da Sistemi Kullanma Yetkiniz Güncellenmemişse Yapılacak İşlemler.

İSG-KATİP sisteminde kaydınız yoksa ya da sistemi kullanma yetkiniz güncellenmemişse veya yetkiniz yoksa sisteme giriş istek talebiniz kaydedilmiştir. Aşağıdaki işlemler yapılmalıdır;

- a. İSG-KATİP’e giriş için Sosyal Sigortalar Kurumunda kayıtlı e-bildirge yönetici e-devlet şifresi ve TC kimlik numarası kullanılır.
- b. E-Bildirge yöneticisi güncellenmesi yapılmasına rağmen İSG-KATİP’e hala girilemiyorsa “E-Bildirge Kullanıcısını Güncelle” butonuna basılarak sisteme giriş yapılır.

2.10.1.6. İSG-KATİP Sisteminde Kayıtlı İşletmelerin Nace Kodu, Tehlike Sınıfı ve SGK Kayıtları İle İlgili Bilgilerin Alınamaması Durumunda Yapılacak İşlemler

İSG-KATİP sisteminde kayıtlı işletmelerin Tehlike Sınıfı, SGK kayıtları ile Nace Koduna bağlı kayıtlara ulaşamadığı ve özellikle işletmenin SGK kayıtlarının kontrol edilmesi uyarısı ile karşılaşılması durumunda; SGK Sicil numarasına karşılık gelen altı rakamlı Nace kodu seçiminin yapılarak e-Bildirge ekranında kayıdın gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Nace kodu kaydının gerçekleştirilmesine rağmen aynı SGK kayıtlarının kontrol edilmesi uyarısı alınmaya devam ediliyorsa veri güncellemesi için Sosyal Sigortalar Kurumu İşveren Tescil Servisi ile iletişime geçilerek sorun giderilmelidir.

2.10.1.7. İSG-KATİP Üzerinden Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri (OSGB) İle İşletmeler Arasında Hizmet Alım Sözleşmesi Yapılması İşlemleri

İSG-KATİP üzerinden İSG hizmeti almak isteyen işyerleri ile OSGB arasında hizmet alım sözleşmesi kurulabilmesi için işletmenlerin öncelikle SGK sicil numarasını, sözleşme yapacağı OSGB’ ye bildirmesi gerekmektedir. Hizmet alım ilişkisi kurulan işletmelerin bilgilerini OSGB de görevli e-bildirge kullanıcısı İSG-KATİP ’e girişlerinin yapılarak sözleşmenin onaylanmasını yapar. Bu sözleşme örneği sistemde “hizmet alan işletme modülü” başlığı altında görüntülenmektedir. Bu alanda OSGB’ den hizmet alan işletmenin isimleri yer almaktadır. Yapılan sözleşmelerin iptalinin istenmesi durumunda, İSG-KATİP sistemindeki “sözleşme iptal” butonundan sözleşmeler iptal edilebilmektedir.

2.10.1.8. OSGB’lerde Görevli Uzmanların Dışa Görevlendirilmelerinde İSG-KATİP Sisteminde İş Güvenliği Uzmanı, İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personeli Bilgilerine Ulaşamadığı Durumlarda Yapılacak İşlemler

İSG faaliyetlerini hizmet alımı yoluyla OSGB’lerden karşılamak isteyen iş yerlerine OSGB’lerde görevli Uzmanların dışa görevlendirilmesi işlemi yapılırken, iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi bilgilerinin kayıtlarına İSG-KATİP sisteminde ulaşamadığı durumlarda aşağıdaki işlemler takip edilmelidir.

- ❖ Görevlendirilecek olan İş Güvenliği Uzmanı ve İşyeri Hekiminin İSG-KATİP sisteminde kaydına ulaşamıyorsa; İSG-KATİP birimi sorumlusu ile iletişime geçilerek kaydın yaptırılarak güncellenmesi gerekmektedir.
- ❖ Görevlendirilecek İSG Uzmanları İSG-KATİP sisteminde kayıtlı fakat, görevlendirilecek uzmanın çalışma süresinden kaynaklı problem yaşıyorsa; bu problemin giderilmesi için, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) veri tabanında uzmanın çalışma süresinin güncellenmesi için Sosyal Sigortalar Kurumu İşveren Tescil Servisi ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

2.10.1.9. İşletmelerin SGK'da Tehlike Sınıfına Göre Kayıtlı NACE Kodlarının İSG KATİP Sistemindeki Kayıtlı Uyuşmaması Durumunda Yapılacak İşlemler

NACE kodu, AB'de işletmelerin ekonomik faaliyetlerine yönelik istatistiklerin üretilmesi ve yayılmasına yönelik bir başvurulacak bir kaynaktır. AB ülkelerinde ekonomik faaliyet konularına göre işyerlerine veya işletmelere NACE kodlamasında altı haneli olacak şekilde bir kod verilmektedir. Ülkemizde NACE Kodu uygulamasına 19.1.2005 tarihli ve 25705 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan "Odalarda/Ticaret Borsalarında Mesleklerin Gruplandırılması hakkındaki yönetmelik" ile geçilmiştir.

İş yeri tehlike gruplamasında ekonomik faaliyet alanlarına göre ayrıma gidilerek; çok tehlikeli (inşaat, maden, tersane vb. işlerin yapıldığı işyerleri), tehlikeli (imalat, kesme, boyama, servis vb. işlerin yapıldığı işyerleri) ve az tehlikeli (büro hizmetleri, gıda, perakende alışveriş vb. işyerleri) olarak belirlenmiştir.

İşletmelerin (NACE) kodlarının İSG-KATİP sisteminde kayıtlarına erişilemediği takdirde öncelikle İSG-KATİP sisteminde kayıt oluşturulması gerekmektedir. Bu kaydın oluşturulması için SGK'nın İşyeri Tescil Servisinden destek alınması gerekmektedir. NACE kodunun girişinin yaptırılması gerekmektedir. Sosyal Güvenlik Kurumunda yapılacak değişiklikler ile ilgili işlemlerin İSG-KATİP üzerinden otomatik olarak düzelmiş olacaktır.

2.10.1.10. İSG-KATİP Sistemine E-Bildirge Kullanıcısı Olarak Yetkilendirilen Kişinin T.C. Kimlik Numarası ile Sisteme Giriş Yapılamadığı Sorunu Yaşanması durumunda Yapılacak İşlemler

TC Kimlik numarası ile İSG-KATİP sistemine giriş yapılamadığı durumlarda OSGB'den hizmet satın alan işyerleri adına SGK e-Bildirge kullanıcıları yetkilendirilmesi gerekmektedir. İşyerinizde e-Bildirge kullanıcısı olarak yetkilendirilen kişinin T.C. kimlik numarası üzerinden, e-Devlet şifresiyle İSG-KATİP'e giriş yapılabilecektir.

OSGB çalışanları içerisinde, T.C. Kimlik numarası ile e-Bildirge kullanıcısı olarak yetkilendirilmiş olan personelin İSG-KATİP Sisteminde e-bildirge kullanıcısı olarak yetkili olmadığı ile ilgili bir uyarı alınması durumunda, Sosyal Güvenlik Kurumu İşveren Tescil Servisi ile iletişime geçilerek e-Bildirge yöneticisinin bizzat atanmasını talep etmeniz gerekmektedir. SGK'da yapılacak atama işlemlerine ait her türlü değişiklikler İSG-KATİP sistemi üzerinden otomatik olarak güncellenecektir.

2.10.1.11. Hizmet Alan İşyerlerinin İSG-KATİP Üzerinden Yapacakları İşlemler

Türkiye'de faaliyet gösteren tüm işletmelerin İSG hizmetlerini bildirmeleri için İSG-KATİP sistemi ekranında, hizmet alan işyerleri ile ilgili olarak bir modül tasarlanmıştır. İşletmelerin yapmış oldukları bütün İSG çalışmaları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇBGB), İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü'nün (İSGGM) web sayfasında yayımlanmaktadır.

İşyerleri ve İSG profesyonellerinin karşılıklı yaptıkları bütün sözleşmeler "hizmet alan işyerleri modülü" üzerinde görüntülenebilmektedir.

2.10.1.12. İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Profesyonelleri ve Eğitimcilerinin İSG-KATİP Üzerinden Yaptıkları İşlemler

İSG-KATİP Sistemi üzerinde, İş Sağlığı ve Güvenliği profesyonelleri ve eğitimcilerinin kayıtlı olduğu bir modül yer almaktadır. Bu modülde İSGGM tarafından yetkilendirilmiş olan iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi, diğer sağlık personeli ve İSG profesyonelleriyle eğitimcileri için hazırlanmış ortak ekran bulunmaktadır. Modülde İSG çalışmaları için karşılıklı olarak yaptıkları bütün sözleşmelere ulaşılmakta ve görüntü alınabilmektedir. Ayrıca iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi, diğer sağlık personeli ve İSG profesyonelleriyle eğitimcilerinin yapmış oldukları tüm sözleşmeler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü'nün web sitesinde yayımlanmaktadır.

2.10.1.13. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin İSG-KATİP Üzerinden Yaptıkları İşlemler

Ortak sağlık ve güvenlik birimleri, 6331 sayılı Kanun kapsamında yapacakları iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri, iş güvenliği denetim hizmetleri, risk analizi, sağlık raporu, yangın güvenlik yönergesi, acil durum planı, İSG eğitimleri, yangın tatbikatları, patlamadan korunma dokümanı vb. tüm iş ve işlemleri, görevlendirdikleri İSG uzmanları ve sorumlu müdürlerinin kimlik bilgilerini, e-devlet şifresi ile İSG-KATİP sistemine girmektedirler.

Girilen bu bilgiler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü'nün web sitesinde yayımlanmakta olan kılavuz yardımıyla yapabilmektedirler. (Anonim, 2017a)

2.11. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin Başvuru İşlemleri ve Yetkilendirilmesi

OSGB kurulumu, başvuru işlemleri ve yetkilendirilmesinde izlenecek işlem sırası aşağıda belirtilmiştir.

1. Ticari şirketler için tescil edildiğini gösteren Ticaret Sicil Gazetesi
2. Tam süreli çalışma zorunluluğu bulunan işyeri hekimi için geçerli işyeri hekimliği belgesi ve tam süreli iş sözleşmeleri ile diğer sağlık personelinin tam süreli iş sözleşmesi
3. İş güvenliği uzmanı için geçerli iş güvenliği uzmanlığı belgesi bu kişiler OSGB sahibi veya ortağı ise tam süreli çalışma taahhütnameleri
4. OSGB'nin sorumlu müdürünün kabul şerhli görevlendirme yazısı
5. Faaliyet gösterilecek yere ait yapı kullanma izin belgesi
6. Faaliyet gösterilecek yere ait kira sözleşmesi veya tapu senedi veya intifa hakkı belgesi
7. Faaliyet gösterilecek yerin ölçülerinin ve bütün bölümlerinin yer aldığı 1/100 ölçekli plan
8. Tapu kütüğünde mesken olarak kayıtlı bir ana gayrimenkulün bağımsız bölümlerinde OSGB'nin faaliyet gösterebileceğine dair kat malikleri kurulunun oybirliğiyle aldığı karar
9. İlgili mevzuata göre binada yangına karşı gerekli tedbirlerin alındığına dair yetkili merciler tarafından verilen belge
10. OSGB'lerde görevli işyeri hekimleri veya iş güvenliği uzmanları aynı zamanda sorumlu müdürlük görevini de yürütebilir
11. OSGB kurulabilmesi ve hizmet sunabilmesi için tam süreli iş sözleşmesiyle çalışan;
12. En az bir işyeri hekimi,
13. En az bir iş güvenliği uzmanı,
14. En az bir diğer sağlık personeli,
15. OSGB'lerin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına karşı iş ve işlemlerinden sorumlu olacak bir Sorumlu Müdür, istihdamı zorunludur.

16. Yukarıda belirtilen kişiler, birden fazla ortak sağlık ve güvenlik biriminde görev alamaz.

OSGB, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini işyerinin tehlike sınıfı, sektörü ve işçi sayısına göre belirlenen sürelerden az olmamak kaydı ile yürütür.

İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin etkin yürütülmesi amacıyla, hizmet sunulan işyerine, aynı işyeri hekiminin, iş güvenliği uzmanının ve diğer sağlık personelinin hizmet vermesi esastır.

OSGB'lerin yetki aldıkları adresin bulunduğu il sınırları dışında hizmet verebilmesi için o ilde şube açmaları zorunludur. Ancak niteliği gereği birden fazla ilde yürütülmesi gereken yol ve nakil hattı inşası veya bakımı gibi işlerde hizmet alınan OSGB'nin işin yapıldığı illerden herhangi birisinde yetkilendirilmiş olması yeterlidir.

OSGB, İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelikte belirtilen niteliklere uygun oluşturulur ve aşağıda belirtilen araç ve gereçlerle donatılır. Asgari malzeme listesi Tablo 2.2'de gösterilmiştir.

Tablo 2.2 OSGB'lerde bulunacak asgari malzeme listesi.

a) Steteskop,
b) Tansiyon aleti,
c) Otoskop,
ç) Oftalmoskop,
d) Termometre,
e) Işık kaynağı,
f) Küçük cerrahi seti,
g) Paravan, perde v.b,
ğ) Muayene masası,
h) Refleks çekici,
ı) Tartı aleti,
i) Boy ölçer,
j) Pansuman seti,
k) Dil basacağı, enjektör, gazlı bez gibi gerekli sarf malzemeleri,
l) Keskin atık kabı,
m) Manometreli oksijen tüpü (taşınabilir),
n) Seyyar lamba,
ö) İlaç ve malzeme dolabı,
p) EKG cihazı
r) Negatoskop
s)Tekerlekli sandalye,

Not 1: Birden fazla işyeri hekiminin bir arada çalıştığı birimlerde, yukarıdaki tıbbi cihaz ve malzemelerden (a)'dan (h) bendine kadar (h bendi dahil) olanlar her işyeri hekimi için ayrı ayrı bulundurulur.

Not 2: Birimler, tıbbi atıklar ve çöpler için 22/7/2005 tarihli ve 25883 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak gerekli tedbirleri alır.

(İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, 2012:ek-1)

2.11.1. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin Yetkilendirilmesi

Türk Ticaret Kanunu (6102 syılı Kanun) göre kurulmuş özel bir Limited Şirket veya Anonim Şirket üzerinden OSGB yetki belgesi almak için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğüne İSG-KATİP üzerinden başvuru yapılması gerekmektedir.

OSGB' ler tarafından hazırlanan başvuru dosyası Bakanlıkça incelenir, posta yoluyla yapılan başvurularda eksiklikler yazılı olarak, şahsen yapılan müracaatlarda ise derhal bildirilir.

Dosya üzerinde incelemesi tamamlanan başvurular için yerinde inceleme yapılır. İnceleme işlemlerinde tespit edilen eksikliklerin giderilmesi için her defasında 30 günden fazla olmamak üzere en fazla 2 defa süre verilir. Belirlenen sürelerde eksiklikler giderilmez ise dosya iade edilir ve 1 yıl içinde tekrar başvuru yapılamaz.

Dosya üzerinde ve yerinde incelemeleri tamamlanan başvuruların, bu Yönetmelikte belirtilen şartları taşımaları halinde, dosyasında belirtilen adres ve unvana münhasıran, en geç 10 gün içerisinde Bakanlıkça uygun yetki belgesi düzenlenir.

Başka bir adreste şube açıldığı takdirde, aynı usul ve esaslar dâhilinde şube için ayrıca yetki belgesi düzenlenir. OSGB tarafından yetki belgelerinin, 5 yılda bir vize ettirilmesi zorunludur.

OSGB' ler yetki belgesi almadan veya süresi içerisinde vize işlemini yaptırmadan bu Yönetmelik kapsamında belirtilen faaliyetleri yapamazlar.

2.11.2. OSGB' lerin Uymak Zorunda Olduğu Hususlar

OSGB lerin uymak zorunda olduğu hususlar aşağıda belirtilmiştir.

- ❖ İsim ve unvanlar Türkçe olarak tescil ettirilir.
- ❖ Tabela ve basılı evraklarında sadece yetki belgesinde belirtilen isim ve unvanlar yazılır.
- ❖ Özel kuruluşlar tarafından, kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan isimler ticari isim olarak kullanılamaz.
- ❖ Yetki alan OSGB' ler, yetki aldıkları adreste Bakanlıkça yetkilendirilmedikleri konularda hizmet veremez ve faaliyette bulunamazlar.

2.11.3. OSGB Tarafından Başvuru Dosyasında Bulunması Zorunlu Bilgi ve Belgeler

OSGB tarafından başvuru dosyasında bulunması zorunlu bilgi ve belgeler aşağıda maddeler halinde belirtilmiş olup, bu belgeler;

Beyan edilen yerleşim planı, bina ve donanımda Bakanlık onayı alınmadan hiçbir şekilde değişiklik yapılamaz.

Bakanlık, hizmetin etkin ve verimli bir şekilde verilip verilmediğinin izlenmesi amacıyla kendi görev ve yetki alanına giren konularda İSGB ve OSGB' leri denetler.

Yetkilendirilen OSGB' ler 5 yılın tamamlanmasına en fazla 60, en az 45 gün kala vize işlemleri için İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğe müracaat eder. Vize süresinin bitiminden önce Genel Müdürlükçe vize işlemleri sonuçlandırılır.

Yukarıda belirtilen süreler içinde müracaat etmeyen ve vize süresi sona erdikten sonra vize işlemlerini tamamlamamış olanların yetki belgeleri iptal edilerek durum 10 gün içinde yazı ile bildirilir. OSGB' ler herhangi bir sebeple faaliyetlerini bırakmaları halinde 30 gün içinde yetki belgelerinin asıllarını İSG Genel Müdürlüğe iade ederler (Anonim, 2017b).

2.11.4. Ortak Sağlık Güvenlik Birimlerinin (OSGB) Hizmetleri

Ortak Sağlık Güvenlik Birimleri, İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Hizmetleri yönetmeliğinde tanımlanmıştır. En son yapılan yasal değişikliklere göre sanayiden sayılan ve sayılmayan tek işçinin çalıştığı her türlü iş yerine; iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı sağlayan şirketlerdir.

OSGB' ler, işyerlerinde sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı oluşturmak amacıyla; İşyerinde sağlık ve güvenlik risklerine karşı yürütülecek her türlü koruyucu, önleyici ve düzeltici faaliyetleri kapsayan çalışma ortamı gözetiminden,

İşçilerin sağlığını korumak ve geliştirmek amacı ile işçilere verilecek sağlık gözetiminden,

İşçilerin İş sağlığı ve güvenliği (İSG) eğitimleri ve bilgilendirilmelerinden,

İşyerinde kaza, yangın, doğal afet ve bunun gibi acil müdahale gerektiren durumların belirlenmesi, acil durum planının hazırlanması, ilkyardım ve acil müdahale bakımından yapılması gereken uygulamaların organizasyonu ve ilgili diğer birim, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılmasından, çalışma ortamının gözetimine ve işçilerin sağlık gözetimine ait bütün bilgilerin kayıt altına alınmasından, işçilerin yaptıkları işler, işyerinde yapılan risk değerlendirme sonuçları ve maruziyet bilgileri ile işe giriş muayeneleri, periyodik sağlık muayeneleri sonuçları ve iş kazaları ile meslek hastalıkları kayıtlarının, işyerindeki kişisel sağlık dosyalarında gizlilik ilkesine uyularak saklanmasından, sorumludurlar.

İşyerlerinde İSG hizmeti sunmak üzere OSGB'lerce görevlendirilen işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları tarafından muhafaza edilerek korunması gereken onaylı defter suretleri, OSGB arşivinde tutulur ve istenmesi halinde denetime yetkili memurlara sunulur. Kendilerinden talep edilmese dahi, sözleşme süresi sonunda bütün kayıt ve dosyalar OSGB'ler tarafından işverene teslim edilmektedir. OSGB'ler İSG hizmetlerinin sunulması sırasında iş yerlerindeki iş akışını aksatmamaya özen göstermeleri gerekmektedir.

OSGB'ler, işverenin, işçilerin ve bulunması halinde iş sağlığı ve güvenliği kurulunun, İSG ile ilgili kayıt ve istatistiklere ulaşabilmesini sağlar. OSGB'ler, İSG hizmetlerinin tamamını veya bir kısmını başka bir kişi veya kuruma devredemezler.

2.11.5. Ortak Sağlık Güvenlik Birimlerinden Hizmet Alımı

İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Tehlike Sınıfları Tebliğine göre işyerlerinde kurulan “İş Sağlığı ve Güvenliği Birimi (İSGB)” işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı görevlendirilmesi durumunda bu kişilerle işveren arasında; OSGB'lerden hizmet alınması durumunda OSGB ile işveren arasında; OSGB'lerde çalışan işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personeli ile OSGB arasında sözleşme imzalanır (İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Tehlike Sınıfları Tebliği:2014). Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları için görevlendirme belgeleri düzenlenir.

Sözleşme ve görevlendirme belgeleri üç nüsha olarak düzenlenir. Nüshalardan biri işverende, biri OSGB' de kalır, diğer nüsha bildirimle ilgili diğer kanunlardan doğan yükümlülükler saklı kalmak kaydıyla beş iş günü içinde işveren veya OSGB'lerce Bakanlığa gönderilir.

Sözleşmeler, İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğinin Ek-3, Ek-4 ve Ek-5'teki örneklerine uygun olarak düzenlenir. Gerekli şartları taşıması halinde elektronik ortamda gönderilen sözleşme veya görevlendirmeler üç işgünü içinde, diğerleri en geç on beş işgünü içinde Bakanlıkça onaylanır. Sözleşme veya görevlendirilmeleri onaylanmayan işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları bu Yönetmelikte belirtilen görevlerini yapamazlar (İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, 2014:md.9). İşyerinin çalışanı olan iş güvenliği uzmanına, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarını yaptığı süre içinde başka görev verilemez.

Sözleşmelerin feshi halinde, durum hizmet alan tarafından beş işgünü içinde Bakanlığa bildirilir. Görevlendirme zorunluluğu bulunanların yerine otuz gün içerisinde aranan niteliklere sahip personel görevlendirilmesi ve Genel Müdürlüğe bildirilmesi zorunludur. (İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, 2014:md.9).

2.11.6. Ortak Sağlık Güvenlik Birimleri İçin İhtar ve Uyarılar

OSGB' ler için yetki belgesinin doğrudan iptalini gerektiren durumların dışındaki ihlallerde Tablo 2.3'te belirtildiği şekilde ihtar puanları uygulanır.

Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin ihtar puanları toplamı üst sınırları;

- a) Bir takvim yılı içinde hafif ihlallerin ihtar puanlarının toplamının 30'a,
- b) Orta ihlallerin ihtar puanlarının toplamının 60'a ulaşması durumunda o yıl içinde işleyecekleri diğer hafif ve orta ihlaller bir üst derecenin tavan puanı esas alınarak uygulanır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, 2014:md.19).

2.11.6. 1. İhtar Puanlarının Silinmesi İşlemi

İhtar gerektiren bir ihlali yalnızca bir kez işlemiş olan kurumların, o ihlale ilişkin ihtar puanları 3 yıl sonunda, beş yıllık sürenin sonunda vize işlemini tamamlayan kurumların ise ihtar puanının verilmesinin üzerinden en az 1 yıl geçmiş olan tüm ihtar puanları silinir.

2.11.6. 2. Toplam ihtar puanına göre OSGB' lerin Yetki Belgelerinin Askıya Alınması

OSGB' lerin yetki belgelerinin askıya alınması işlemlerine ait toplam ihtar puanları ve süreleri İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği'nin 20.inci maddesine göre ;

- a) İhtarlar puanlarının toplamının 200'e ulaşması,
- b) Denetim veya kontrollerde tespit edilen noksanlıkların giderilmesi için verilen en fazla 30 günlük süre sonunda noksanlıkların devam etmesi, hallerinden birinin gerçekleşmesi durumunda 6 ay süreyle askıya alınır.
- c) Askıya alınma işlemini gerektiren durumların tekrarı halinde yetki belgesinin geçerliliği bir yıl süreyle askıya alınır.
- d) Yetki belgesi askıya alınan OSGB' ler, askıya alınma süresince bu Yönetmelik kapsamındaki yetkilerini asla kullanamazlar.
- e) Yetki belgesi askıya alınan OSGB' ler taahhüt ettikleri hizmetleri herhangi bir ek ücret talep etmeden başka bir OSGB' den temin etmek zorundadırlar.
- f) Yetki belgesi iptal edilen OSGB'lerin kurucu veya ortakları beş yıl içinde tekrar yetki belgesi başvurusunda bulunamaz.

İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğinin 20/4 maddesine göre; OSGB' lere verilen yetki belgesinin geçerliliği;

- Bakanlıkça belirlenen esaslara aykırı şekilde şube açmaları, yetki aldığı adres veya il sınırları dışında hizmet vermeleri,

- Sunmakla yükümlü oldukları hizmetlerin tamamını veya bir kısmını devretmeleri,
- Üçüncü defa yetki belgelerinin geçerliliğinin askıya alınmasını gerektiren şartların oluşması,
- Yetki belgesinin amacı dışında kullanıldığının tespiti,
- Belgesinin geçerliliğinin askıda olduğu süre içinde sözleşme yapmalarının veya hizmet vermelerinin tespiti, hallerinden birinin varlığı halinde doğrudan iptal edilir.

Belgesinin geçerliliği askıya alınanlar ve iptal edilenlere İSGÜM Genel Müdürlüğünce yazılı bildirim yapılır ve internet sayfasında ilan edilir. Belgesinin geçerliliği askıya alınan OSGB'lerin belgelerini tekrar kullanabilmeleri için Bakanlığın onayının alınması zorunludur.

Yetki belgesinin iptali veya geçerliliğinin askıya alınması durumunda önceden yapılan hizmet ve iş sözleşmelerinden doğan hukuki sonuçlardan OSGB'ler sorumludur. OSGB'ler için ihtar tablosu Tablo 2.3'te verilmiştir.

Tablo 2.3. Ortak sağlık ve güvenlik birimleri için ihtar tablosu

S. No	İhlalin Adı	İhlalin Derecesi	İhtar Puanı
1	Yönetmelikte bina ve donanım ile ilgili belirtilen şartlara uygunluğunun devamının sağlanmaması durumunda her bir uygunsuzluk başına	Hafif	10
2	Yerleşim planında Bakanlık onayı alınmadan değişiklik yapılması	Hafif	10
3	Çalışma ortamı ve sağlık gözetimine ilişkin kayıtların eksik tutulması veya tutulmaması	Hafif	10
4	Sözleşme yapılan işyerine ait yıllık çalışma planının hazırlanmaması veya onaylanan planın kayıt altına alınmaması	Hafif	10
5	Personel değişikliğinin üç gün içinde Bakanlığa bildirilmemesi	Hafif	10
6	Yıllık değerlendirme raporunun Bakanlığa gönderilmemesi	Hafif	10
7	Sözleşmelerin örneğine uygun olarak yapılmaması veya zamanında Bakanlığa bildirilmemesi	Hafif	10
8	İş kazası ve meslek hastalığı kayıtlarının eksik tutulması veya tutulmaması	Hafif	10
9	İşyeri hekimi ve iş güvenliği sözleşmelerinin feshinin üç gün içinde Bakanlığa bildirilmemesi	Hafif	10
10	Sorumlu müdürün ayrılmasına rağmen 10 gün içinde yeni sorumlu müdür görevlendirilmemesi	Orta	30
11	Tabela veya basılı evraklarında yetki belgesinde belirtilen isim ve unvanlardan farklı isim ve unvan veya yabancı dildeki	Orta	30

	karşılıklarının kullanılması durumunda uygunsuzluk başına		
12	İşyeri hekimi sözleşmelerinin Bakanlığa gönderilmemesi	Orta	30
13	İş güvenliği uzmanı sözleşmelerinin Bakanlığa gönderilmemesi	Orta	30
14	Hizmet verilen işyerine zorunlu haller dışında, aynı işyeri hekiminin hizmet vermesinin sağlanmaması	Orta	30
15	Hizmet verilen işyerine zorunlu haller dışında, aynı iş güvenliği uzmanının hizmet vermesinin sağlanmaması	Orta	30
16	Hizmet sözleşmesi süresi sonunda elinde bulundurduğu kayıt ve dosyaların ilgili işverene teslim edilmemesi	Orta	30
17	Hizmet verilen işyerinin tehlike sınıfına uygun nitelikte iş güvenliği uzmanı görevlendirilmemesi	Orta	30
18	Hizmet verilen işyerinin işçi sayısına uygun sürelerde iş güvenliği uzmanı görevlendirilmemesi	Orta	30
19	Hizmet verilen işyerinin işçi sayısına uygun sürelerde işyeri hekimi görevlendirilmemesi	Orta	30
20	Tam süreli iş sözleşmesiyle istihdam edilmesi gereken işyeri hekiminin ayrılmasına rağmen 30 gün içinde yeni işyeri hekiminin istihdam edilmemesi veya görevlendirilmemesi	Ağır	40
21	Tam süreli iş sözleşmesiyle istihdam edilmesi gereken iş güvenliği uzmanının ayrılmasına rağmen 30 gün içinde yeni iş güvenliği uzmanının istihdam edilmemesi veya görevlendirilmemesi	Ağır	40
22	Yapılacak denetimlere engel olmak	Ağır	40
23	Yapılacak kontrollerde istenen bilgi ve belgeleri vermemek veya görevin tamamlanmasına engel olmak	Ağır	40
24	Yetki aldığı mekânda başka faaliyette bulunması	Ağır	40

(İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği:2013: ek-7).

2.12. OSGB'lerin Yaşadığı Sorunların Sınıflandırılması

Bu kısımda OSGB'lerin kurulumundan başlanılmak üzere OSGB ve çalışanlarının bazı önemli sorunları ele alınarak incelenmiştir.

2.12.1. OSGB'lerin (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) Kurulum Aşamasında Karşılaştıkları Sorunlar

1. OSGBlerde tam zamanlı olarak atanması yapılacak olan yeterli bilgi ve deneyim sahibi iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin zor temin edilmesinden kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.

2. OSGB' kurucusu olupta; Uzman Olmayan işverenlerin İSG çalışma hayatıyla ilgili bilgi ve görgü eksikliğinden kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.

3. Çalışma yaşamında iş sağlığı ve güvenliği kültürünün ve bilincinin yeterince gelişmemiş olmasından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.

4. OSGB'lerde çalıştırılacak teknik elemanların iş yeri disiplin ve İSG kurallarına ait bilincin gelişmemiş olmasından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.

2.12.2. OSGB'lerce İş Güvenliği Uzmanı İstihdamı ve Çalıştırma Süreleri ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunlar

İş Güvenliği Uzmanlarına yapılacak maaş ödemelerinde; taban Aylıklarına ait yasal düzenlemelerdeki eksikliklerden kaynaklı olarak İş Güvenliği Uzmanlarının düşük ücretle çalıştırılmaları konusunda sorunlar yaşanmaktadır.

2.12.3. İşyeri Hekimliği Ve Diğer Sağlık Personeli İstihdamı, Çalıştırma Süreleri Ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunlar

1. İSG mevzuatlarında işyeri hekimi çalıştırma sürelerinden dolayı çok büyük bir hekim ihtiyacı olup; 50 ve üzeri işçi çalıştıran işyerleri için tam süreli işyeri hekimi temin edilmesinde sorunlar yaşanmaktadır.

2. OSGB'lerde görevli iş yeri hekimleri'nin reçete yazma yetkileri 5510 sayılı SGK kanununda yer almakta olup; 4857 sayılı iş yasasında iş yerlerinde rehberlik, sağlık gözetimi, vb. işlemleri gibi, hekimlik alanı dışında görev yapması sorunu yaşanmaktadır.

3. OSGB'lerde görevlendirilen diğer sağlık personellerinin düşük ücretlerle ve görevleri dışında çalıştırılmaları sorunları yaşanmaktadır.

2.12.4. OSGB lerin “Acil Durum Planı Hazırlaması” Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

1. İş Yerinde Acil Durumlar Hakkındaki Yönetmeliğe göre işverence yaptırılması zorunlu olan (çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde 2 yılda bir; tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde ise 4 yılda bir) acil durum planlarının revize sürelerinin uzun olması sorunu yaşanmaktadır.

2. OSGBlerce Hazırlanan Acil durum Planları'nda belirtilen acil durum tatbikatların ilgili iş yerlerinde uygulanması sırasında çalışanların gerekli dikkat ve özeni göstermemesi sorunu yaşanmaktadır.

2.12.5. OSGB’lerin “Risk Değerlendirme Ekibi” Tarafından Yapılan Risk Değerlendirmesi Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

1. İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği’nce OSGB’lerde çalışan uzmanlarca risk değerlendirmesi çalışmaları yapılmakta olup; bu uzmanların saha çalışmaları sırasında ihtiyaç duydukları eski kayıtlı bilgi ve belgelerin, işveren tarafından zamanında sunulması sorunu yaşanmaktadır.

2. Kamu Kurumları ve 50 den az çalışanı olupta; az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde işveren tarafından İş Güvenliği Uzmanı, iş yeri hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirmesiyle; İş Yeri Sağlık ve Güvenlik Birimi (İSGB) oluşturulması sonucunda; Risk Değerlendirme, Acil Durum planları vb. çalışmaların OSGBlerin yerine İSGB’tarafından yapılması neticesinde iş kaybı korkusu sorunu yaşanmaktadır.

3. İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirme Yönetmeliği’nde İş Yeri tehlike sınıflarına göre Risk Analiz Yöntemlerinden hangi yöntemin kullanılacağı konusunda sorunlar yaşanmaktadır.

2.12.6. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Yerine Getirilmesi İçin Devlet Tarafından Yapılan Destekleme Ödemesinden Kaynaklanan Sorunlar

1. Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10’dan az olupta, çok tehlikeli ve tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin vereceği hizmet bedellerinin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmasını / ödenmesini kapsamakta; ancak ondan az çalışanı bulunanlardan az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinin bu destek kapsamı dışında tutulması sorunu yaşanmaktadır.

2. Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10’dan az olupta Çok Tehlikeli ve Tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için sağlanacak iş sağlığı ve güvenliği hizmet bedelinin sigortalı başına günlük miktarları belirlenmiş (Tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,4’ü; Çok tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,6’sı); olan primlerin oranlarının düşük olması sorunu yaşanmaktadır.

3. Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10’dan az olupta Çok Tehlikeli ve Tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için sağlanacak iş sağlığı ve güvenliği hizmet bedelinin sigortalı başına günlük miktarları belirlenmiş olup (Tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,4’ü; Çok tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,6’sı); bu prime ait oranlarının düşük olması sorunu yaşanmaktadır.

2.12.7. ALO 170 Hattının Bilgilendirme ve Sorunların Çözümüne Destek Verilmemesinden Kaynaklanan Sorunlar

1. OSGB'lerde çalışan uzmanların çalışma hayatı ve SGK hakkındaki soru, şikâyet, başvuru ve taleplerinin karşılanmasına yardımcı olacak; Alo 170 hattında görevli personellerin bilgi düzeyinin yetersiz olması sorunu yaşanmaktadır.
2. Alo 170 hattının yoğunluğundan ve hattın düşürülememesinden veya hatta uzun süre bekletilmesinden kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.

2.12.8. İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı (İSG KATİP) Sisteminden Kaynaklanan Sorunlar

1. İSG KATİP Sisteminde ilk defa yapılan kayıtlarda kayıtların zamanında girilememesi, girilen kayıtların sistemde güncellenmemiş olması sorunu yaşanmaktadır
2. İSG-KATİP sistemi ile SGK sistemi arasında bilgi ve belgelerin onaylanma süreçlerinin uzun zaman alması sorunu yaşanmaktadır.
3. OSGB'lerden hizmet alan iş yerlerine ait bilgilerin İSG-KATİP sistemi üzerinde kayıtları yapılırken iş yeri arşiv sisteminin oluşturulamamasından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.
4. OSGB'lerde İş Güvenliği Uzmanı, İşyeri Hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirmeleri yapılırken personel kayıtlarıyla ilgili bilgilere ulaşılmasında sorunlar yaşanmaktadır.

2.12.9. OSGB lerin Patlamadan Korunma Dokümanı Hazırlaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

1. İş yerlerinde hangi durumlarda kimler tarafından Patlamadan korunma dokümanı hazırlanıp onaylanacağı konusundaki belirsizlikten kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.
2. Malzeme güvenlik formlarının hangi grup iş güvenliği uzmanı tarafından hazırlanarak onaylanacağı konusundaki belirsizlikten kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.

2.12.10. OSGB'lerde, Kişisel Koruyucu ve Donanımların Kullanılmasından (KKD) Kaynaklanan Sorunlar

1. Kişisel Koruyucu Donanımların (KKD) işe uygun olarak seçilmemesinden veya hatalı olarak kullanılmasından kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.
2. Piyasaya arzedilen KKDlerin CE uygunluk İşareti taşıyan ürünlerin imalatında kullanılan malzemelerin kalitesinden kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.

3. OSGB çalışanları tarafından Kişisel Koruyucu Donanımların (KKD) özensiz bir şekilde eskimiş ve yıpranmışların kullanılmasından kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.

2.12.11. OSGB'lerin (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) İhtar Puanı İle Kapatılması Sorunları

1. OSGB'ler tam süreli olarak atadıkları, İş Yeri Hekimi ile İş Güvenliği Uzmanı ve Diğer Sağlık Personelinin bir takvim yılı içerisinde ihtar puanları sırasıyla toplam 200'e ve 100'e ulaşması durumunda; yetki belgeleri 6 ay süreyle askıya alınarak hizmet vermeleri yasaklanmakta olup; bu süre içerisinde personel giderlerini ve diğer giderlerini karşılamakta sorunlar yaşamaktadır.

2. OSGB'lerin hizmet verdikleri iş yerine ait yaptıkları çalışmalar İş Müfettişlerince denetimlere tabi tutulmakta olup; bu denetimlerde tespit ettikleri her türlü eksik belge ve çalışmalara İş Müfettişlerince verilen ihtar puanlarının ağır olması sorunu yaşanmaktadır.

3. OSGB'lerin İSG hizmeti verdikleri iş yerlerinde yaptıkları denetimlerin yeterliliğinden işveren veya işveren vekilleriyle birlikte uzmanlarında sorumluluk almaları konusunda problemler yaşanmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL YÖNTEM

3.1. Anket Uygulaması

Bu çalışmada Türkiye genelindeki değerlendirmeyi yapabilmek amacıyla farklı bölgelerde bulunan Afyonkarahisar, Ankara, Bilecik, Eskişehir, Mersin ve Gaziantep illeri pilot olarak seçilmiş ve bu illerdeki ortak sağlık ve güvenlik birimlerinde (OSGB) görevli iş yeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personellerinden oluşan 110 kişiye anket uygulaması yapılmıştır. Ankette yetmişbir iş güvenliği uzmanı (9'u A sınıfı, 25'i B sınıfı, 37'si C sınıfı), sekiz iş yeri hekimi, yirmi iki diğer sağlık personeli (DSP) ile Dokuz teknik elemanın görüşüne başvurulmuştur. Anket iki kısımdan oluşmaktadır. İlk kısım OSGB'lerin karşılaştığı problemleri belirlemeye yönelik sorunları içeren ifadelerden oluşmaktadır. İkinci kısım ise OSGB çalışanlarının ilk kısımda yer alan sorunların çözümüne yönelik önerilere katılım düzeylerini ölçmek amacıyla oluşturulan ifadeleri içermektedir. Kullanılan anket çalışmasının ilk kısmı 11 kategori altında toplam 30 sorundan oluşmaktadır. İkinci kısım ise ilk kısımdaki 11 kategori altında toplam 35 çözüm önerisi ifadesi içermektedir. İlk kısmı oluşturan sorular genellikle çoklu seçenekli (5'li Likert ölçeği) soru tiplerinden oluşurken, ikinci kısım ise ikototom (çift seçenekli; evet/hayır) soru tiplerinden oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan anketin geçerliliğinin belirlenmesi için soru ve ifadeler; araştırma konusuna uygun ve mesleki hata olmaması için uygulamaya başlamadan bu alanda uzman olanlar tarafından anlam ve içerik bakımından incelenmiştir.

3.2. Anket Sonuçlarının Analizi

Anket sonuçlarının analizi SPSS 18 istatistik programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Anket OSGB'lerde iş güvenliği uzmanı, iş yeri hekimi, diğer sağlık personeli ile teknik eleman olarak çalışanlara yönelik oluşturulmuştur. Toplam 110 kişiye anket uygulanmıştır.

3.3. Araştırmanın Hipotezleri.

OSGB'lerde çalışanların karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerini tespit etmek amacıyla türetilen araştırmanın hipotezleri şöyledir;

H₁: OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar OSGB'lerin ilgili kurulum aşamasında karşılaştıkları sorunların dağılımı ile ilişkilidir.

H₂: OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar OSGB'lerce İş Güvenliği Uzmanı istihdamı ve çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunların dağılımı ile ilişkilidir.

H₃: OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar İşyeri hekimliği ve diğer sağlık personeli istihdamı, çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunların dağılımı ile ilişkilidir.

H₄: OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar OSGB'lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde karşılaştıkları sorunların dağılımı ile ilişkilidir.

H₅: OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar İOSGB'nin "Risk Değerlendirme Ekibi" tarafından yapılan Risk Değerlendirmesi Sürecinde karşılaştıkları Sorunların dağılımı ile ilişkilidir.

H₆: OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin yerine getirilmesi için devlet tarafından yapılan Destekleme ödemesinden Kaynaklanan Sorunların dağılımı ile ilişkilidir.

H₇: OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar ALO 170 Hattının Bilgilendirme ve Sorunların Çözümüne destek verilmemesinden kaynaklanan sorunların dağılımı ile ilişkilidir.

H₈: OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar İSG KÂTİP (İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı) sisteminden kaynaklanan sorunların dağılımı ile ilişkilidir.

H₉: OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar OSGB lerin Patlamadan Korunma Dokümanı Hazırlaması Sürecinde karşılaştıkları sorunların dağılımı ile ilişkilidir.

H₁₀: OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar - OSGB'lerde (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) Kişisel Koruyucu ve Donanımlardan (KKD) kaynaklı sorunların dağılımı ile ilişkilidir.

H₁₁: OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar OSGB'lerin(Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) ihtar puanı ile kapatılması ile ilgili sorunların dağılımı ile ilişkilidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

4.1. Araştırma Bulguları ve Tartışma

Bu tez çalışmasının amaçları; OSGB'lerin kuruluş aşamasından başlamak üzere yaşadığı sorunların belirlenerek sınıflandırılması ve ülkemizdeki uygulamaların iyileştirilerek çalışanların maruz kaldıkları zararların azaltılması için sunulan çözüm önerilerinin OSGB çalışanları tarafından değerlendirilmesidir. Bu bağlamda Türkiye genelinde Afyonkarahisar, Ankara, Bilecik, Eskişehir, Gaziantep ve Mersin illerinde bulunan OSGB'lerde farklı uzmanlık gruplarında çalışan 110 kişiye anket uygulanmıştır. Uygulanan anketin ilk kısmında OSGB'lerin karşılaştığı sorunlar 11 ayrı kategoride sınıflandırılmış olup, ankete katılan kişilerin tespit edilen bu sorunların varlığına katılıp katılmadıkları sorulmuştur. Anketin ikinci kısmında ise katılımcılara belirlenen sorunların çözümü için öneriler sunulmuş olup, bu önerilerin sorunların çözümüne katkıda bulunup veya bulunamayacağı Evet veya Hayır şeklinde katılımcılar tarafından değerlendirilmesi istenmiştir. Yapılan anket çalışmasından elde edilen bulgular SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir.

4.2. Katılımcılara Ait Demografik Bilgilerin Dağılımı

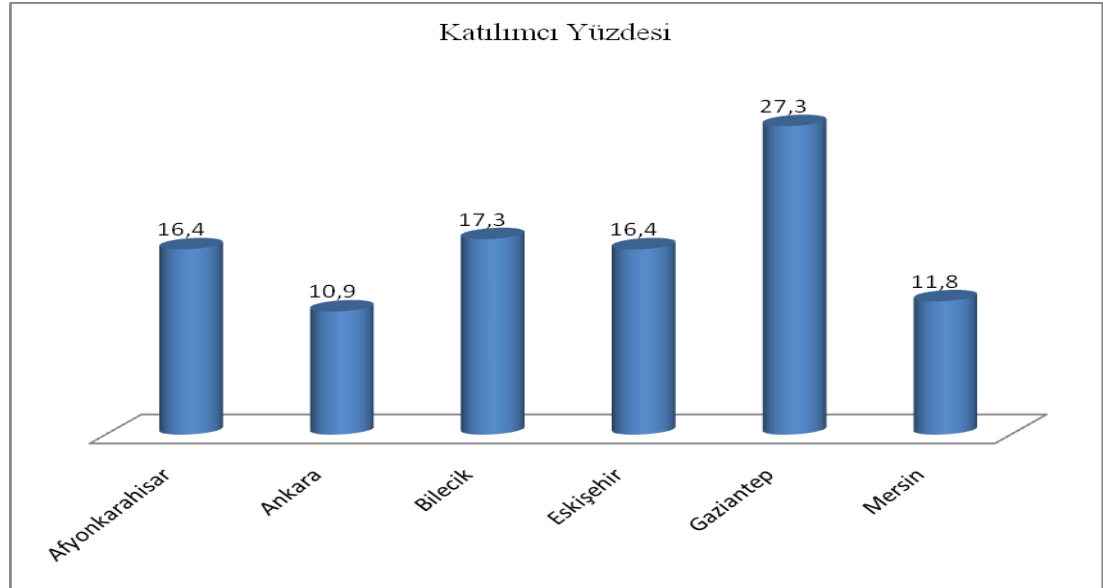
Katılımcılara ait demografik bilgilerin belirlenmesi amacıyla frekans analizi yapılmış ve sonuçları verilmiştir (Tablo 4.1).

Tablo 4.1. Katılımcılara ait demografik bilgiler

Çalışan Sayısı	0-5	11	10,0
	6-10	41	37,3
	11-20	31	28,2
	21-30	27	24,5
	Toplam	110	100,0
Çalışma Süresi	1 yıldan az	20	18,2
	1-3 yıl	59	53,6
	5-7 yıl	29	26,4

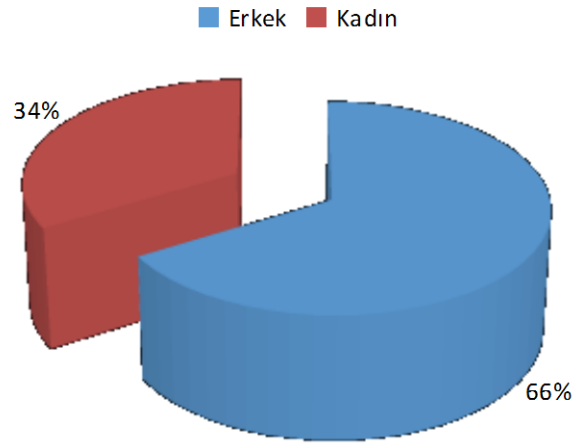
	7-10 yıl	2	1,8
	Toplam	110	100,0
Uzmanlık grubu	A sınıfı	9	8,2
	B sınıfı	25	22,7
	C sınıfı	37	33,6
	İş Yeri Hekimi	8	7,3
	Diğer Sağlık Personeli	22	20,0
	Teknik Eleman	9	8,2
	Toplam	110	100,0
Cinsiyet	Erkek	73	66,4
	Kadın	37	33,6
	Toplam	110	100,0

Katılımcıların illere göre dağılımları incelendiğinde (Şekil 4.1); %16,4'ü Afyonkarahisar, %10,9'u Ankara, %17,3'ü Bilecik, %16,4'ü ise Eskişehir ilindendir. Gaziantep'ten katılanların oranı %27,3 iken, Mersinden katılanların oranı %11,8'dir.

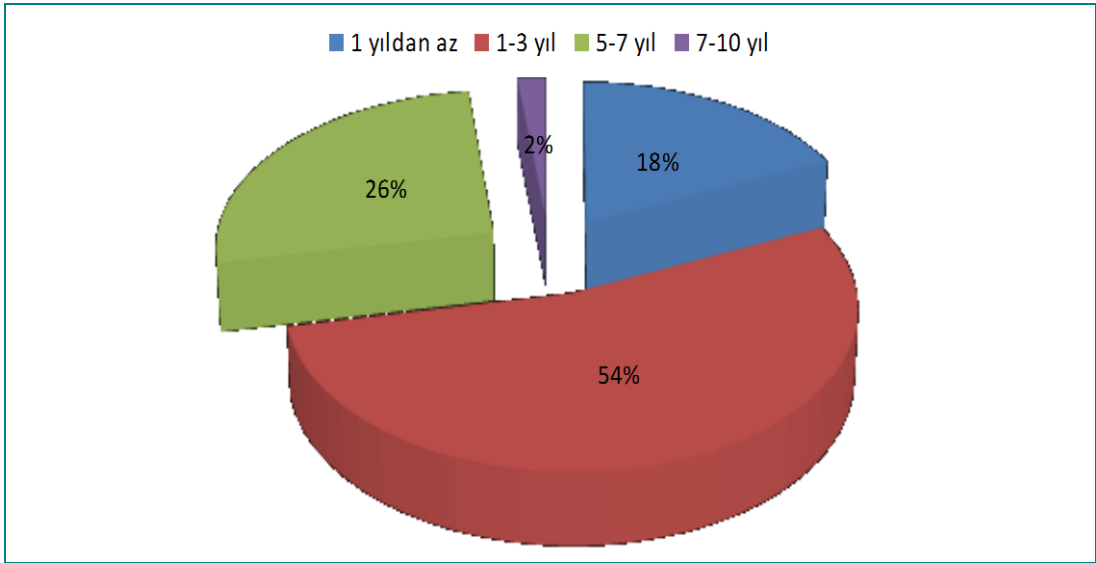
Şekil 4.1. Katılımcıların illere göre dağılımı

Şekil 4.2'de verilen katılımcıların cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde; %66,4'ü erkek, %33,6'sı ise kadındır.

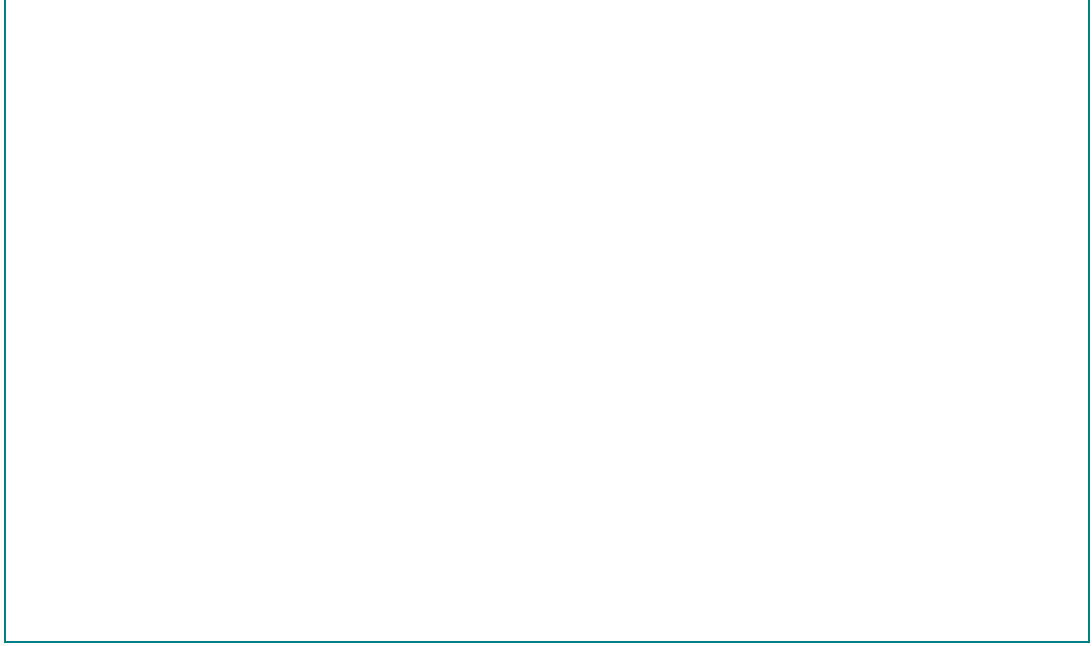
Şekil 4.2. Katılımcıların cinsiyete göre dağılımı

Çalışma sürelerine göre dağılım incelendiğinde (Şekil 4.3); %19,2'si 1 yıldan az, %53,6'sı 1-3 yıl, %26,4'ü 5-7 yıl süre ile çalışmakta olup, 7-10 yıl süre ile çalışanların oranı %1,8'dir.

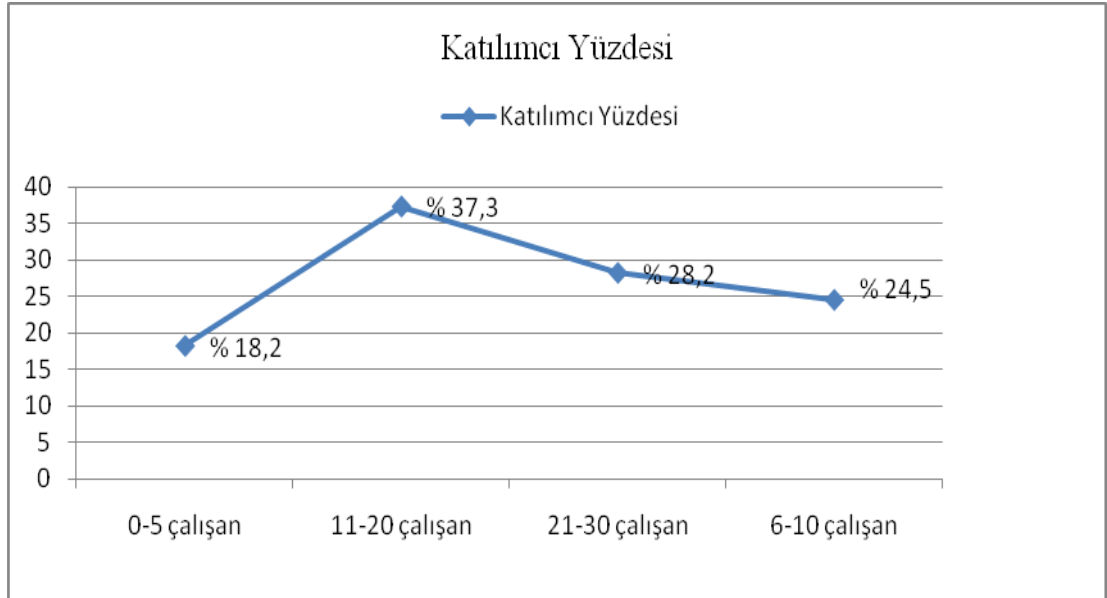
Şekil 4.3. Katılımcıların çalışma sürelerine göre dağılımı

Şekil 4.4'e göre katılımcıların uzmanlık gruplarına göre dağılımları incelendiğinde; A sınıfı olanların oranı %8,2, B sınıfı olanların oranı %22,7, C sınıfı olanların oranı ise %33,6'dır. İş yeri hekimi oranı %7,3 olup, diğer sağlık personeli olanların oranı %20, teknik eleman olanların oranı ise %8,2'dir.

Şekil 4.4. Katılımcıların uzmanlık gruplarına göre dağılımı

Şekil 4.5'de verilen çalışan sayısına göre dağılım incelendiğinde; %18,2'si 0-5, %37,3'ü 6-10, %28,2'si 11-20 çalışanı olup, 21-30 çalışanı olanların oranı %24,5'tir. Katılımcıların en küçüğü 18 yaşında olup en büyüğü 60 yaşındadır. Tüm katılımcıların yaş ortalaması 31,41'dir.

Şekil 4.5. Katılımcıların çalışan sayısına göre dağılımı

4.3. OSGB'lerin Karşılaştığı Sorunlar

Bu tez çalışmasının birinci kısmında OSGB'lerin karşılaştığı sorunlar 11 başlık altında incelenmiştir. Bunlar; kurulum aşamasında, İş Güvenliği Uzmanı istihdamı ve çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde yaşanan, İşyeri hekimliği ve diğer sağlık personeli istihdamı, çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan, OSGB'lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde karşılaştıkları, OSGB'nin "Risk Değerlendirme Ekibi" tarafından yapılan Risk Değerlendirmesi Sürecinde karşılaştıkları, İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin yerine getirilmesi için devlet tarafından yapılan Destekleme ödemesinden Kaynaklanan, ALO 170 Hattının Bilgilendirme ve Sorunların Çözümüne destek verilmemesinden kaynaklanan, İSG KÂTİP (İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı) sisteminden kaynaklanan, OSGB'lerin Patlamadan Korunma Dokümanı Hazırlaması Sürecinde karşılaştıkları, OSGB'lerde (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) Kişisel Koruyucu ve Donanımlardan (KKD) kaynaklı ve OSGB'lerin (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) ihtar puanı ile kapatılması ile ilgili sorunlar şeklinde sınıflandırılmıştır.

4.3.1. OSGB'lerin Kurulum Aşamasında Yaşadığı Sorunlar

Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin (OSGB) kurulum aşamasında karşılaştıkları sorunların dağılımı Tablo 4.2'de verilmiştir.

Tablo 4.2. OSGB'lerin (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) kurulum aşamasında karşılaştıkları sorunların dağılımı

	Kesinlikle Katılıyor		Katılıyor		Bilgim yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
OSGB'lerde tam zamanlı olarak atanması yapılacak olan yeterli bilgi ve deneyim sahibi iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin zor temin edilmesinden kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.	35	31,8 %	37	33,6 %	6	5,5%	29	26,4 %	3	2,7%
OSGB' kurucusu olupta; Uzman	41	37,3	33	30,0	14	12,7	19	17,3	3	2,7%

Olmayan işverenlerin İSG çalışma hayatıyla ilgili bilgi ve görgü eksikliğinden kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.		%		%		%		%		
Çalışma yaşamında iş sağlığı ve güvenliği kültürünün ve bilincinin yeterince gelişmemiş olmasından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.	64	58,2 %	31	28,2 %	6	5,5%	8	7,3%	1	,9%
OSGBlerde çalıştırılacak teknik elemanların iş yeri disiplin ve İSG kurallarına ait bilincin gelişmemiş olmasından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.	27	24,5 %	41	37,3 %	12	10,9 %	27	24,5 %	3	2,7%

OSGB’lerde tam zamanlı olarak atanması yapılacak olan yeterli bilgi ve deneyim sahibi iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin zor temin edilmesinden kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %31,8; katılıyorum cevabı verenlerin oranı %33,6 olup bilgin yok cevabı verenlerin oranı %5,5’tir. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %26,4 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %2,7’dir (Tablo 4.2).

OSGB’ kurucusu olup da; Uzman Olmayan işverenlerin İSG çalışma hayatıyla ilgili bilgi ve görgü eksikliğinden kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %37,3; katılıyorum cevabı verenlerin oranı %30 olup, bilgin yok cevabı verenlerin oranı %12,7’dir. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı % 17,3 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı % 2,7’dir (Tablo 4.2).

Çalışma yaşamında iş sağlığı ve güvenliği kültürünün ve bilincinin yeterince gelişmemiş olmasından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %58,2; katılıyorum cevabı verenlerin oranı %28,2 olup, bilgin yok cevabı verenlerin oranı %5,5’tir. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %7,3 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %0,9’dur (Tablo 4.2).

Tablo 4.2'de görüldüğü üzere “OSGB’lerde çalıştırılacak teknik elemanların iş yeri disiplin ve İSG kurallarına ait bilincin gelişmemiş olmasından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %24,5; katılıyorum cevabı verenlerin oranı %37,3 olup, bilgim yok cevabı verenlerin oranı %10,9’dur. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %24,5 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %2,7’dir.

4.3.2. OSGB’lerce İş Güvenliği Uzmanı İstihdamı, Çalıştırma Süreleri ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunlar

OSGB’lerce İş Güvenliği Uzmanı istihdamı ve çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunların dağılımı Tablo 4.3’de verilmiştir.

Tablo 4.3. OSGB’lerce İş Güvenliği Uzmanı istihdamı ve çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunların dağılımı

	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Bilgim yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
İş Güvenliği Uzmanlarına yapılacak maaş ödemelerinde; taban Aylıklarına ait yasal düzenlemelerdeki eksikliklerden kaynaklı olarak İş Güvenliği Uzmanlarının düşük ücretle çalıştırılmaları konusunda sorunlar yaşanmaktadır.	57	51,8%	27	24,5%	13	11,8%	6	5,5%	7	6,4%

“İş Güvenliği Uzmanlarına yapılacak maaş ödemelerinde; taban Aylıklarına ait yasal düzenlemelerdeki eksikliklerden kaynaklı olarak İş Güvenliği Uzmanlarının düşük ücretle çalıştırılmaları konusunda sorunlar yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %51,8; katılıyorum cevabı verenlerin oranı

%24,5 olup, bilgim yok cevabı verenlerin oranı %11,8'dir. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %5,5 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %6,4'tür (Tablo 4.3).

4.3.3. İşyeri Hekimliği ve Diğer Sağlık Personeli İstihdamı, Çalıştırma Süreleri ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunlar

İşyeri hekimliği ve diğer sağlık personeli istihdamı, çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunların dağılımı Tablo 4.4'de gösterilmiştir.

Tablo 4.4. İşyeri hekimliği ve diğer sağlık personeli istihdamı, çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunların dağılımı

	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Bilgim yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
İSG mevzuatlarında işyeri hekimi çalıştırma sürelerinden dolayı çok büyük bir hekim ihtiyacı olup; 50 ve üzeri işçi çalıştıran işyerleri için tam süreli işyeri hekimi temin edilmesinde sorunlar yaşanmaktadır.	31	28,2%	36	32,7%	15	13,6%	23	20,9%	5	4,5%
OSGB'lerde görevli İş Yeri Hekimlerinin reçete yazma yetkileri 5510 sayılı SGK kanununda yer almakta olup; 4857 sayılı iş yasasında İş yerlerinde rehberlik, sağlık gözetimi, vb. işlemleri gibi, hekimlik alanı dışında görev yapması sorunu yaşanmaktadır.	31	28,2%	38	34,5%	20	18,2%	17	15,5%	4	3,6%

OSGB'lerde görevlendirilen Diğer sağlık personellerinin düşük ücretlerle ve görevleri dışında çalıştırılmaları sorunları yaşanmaktadır.	27	24,5%	38	34,5%	28	25,5%	14	12,7%	3	2,7%
---	----	-------	----	-------	----	-------	----	-------	---	------

İSG mevzuatlarında işyeri hekimi çalıştırma sürelerinden dolayı çok büyük bir hekim ihtiyacı olup; 50 ve üzeri işçi çalıştıran işyerleri için tam süreli işyeri hekimi temin edilmesinde sorunlar yaşanmaktadır ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde; kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %28,2; katılıyorum cevabı verenlerin oranı %32,7 olup, bilgin yok cevabı verenlerin oranı %13,6'dır. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %20,9 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %4,5'tir (Tablo 4.4).

Tablo 4.4'de görüldüğü üzere OSGB'lerde görevli İş Yeri Hekimlerinin reçete yazma yetkileri 5510 sayılı SGK kanununda yer almakta olup; 4857 sayılı iş yasasında İş yerlerinde rehberlik, sağlık gözetimi, vb. işlemleri gibi, hekimlik alanı dışında görev yapması sorunu yaşanmaktadır" ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %28,2; katılıyorum cevabı verenlerin oranı %34,5 olup, bilgin yok cevabı verenlerin oranı %18,2'dir. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %15,5 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %3,6'dır.

OSGB'lerde görevlendirilen Diğer sağlık personellerinin düşük ücretlerle ve görevleri dışında çalıştırılmaları sorunları yaşanmaktadır" ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %24,5; katılıyorum cevabı verenlerin oranı %34,5 olup, bilgin yok cevabı verenlerin oranı %25,5'tir. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %12,7 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %2,7'dir (Tablo 4.4).

4.3.4. OSGB'lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

Tablo 4.5'de OSGB'lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde karşılaştıkları sorunların dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.5. OSGB’lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde karşılaştıkları sorunların dağılımı

	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Bilgim yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
İş Yerinde Acil Durumlar Hakkındaki Yönetmeliğe göre işverence yaptırılması zorunlu olan (çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde 2 yılda bir; tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde ise 4 yılda bir) acil durum planlarının revize sürelerinin uzun olması sorunu yaşanmaktadır.	18	16,4 %	38	34,5%	9	8,2%	35	31,8 %	10	9,1%
OSGBlerce Hazırlanan Acil durum Planları’nda belirtilen acil durum tatbikatların ilgili iş yerlerinde uygulanması sırasında çalışanların gerekli dikkat ve özeni göstermemesi sorunu yaşanmaktadır.	25	22,7 %	60	54,5%	9	8,2%	14	12,7 %	2	1,8%

Tablo 4.5'e göre “İş Yerinde Acil Durumlar Hakkındaki Yönetmeliğe göre işverence yaptırılması zorunlu olan (çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde 2 yılda bir; tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde ise 4 yılda bir) acil durum planlarının revize sürelerinin uzun olması sorunu yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %16,4; katılıyorum cevabı verenlerin oranı %34,5 olup, bilğim yok

cevabı verenlerin oranı %8,2’dir. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %31,8 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı % 9,1’ olarak gerçekleşmiştir.

“OSGBlerce Hazırlanan Acil durum Planları’nda belirtilen acil durum tatbikatların ilgili iş yerlerinde uygulanması sırasında çalışanların gerekli dikkat ve özeni göstermemesi sorunu yaşanmaktadır.” İfadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %22,7; katılıyorum cevabı verenlerin oranı %54,5 olup, bilgim yok cevabı verenlerin oranı %8,2’dir. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %12,7 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %1,8 olarak gerçekleşmiştir (Tablo 4.5).

4.3.5. OSGB’lerce “Risk Değerlendirme Ekibi” tarafından yapılan Risk Değerlendirmesi Sürecinde karşılaştıkları Sorunlar

OSGB’nin “Risk Değerlendirme Ekibi” tarafından yapılan Risk Değerlendirmesi Sürecinde karşılaştıkları Sorunların dağılımı Tablo 4.6’da verilmiştir.

Tablo 4.6. OSGB’nin “Risk Değerlendirme Ekibi” tarafından yapılan risk değerlendirmesi sürecinde karşılaştıkları sorunların dağılımı

	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Bilgim yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği’nce OSGB’lerde çalışan uzmanlarca risk değerlendirmesi çalışmaları yapılmakta olup; bu uzmanların saha çalışmaları sırasında ihtiyaç duydukları eski kayıtlı bilgi ve belgelerin, işveren tarafından zamanında sunulması sorunu yaşanmaktadır.	33	30,0 %	46	41,8 %	8	7,3%	18	16,4 %	5	4,5%
Kamu Kurumları ve 50 den az çalışanı olupta; az tehlikeli sınıfta	28	25,5 %	39	35,5 %	21	19,1 %	17	15,5 %	5	4,5%

yer alan iş yerlerinde işveren tarafından İş Güvenliği Uzmanı, iş yeri hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirmesiyle; İş Yeri Sağlık ve Güvenlik Birimi (İSGB) oluşturulması sonucunda; Risk Değerlendirme, Acil Durum planları vb. çalışmaların OSGBlerin yerine İSGB’tarafından yapılması neticesinde iş kaybı korkusu sorunu yaşanmaktadır.										
İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirme Yönetmeliği’nde İş Yeri tehlike sınıflarına göre Risk Analiz Yöntemlerinden hangi yöntemin kullanılacağı konusunda sorunlar yaşanmaktadır.	17	15,5 %	36	32,7 %	8	7,3%	38	34,5 %	11	10,0 %

“İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği'nce OSGB'lerde çalışan uzmanlarca risk değerlendirmesi çalışmaları yapılmakta olup; bu uzmanların saha çalışmaları sırasında ihtiyaç duydukları eski kayıtlı bilgi ve belgelerin, işveren tarafından zamanında sunulması sorunu yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %30; katılıyorum cevabı verenlerin oranı %41,8 olup, bilgin yok cevabı verenlerin oranı %7,3'tür. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %16,4 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %4,5'tir (Tablo 4.6).

Tablo 4.6'da verildiğine göre “Kamu Kurumları ve 50 den az çalışanı olupta; az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde işveren tarafından İş Güvenliği Uzmanı, iş yeri hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirmesiyle; İş Yeri Sağlık ve Güvenlik Birimi (İSGB) oluşturulması sonucunda; Risk Değerlendirme, Acil Durum planları vb. çalışmaların OSGBlerin yerine İSGB'tarafından yapılması neticesinde iş kaybı korkusu sorunu yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %25,5 katılıyorum cevabı verenlerin oranı %35,5 olup, bilgin yok cevabı

verenlerin oranı %19,1'dir. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %15,5 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %4,5'tir.

“İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirme Yönetmeliği'nde İş Yeri tehlike sınıflarına göre Risk Analiz Yöntemlerinden hangi yöntemin kullanılacağı konusunda sorunlar yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %15,5 katılıyorum cevabı verenlerin oranı %32,7 olup, bilgim yok cevabı verenlerin oranı %7,3'tür. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %34,5 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %10'dur (Tablo 4.6).

4.3.6. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Yerine Getirilmesi İçin Devlet Tarafından Yapılan Destekleme Ödemesinden Kaynaklanan Sorunlar

İş sağlığı ve güvenliği (İSG) faaliyetlerinin yerine getirilmesi için devlet tarafından yapılan destekleme ödemesinden kaynaklanan sorunların dağılımı aşağıdaki tablo 4.7 verilmiştir.

Tablo 4.7. İş sağlığı ve güvenliği (İSG) hizmetlerinin yerine getirilmesi için devlet tarafından yapılan destekleme ödemesinden kaynaklanan sorunların dağılımı

	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Bilgim yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10'dan az olupta, çok tehlikeli ve tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin vereceği hizmet bedellerinin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmasını / ödenmesini kapsamakta; ancak ondan az çalışanı bulunanlardan az	25	22,7%	59	53,6%	16	14,5%	7	6,4%	3	2,7%

tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinin bu destek kapsamı dışında tutulması sorunu yaşanmaktadır.										
Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10'dan az olupta Çok Tehlikeli ve Tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için sağlanacak iş sağlığı ve güvenliği hizmet bedelinin sigortalı başına günlük miktarları belirlenmiş (Tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,4'ü; Çok tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,6'sı); olan primlerin oranlarının düşük olması sorunu yaşanmaktadır.	35	31,8%	36	32,7 %	32	29,1 %	7	6,4%	0	0,0%
Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10'dan az olupta Çok Tehlikeli ve Tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için sağlanacak iş sağlığı ve güvenliği hizmet bedelinin sigortalı başına günlük miktarları belirlenmiş olup (Tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,4'ü; Çok tehlikeli sınıfta prime esas	31	28,2%	43	39,1 %	29	26,4 %	6	5,5%	1	,9%

kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,6'sı); bu prime ait oranlarının düşük olması sorunu yaşanmaktadır.										
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

“Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10’dan az olupta, çok tehlikeli ve tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin vereceği hizmet bedellerinin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmasını / ödenmesini kapsamakta; ancak ondan az çalışanı bulunanlardan az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinin bu destek kapsamı dışında tutulması sorunu yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %22,7, katılıyorum cevabı verenlerin oranı %53,6 olup, bilgim yok cevabı verenlerin oranı %14,5’tir. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %6,4 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %2,7’dir (Tablo 4.7).

Tablo 4.7 incelendiğinde “Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10’dan az olupta Çok Tehlikeli ve Tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için sağlanacak iş sağlığı ve güvenliği hizmet bedelinin sigortalı başına günlük miktarları belirlenmiş (Tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,4’ü; Çok tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,6’sı); olan primlerin oranlarının düşük olması sorunu yaşanmaktadır.” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %31,8, katılıyorum cevabı verenlerin oranı %32,7 olup, bilgim yok cevabı verenlerin oranı %29,1’dir. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %6,4 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %0’dır.

Tablo 4.7’ ye göre “Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10’dan az olupta Çok Tehlikeli ve Tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için sağlanacak iş sağlığı ve güvenliği hizmet bedelinin sigortalı başına günlük miktarları belirlenmiş olup (Tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının % 1,4’ü; Çok tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının % 1,6’sı); bu prime ait oranlarının düşük olması sorunu yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %28,2, katılıyorum cevabı verenlerin oranı % 39,1 olup, bilgim yok cevabı verenlerin oranı %26,4’tür. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı % 5,5 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı % 0,9’dur.

4.3.7. ALO 170 Hattının Bilgilendirme ve Sorunların Çözümüne Destek Verilmemesinden Kaynaklanan Sorunların

ALO 170 hattının bilgilendirme ve sorunların çözümüne destek verilmemesinden kaynaklanan sorunların dağılımı tablo 4.8'de verilmiştir.

Tablo 4.8. ALO 170 hattının bilgilendirme ve sorunların çözümüne destek verilmemesinden kaynaklanan sorunların dağılımı

	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Bilgim yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
OSGB’lerde çalışan uzmanların çalışma hayatı ve SGK hakkındaki soru, şikayet, başvuru ve taleplerinin karşılanmasına yardımcı olacak; Alo 170 hattında görevli personellerin bilgi düzeyinin yetersiz olması sorunu yaşanmaktadır.	60	54,5%	33	30,0%	12	10,9%	5	4,5%	0	0,0%
Alo 170 hattının yoğunluğundan ve hattın düşürülebilmesinden veya hatta uzun süre bekletilmesinden kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.	35	31,8%	50	45,5%	18	16,4%	7	6,4%	0	0,0%

“OSGB’lerde çalışan uzmanların çalışma hayatı ve SGK hakkındaki soru, şikayet, başvuru ve taleplerinin karşılanmasına yardımcı olacak; Alo 170 hattında görevli personellerin bilgi düzeyinin yetersiz olması sorunu yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %54,5, katılıyorum cevabı

verenlerin oranı %30 olup, bilgim yok cevabı verenlerin oranı %10,9'dur. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %4,5 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %0'dır (Tablo 4.8).

Tablo 4.8'e göre "Alo 170 hattının yoğunluğundan ve hattın düşürülmemesinden veya hatta uzun süre bekletilmesinden kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır" ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %31,8, katılıyorum cevabı verenlerin oranı %45,5 olup, bilgim yok cevabı verenlerin oranı %16,4'tür. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %6,4 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %0'dır.

4.3.8. İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı (İSG KATİP) Sisteminden Kaynaklanan Sorunlar

İSG KATİP (İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı) sisteminden kaynaklanan sorunların dağılımı Tablo 4.9'da verilmiştir.

Tablo 4.9. İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı sisteminden kaynaklanan sorunların dağılımı

	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Bilgim yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
İSG KATİP Sisteminde ilk defa yapılan kayıtlarda kayıtların zamanında girilememesi, girilen kayıtların sistemde güncellenmemiş olması sorunu yaşanmaktadır	27	24,5%	53	48,2%	10	9,1%	16	14,5%	4	3,6%
İSG-KATİP sistemi ile SGK sistemi arasında bilgi ve belgelerin onaylanma süreçlerinin uzun zaman alması sorunu yaşanmaktadır.	32	29,1%	47	42,7%	15	13,6%	16	14,5%	0	0,0%

OSGB'lerden hizmet alan iş yerlerine ait bilgilerin İSG-KATİP sistemi üzerinde kayıtları yapılırken iş yeri arşiv sisteminin oluşturulamamasından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.	26	23,6%	42	38,2 %	25	22,7 %	17	15,5%	0	0,0%
OSGB'lerde İş Güvenliği Uzmanı, İşyeri Hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirmeleri yapılırken personel kayıtlarıyla ilgili bilgilere ulaşılmasında sorunlar yaşanmaktadır.	10	9,1%	40	36,4 %	23	20,9 %	26	23,6%	11	10,0 %

Tablo 4.9 incelendiğinde “İSG KÂTİP Sisteminde ilk defa yapılan kayıtlarda kayıtların zamanında girilememesi, girilen kayıtların sistemde güncellenmemiş olması sorunu yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %24,5, katılıyorum cevabı verenlerin oranı %48,2 olup, bilgin yok cevabı verenlerin oranı %9,1’dir. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %14,5 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %3,6’dır.

“İSG-KATİP sistemi ile SGK sistemi arasında bilgi ve belgelerin onaylanma süreçlerinin uzun zaman alması sorunu yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %29,1, katılıyorum cevabı verenlerin oranı %42,7 olup, bilgin yok cevabı verenlerin oranı %13,6’dır. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %14,5 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı % 0’dır (Tablo 4.9).

Tablo 4.9’ a göre “OSGB’lerden hizmet alan iş yerlerine ait bilgilerin İSG-KATİP sistemi üzerinde kayıtları yapılırken iş yeri arşiv sisteminin oluşturulamamasından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %23,6, katılıyorum cevabı verenlerin oranı %38,2 olup,

bilgim yok cevabı verenlerin oranı %22,7'dir. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %15,5 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %0'dır.

“OSGB’lerde İş Güvenliği Uzmanı, İşyeri Hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirmeleri yapılırken personel kayıtlarıyla ilgili bilgilere ulaşılmasında sorunlar yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde; kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı % 9,1, katılıyorum cevabı verenlerin oranı %36,4 olup, bilgim yok cevabı verenlerin oranı % 20,9’dur. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %23,6 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %10’dur (Tablo 4.9).

4.3.9 OSGB’ lerin Patlamadan Korunma Dokümanı Hazırlaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

OSGB’ lerin Patlamadan Korunma Dokümanı Hazırlaması Sürecinde karşılaştıkları sorunların dağılımı Tablo 4.10'da verilmiştir.

Tablo 4.10. OSGB’ lerin Patlamadan Korunma Dokümanı Hazırlaması Sürecinde karşılaştıkları sorunların dağılımı

	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Bilgim yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
İş yerlerinde hangi durumlarda kimler tarafından Patlamadan korunma dokümanı hazırlanıp onaylanacağı konusundaki belirsizlikten kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.	40	36,4%	40	36,4%	9	8,2%	20	18,2%	1	,9%
Malzeme güvenlik formlarının hangi grup iş güvenliği uzmanı tarafından hazırlanarak onaylanacağı	28	25,5%	38	34,5%	19	17,3%	20	18,2%	5	4,5%

konusundaki belirsizlikten kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.										
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

“İş yerlerinde hangi durumlarda kimler tarafından Patlamadan korunma dokümanı hazırlanıp onaylanacağı konusundaki belirsizlikten kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %36,4, katılıyorum cevabı verenlerin oranı %36,4 olup, bilgim yok cevabı verenlerin oranı %8,2’dir. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %18,2 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %0,9’dur (Tablo 4.10).

Tablo 4.10 incelendiğinde “Malzeme güvenlik formlarının hangi grup iş güvenliği uzmanı tarafından hazırlanarak onaylanacağı konusundaki belirsizlikten kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %25,5, katılıyorum cevabı verenlerin oranı %34,5 olup, bilgim yok cevabı verenlerin oranı %17,3’tür. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %18,2 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %4,5’tir.

4.3.10 OSGB’lerde (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) Kişisel Koruyucu ve Donanımların (KKD) Kullandırılmasından Kaynaklı Sorunlar

OSGB’lerde (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) Kişisel Koruyucu ve Donanımların kullandırılmasından kaynaklı sorunların dağılımı Tablo 4.11’de verilmiştir.

Tablo 4.11. OSGB’lerde (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) Kişisel Koruyucu ve Donanımlardan (KKD) kaynaklı sorunların dağılımı

	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Bilgim yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kişisel Koruyucu Donanımların (KKD) işe uygun olarak seçilmemesinden veya hatalı olarak kullanılmasından	14	12,7 %	65	59,1 %	5	4,5 %	25	22,7 %	1	,9 %

kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.										
Piyasaya arz edilen KKDlerin CE uygunluk İşareti taşıyan ürünlerin imalatında kullanılan malzemelerin kalitesinden kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.	26	23,6 %	51	46,4 %	13	11,8 %	19	17,3 %	1	,9 %
OSGB çalışanları tarafından Kişisel Koruyucu Donanımların (KKD) özensiz bir şekilde eskimiş ve yıpranmışların kullanılmasından kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.	22	20,0 %	49	44,5 %	14	12,7 %	23	20,9 %	2	1,8 %

Tablo 4.11'de görüldüğü üzere “Kişisel Koruyucu Donanımların (KKD) işe uygun olarak seçilmemesinden veya hatalı olarak kullanılmasından kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %12,7, katılıyorum cevabı verenlerin oranı %59,1 olup, bilgim yok cevabı verenlerin oranı %4,5’tir. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %22,7 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %0,9’dur.

4.3.11. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin İhtar Puanı İle Kapatılması Sorunlar

OSGB’lerin (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) ihtar puanı ile kapatılması sorunların dağılımı Tablo 4.12’de sunulmuştur.

Tablo 4.12. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birim’lerinin ihtar puanı ile kapatılması sorunların dağılımı

	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Bilgim yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%

OSGB'ler tam süreli olarak atadıkları, İş Yeri Hekimi ile İş Güvenliği ve Diğer Sağlık Personelinin bir takvim yılı içerisinde ihtar puanları sırasıyla toplam 200'e ve 100'e ulaşması durumunda; yetki belgeleri 6 ay süreyle askıya alınarak hizmet verememeleri sorunu yaşanmaktadır.	20	18,2 %	32	29,1%	28	25,5 %	30	27,3%	0	0,0%
OSGB'lerin hizmet verdikleri iş yerine ait yaptıkları çalışmalar İş Müfettişlerince denetimlere tabi tutulmakta olup; bu denetimlerde tespit ettikleri her türlü eksik belge ve çalışmalara İş Müfettişlerince verilen ihtar puanlarının ağır olması sorunu yaşanmaktadır.	18	16,4 %	36	32,7%	23	20,9 %	31	28,2%	2	1,8%
OSGB'lerin İSG hizmeti verdikleri iş yerlerinde yaptıkları denetimlerin yeterliliğinden işveren veya işveren vekilleriyle birlikte uzmanlarında sorumluluk almaları konusunda problemler yaşanmaktadır.	22	20,0 %	63	57,3%	11	10,0 %	12	10,9%	2	1,8%

“OSGB'ler tam süreli olarak atadıkları, İş Yeri Hekimi ile İş Güvenliği ve Diğer Sağlık Personelinin bir takvim yılı içerisinde ihtar puanları sırasıyla toplam 200'e ve 100'e ulaşması durumunda; yetki belgeleri 6 ay süreyle askıya alınarak hizmet verememeleri sorunu

yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %18,2, katılıyorum cevabı verenlerin oranı %29,1 olup, bilgim yok cevabı verenlerin oranı %25,5’tir. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %27,3 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %0’dır (Tablo 4.12).

Tablo 4.12'ye göre “OSGB’lerin hizmet verdikleri iş yerine ait yaptıkları çalışmalar İş Müfettişlerince denetimlere tabi tutulmakta olup; bu denetimlerde tespit ettikleri her türlü eksik belge ve çalışmalara İş Müfettişlerince verilen ihtar puanlarının ağır olması sorunu yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %16,4, katılıyorum cevabı verenlerin oranı %32,7 olup, bilgim yok cevabı verenlerin oranı %20,9’dur. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %28,2 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %1,8’dir.

Tablo 4.12 incelendiğinde “OSGB’lerin İSG hizmeti verdikleri iş yerlerinde yaptıkları denetimlerin yeterliliğinden işveren veya işveren vekilleriyle birlikte uzmanlarında sorumluluk almaları konusunda problemler yaşanmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri incelendiğinde kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %20, katılıyorum cevabı verenlerin oranı %57,3 olup, bilgim yok cevabı verenlerin oranı %10’dur. Katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %10,9 iken kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %1,8’dir.

4.4. Osgb'lerin Karşılaştıkları Sorunlara Çözüm Önerileri

Bu tez çalışmasının ikinci kısmında anket yolu ile katılımcılara birinci kısımda belirlenen ve bölüm 4.2’de verilen OSGB’lerin karşılaştığı sorunlara karşı sunulan çözüm önerilerine katılıp katılmadıkları sorulmuştur. Çözüm önerilerine katılım düzeyleri SPSS programı kullanılarak hesaplanmıştır.

4.4.1. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri’nin Kurulum Aşamasında Karşılaştıkları Sorunların Çözüm Önerileri

Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi (OSGB) lerinin kurulum aşamasında karşılaştıkları sorunların çözüm önerilerine katılım düzeyi Tablo 4.13’de verilmiştir.

Tablo 4.13. OSGB’lerin (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) kurulum aşamasında karşılaştıkları sorunların çözüm önerilerine katılım düzeyi

	Hayır		Evet	
	n	%	n	%
1. OSGB’lerde tam zamanlı olarak atanması yapılacak olan yeterli bilgi ve deneyim sahibi iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin temin edilebilmesi amacıyla İSG-KATİP sistemi içerisinde uzmanlara ait bilgilerin yer aldığı bir dosya arşivi oluşturulmalıdır.	23	20,9%	87	79,1%
2. OSGB’de çalışan Uzmanlara yenileme eğitimlerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü’nce ücretsiz olarak veya uzaktan eğitim yöntemiyle verilmelidir.	21	19,1%	89	80,9%
3. Çalışanların iş güvenliği eğitimlerine gönüllü katılımının sağlanması için özendirici tedbirler alınmalıdır. Örneğin kurallara uyanlara teşekkür belgesi ve maaş ödülü verilmesi gibi	19	17,3%	91	82,7%
4. İşverenlerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini sahiplenmeleri içinde işverenlere yönelik eğitim ve bilgilendirmeye tabi tutulmalıdır.	18	16,4%	92	83,6%
5. OSGB’lerin kurulmasında İş Yeri Hekimi Görevlendirilmesi kaldırılarak en az dört yıl sağlık yüksek okullarında eğitim almış personeller görevlendirilmesi yönünde çalışma yapılmalıdır. Diğer sağlık personeli; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’na belgelendirilmiş hemşire, sağlık memuru, acil tıp teknisyeni ve çevre sağlığı teknisyeni diplomasına sahip olan kişileri ifade etmektedir.	52	47,3%	58	52,7%

Tablo 4.13 incelendiğinde “OSGB’lerde tam zamanlı olarak atanması yapılacak olan yeterli bilgi ve deneyim sahibi iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin temin edilebilmesi amacıyla İSG-KATİP sistemi içerisinde uzmanlara ait bilgilerin yer aldığı bir dosya arşivi oluşturulmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %79,1 iken onaylamayanların oranı %20,9’dur.

“OSGB’de çalışan Uzmanlara yenileme eğitimlerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü’nce ücretsiz olarak veya uzaktan eğitim yöntemiyle verilmelidir” önerisini onaylayanların oranı %80,9 iken onaylamayanların oranı %19,1’dir (Tablo 4.13).

Tablo 4.13'e göre "Çalışanların iş güvenliği eğitimlerine gönüllü katılımının sağlanması için özendirici tedbirler alınmalıdır. Örneğin kurallara uyanlara teşekkür belgesi ve maaş ödülü verilmesi gibi" önerisini onaylayanların oranı %82,7 iken onaylamayanların oranı %17,3'tür.

"İşverenlerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini sahiplenmeleri içinde işverenlere yönelik eğitim ve bilgilendirmeye tabi tutulmalıdır" önerisini onaylayanların oranı %83,6 iken onaylamayanların oranı %16,4'tür (Tablo 4.13).

"OSGBlerin kurulmasında İş Yeri Hekimi Görevlendirilmesi kaldırılarak en az dört yıl sağlık yüksek okullarında eğitim almış personeller görevlendirilmesi yönünde çalışma yapılmalıdır. Diğer sağlık personeli; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na belgelendirilmiş hemşire, sağlık memuru, acil tıp teknisyeni ve çevre sağlığı teknisyeni diplomasına sahip olan kişileri ifade etmektedir" önerisini onaylayanların oranı %52,7 iken onaylamayanların oranı %47,3'tür (Tablo 4.13).

4.4.2. İş Güvenliği Uzmanı İstihdamı ve Çalıştırma Süreleri ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunların Çözüm Önerileri

İş Güvenliği Uzmanı istihdamı ve çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunların çözüm önerilerine katılım düzeyleri Tablo 4.14'de verilmiştir.

Tablo 4.14. İş Güvenliği Uzmanı istihdamı ve çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunların Çözüm önerilerine katılım düzeyleri

	Hayır		Evet	
	n	%	n	%
1. Uzmanlık mesleki deneyimler sonrası sahip olunan bir kavram olduğu için uzman olma şartları yeniden düzenlenerek üniversiteden yeni ön lisans ve lisans mezunu tecrübesiz gençlerin uzman personellerin yanında 1-2 yıl vb. belirlenecek süre yardımcı teknik eleman olarak çalıştırılması	13	11,8 %	97	88,2 %
2. B grubu iş güvenliği uzmanlarının iş tecrübelerine bakılarak çok tehlikeli işyerlerinde A grubuna yardımcı olacak; C grubu iş güvenliği uzmanlarının iş tecrübelerine bakılarak tehlikeli işyerlerinde B grubu uzmanlarının yardımcı olarak C grubu uzmanlarının; çalışabilmeleri için düzenleme yapılması	25	22,7 %	85	77,3 %

3. OSGBde görevli uzmanların maaşlarının kendi işverenleri tarafından değil; Bakanlık bünyesinde oluşturulacak ve işverenlerin ücretlerini buraya yatırdıkları bir fondan almalıdır. Böylelikle çalışma yaşamında uzmanların iş ve gelecek korkusu düşünmeden iş güvenliği hizmetlerini daha sağlıklı yürütecektir.	22	20,0 %	88	80,0 %
---	----	--------	----	--------

“Uzmanlık mesleki deneyimler sonrası sahip olunan bir kavram olduğu için uzman olma şartları yeniden düzenlenerek üniversiteden yeni ön lisans ve lisans mezunu tecrübesiz gençlerin uzman personellerin yanında 1-2 yıl vb. belirlenecek süre yardımcı teknik eleman olarak çalıştırılması” önerisini onaylayanların oranı %88,2 iken onaylamayanların oranı %11,8’dir (Tablo 4.14).

Tablo 4.14’de verildiği üzere “B grubu iş güvenliği uzmanlarının iş tecrübelerine bakılarak çok tehlikeli işyerlerinde A grubuna yardımcı olacak; C grubu iş güvenliği uzmanlarının iş tecrübelerine bakılarak tehlikeli işyerlerinde B grubu uzmanlarının yardımcı olarak C grubu uzmanlarının; çalışabilmeleri için düzenleme yapılması” önerisini onaylayanların oranı %77,3 iken onaylamayanların oranı %22,7’dir.

“OSGBde görevli uzmanların maaşlarının kendi işverenleri tarafından değil; Bakanlık bünyesinde oluşturulacak ve işverenlerin ücretlerini buraya yatırdıkları bir fondan almalıdır. Böylelikle çalışma yaşamında uzmanların iş ve gelecek korkusu düşünmeden iş güvenliği hizmetlerini daha sağlıklı yürütecektir” önerisini onaylayanların oranı %80 iken onaylamayanların oranı %20’dir (Tablo 4.14).

4.4.3. İşyeri Hekimliği ve Diğer Sağlık Personeli İstihdamı, Çalıştırma Süreleri ve Maaşlarının Ödenmesinde Karşılaşılan Sorunların Çözüm Önerileri

İşyeri hekimliği ve diğer sağlık personeli istihdamı, çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunların çözüm önerileri Tablo 4.15’de verilmiştir.

Tablo 4.15. İşyeri hekimliği ve diğer sağlık personeli istihdamı, çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunların çözüm önerileri

	Hayır		Evet	
	n	%	n	%
1. OSGBlerin ilk kurulması sırasında İşyeri Hekimi görevlendirmesi zorunlu olduğundan; çok tehlikeli	39	35,5%	71	64,5%

sınıfta 750 çalışanı; tehlikeli sınıfta 1000 çalışanı; az tehlikeli sınıfta 2000 çalışanı bulunan işverenler tam zamanlı iş yeri hekim çalıştırılması zorunlu olması nedeniyle çok büyük bir hekim ihtiyacı doğurmaktadır. Bu nedenle OSGBlerde Hekim Görevlendirme zorunlu olmaktan çıkarılarak; tam teşekküllü meslek hastalıkları hastanesiyle hizmet alım sözleşmesi yapmaları için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.				
2. İşyeri hekimi çalışma süreleri işçi başına işyeri tehlike durumlarına göre az tehlikeliden çok tehlikeliye doğru yeniden düzenleme yapılarak sabit süre uygulaması kaldırılmalıdır. Ayrıca bir iş yeri hekimi aylık toplam en fazla 217,5 saatlik döner sermaye ücretini (195+22,5=217,5 saat) alma hakkına sahip olup; aylık 22,5 saatlik fazla çalışma süresi 4857 sayılı yasaya tabii çalışanlar için düzenlenmiştir. Devlet memuriyeti olan iş yeri hekimleri için bu uygulama kaldırılmalıdır.	37	33,6%	73	66,4%
3. OSGBlerde görevli İş Yeri Hekimlerinin reçete yazma yetkileri 5510 sayılı SGK Kanununda tanımlanmakta olup; 4857 sayılı iş yasasındaki görev tanımlarında reçete yazma yetkisi olmayıp; iş yerlerinde ergonomi ve sağlık konusunda rehberlik, iş yeri sağlık gözetimi, eğitim ve bilgilendirme vb. işleri yapmaktadır. Bu çalışmaları yapmak üzere İş Yeri Hekimi yerine diğer sağlık personellerinden sağlık konusunda lisans veya yüksek lisans eğitimi almış persollerin atanması çalışması yapılmalıdır.	34	30,9%	76	69,1%
4. Diğer sağlık personellerinin aylık taban ücreti tarifelerinin asgari ücret vb. gibi bir ücret tarifesi belirlenmesi amacıyla çalışma yapılmalıdır. Ayrıca yasal olarak 10 dan az çalışanı olan çok tehlikeli iş yerlerinde diğer sağlık personellerinin görevlendirilmesi	28	25,5%	82	74,5%

zorunlu olup, çalışan başına ayda en az 12 dakika üzerinden ücret ödenmektedir. Bu uygulama 10 dan az çalışanı olan diğer tehlike gruplarında uygulanmalıdır.				
---	--	--	--	--

Tablo 4.15'de görüldüğü üzere “OSGBlerin ilk kurulması sırasında İşyeri Hekimi görevlendirmesi zorunlu olduğundan; çok tehlikeli sınıfta 750 çalışanı; tehlikeli sınıfta 1000 çalışanı; az tehlikeli sınıfta 2000 çalışanı bulunan işverenler tam zamanlı iş yeri hekim çalıştırılması zorunlu olması nedeniyle çok büyük bir hekim ihtiyacı doğurmaktadır. Bu nedenle OSGBlerde Hekim Görevlendirme zorunlu olmaktan çıkarılarak; tam teşekküllü meslek hastalıkları hastanesiyle hizmet alım sözleşmesi yapmaları için gerekli çalışmalar yapılmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %64,5 iken onaylamayanların oranı %35,5’tir.

Tablo 4.15 incelendiğinde “İşyeri hekim çalıştırma süreleri işçi başına işyeri tehlike durumlarına göre az tehlikeliden çok tehlikeliye doğru yeniden düzenleme yapılarak sabit süre uygulaması kaldırılmalıdır. Ayrıca bir iş yeri hekim aylık toplam en fazla 217,5 saatlik döner sermaye ücretini ($195+22,5=217,5$ saat) alma hakkına sahip olup; aylık 22,5 saatlik fazla çalışma süresi 4857 sayılı yasaya tabii çalışanlar için düzenlenmiştir. Devlet memuriyeti olan iş yeri hekimleri için bu uygulama kaldırılmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %66,4 iken onaylamayanların oranı %33,6’dır.

“OSGBlerde görevli İş Yeri Hekimlerinin reçete yazma yetkileri 5510 sayılı SGK Kanununda tanımlanmakta olup; 4857 sayılı iş yasasındaki görev tanımlarında reçete yazma yetkisi olmayıp; iş yerlerinde ergonomi ve sağlık konusunda rehberlik, iş yeri sağlık gözetimi, eğitim ve bilgilendirme vb. işleri yapmaktadır. Bu çalışmaları yapmak üzere İş Yeri Hekimi yerine diğer sağlık personellerinden sağlık konusunda lisans veya yüksek lisans eğitimi almış persollerin atanması çalışması yapılmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %69,1 iken onaylamayanların oranı %30,9’dur (Tablo 4.15).

Tablo 4.15'e göre “Diğer sağlık personellerinin aylık taban ücreti tarifelerinin asgari ücret vb. gibi bir ücret tarifesi belirlenmesi amacıyla çalışma yapılmalıdır. Ayrıca yasal olarak 10’dan az çalışanı olan çok tehlikeli iş yerlerinde diğer sağlık personellerinin görevlendirilmesi zorunlu olup, çalışan başına ayda en az 12 dakika üzerinden ücret ödenmektedir. Bu uygulama 10 dan az çalışanı olan diğer tehlike gruplarında uygulanmalıdır.” önerisini onaylayanların oranı %74,5 iken onaylamayanların oranı %25,5’tir.

4.4.4. OSGB’ lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözüm Önerileri

OSGB’ lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde karşılaştıkları sorunların çözüm önerilerine katılım düzeyi aşağıdaki Tablo 4.16’da verilmiştir.

Tablo 4.16. OSGB’ lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde karşılaştıkları sorunların çözüm önerilerine katılım düzeyi

	Hayır		Evet	
	n	%	n	%
1. İş Yerinde Acil Durumlar Hakkındaki Yönetmeliğe göre işverence yaptırılması zorunlu acil durum planlarının revize sürelerinin kısaltılması yönünde çalışma yapılmalıdır. Örneğin: çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde 2 yılda bir; tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde ise 4 yılda bir; Az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde 6 yılda bir acil durum planları revize edilir.	38	34,5%	72	65,5%
2. OSGBlerce Hazırlanan Acil Durum Planları’nda belirtilen acil durum tatbikatlarının ilgili iş yerlerinde uygulanması sırasında çalışanların gerekli dikkat ve özeni gösterecek çalışmalar yapılmalıdır. Örneğin. Çalışanların eğitim düzeylerine göre gruplandırılma çalışmaları yapılmalıdır.	17	15,5%	93	84,5%

“İş Yerinde Acil Durumlar Hakkındaki Yönetmeliğe göre işverence yaptırılması zorunlu acil durum planlarının revize sürelerinin kısaltılması yönünde çalışma yapılmalıdır. Örneğin: çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde 2 yılda bir; tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde ise 4 yılda bir; Az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde 6 yılda bir acil durum planları revize edilir” önerisini onaylayanların oranı %65,5 iken onaylamayanların oranı %34,5’tir (Tablo 4.16).

Tablo 4.16’ya göre “OSGBlerce Hazırlanan Acil Durum Planları’nda belirtilen acil durum tatbikatlarının ilgili iş yerlerinde uygulanması sırasında çalışanların gerekli dikkat ve

özeni gösterecek çalışmalar yapılmalıdır. Örneğin. çalışanların eğitim düzeylerine göre gruplandırılma çalışmaları yapılmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %84,5 iken onaylamayanların oranı %15,5’tir.

4.4.5. OSGB lerin Risk Değerlendirmesi Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözüm Önerileri

OSGB lerin risk değerlendirmesi sürecinde karşılaştıkları sorunların çözüm önerilerine katılım düzeyi aşağıdaki Tablo 4.17’de verilmiştir.

Tablo 4.17. OSGB lerin Risk Değerlendirmesi Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözüm önerilerine katılım düzeyi

	Hayır		Evet	
	n	%	n	%
1- Tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerindeki çalışan sayısına göre tam gün görevlendirme zorunluluğu bulunmayan işyerlerinde Risk değerlendirmesi ekibini kurabilecek yeterli bilgi, deneyim ve donanıma sahip OSGB’lerince, Risk Değerlendirme çalışmalarını yaptırmaları uygun olacaktır.	10	9,1%	100	90,9%
2- Kamu kurumlarıyla 50 den az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işverenlerin İş Güvenliği Uzmanı ve iş yeri hekimi görevlendirme zorunluğu düzenlemesi ile İş Yeri Sağlık ve Güvenlik Birimi oluşturması; Risk Değerlendirme, Acil Durum planları vb. çalışmaların İSGB’lerce yapılmasıyla OSGBlerin iş kaybı korkusu yaşamayı amacıyla İSG kurma zorunluluğu kaldırılarak, OSGBdende hizmet almaları sağlanmalıdır.	27	24,5%	83	75,5%
3. İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirme Yönetmeliği’nde İş Yeri Tehlike Sınıflarına göre Risk Analiz Yöntemlerinden hangi/hangilerinin kullanılacağı konusunda çalışma yapılmalıdır.	21	19,1%	89	80,9%

“Tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerindeki çalışan sayısına göre tam gün görevlendirme zorunluluğu bulunmayan işyerlerinde Risk Değerlendirmesi ekibini kurabilecek yeterli bilgi, deneyim ve donanıma sahip OSGB’lerince, Risk Değerlendirme çalışmalarını yaptırmaları uygun olacaktır” önerisini onaylayanların oranı %90,9 iken onaylamayanların oranı %9,1’dir (Tablo 4.17).

Tablo 4.17 incelendiğinde “Kamu kurumlarıyla 50 den az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işverenlerin İş Güvenliği Uzmanı ve iş yeri hekimi görevlendirme zorunluluğu düzenlemesi ile İş Yeri Sağlık ve Güvenlik Birimi oluşturması; Risk Değerlendirme, Acil Durum planları vb. çalışmaların İSGB’lerce yapılmasıyla OSGBlerin iş kaybı korkusu yaşamaması amacıyla İSG kurma zorunluluğu kaldırılarak, OSGB’den de hizmet almaları sağlanmalı ” önerisini onaylayanların oranı %75,5, onaylamayanların oranı %24,5’tir.

“İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirme Yönetmeliği’nde İş Yeri Tehlike Sınıflarına göre Risk Analiz Yöntemlerinden hangi/hangilerinin kullanılacağı konusunda çalışma yapılmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %80,9 iken onaylamayanların oranı %19,1’dir (Tablo 4.17).

4.4.6. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Yerine Getirilmesi İçin Devlet Tarafından Yapılan Destekleme Ödemesinden Kaynaklanan Sorunların Çözüm Önerileri

İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yerine getirilmesi için devlet tarafından yapılan destekleme ödemesinden kaynaklanan sorunların çözüm önerilerine katılım düzeyi aşağıdaki Tablo 4.18’de verilmiştir.

Tablo 4.18. İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yerine getirilmesi için devlet tarafından yapılan destekleme ödemesinden kaynaklanan sorunların çözüm önerilerine katılım düzeyi

	Hayır		Evet	
	n	%	n	%
1. Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10’dan az olupta, çok tehlikeli ve tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin vereceği hizmet bedellerinin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmasını / ödenmesini kapsamakta olup; ancak ondan az çalışanı olupta, az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinin bu destek	19	17,3%	91	82,7%

kapsamına alınacak gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.				
2. Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10'dan az olupta Çok Tehlikeli ve Tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için sağlanacak iş sağlığı ve güvenliği hizmet bedelinin sigortalı başına ödenecek günlük pirim miktarları ile ilgili iyileştirici düzenlemeler yapılmalıdır. Örneğin Tehlikeli sınıfta yer alan iş yerleri çalışanı için prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,4'ü; Çok tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,6'sı'dır.	24	21,8%	86	78,2%

“Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10'dan az olupta, çok tehlikeli ve tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin vereceği hizmet bedellerinin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmasını / ödenmesini kapsamakta olup; ancak ondan az çalışanı olupta, az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinin bu destek kapsamına alınacak gerekli düzenlemeler yapılmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %82,7 iken onaylamayanların oranı %17,3'tür (Tablo 4.18) .

Tablo 4.18'e göre “Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10'dan az olupta Çok Tehlikeli ve Tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için sağlanacak iş sağlığı ve güvenliği hizmet bedelinin sigortalı başına ödenecek günlük pirim miktarları ile ilgili iyileştirici düzenlemeler yapılmalıdır. Örneğin Tehlikeli sınıfta yer alan iş yerleri çalışanı için prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,4'ü; Çok tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,6'sı'dır” önerisini onaylayanların oranı %78,2 iken onaylamayanların oranı %21,8'dir.

4.4.7. ALO 170 Hattının Bilgilendirme ve Sorunların Çözümüne Destek Verilmemesinden Kaynaklanan Sorunların Çözüm Önerileri

ALO 170 hattının bilgilendirme ve sorunların çözümüne destek verilmemesinden kaynaklanan sorunların çözüm önerilerine katılım düzeyi Tablo 4.19'da verilmiştir.

Tablo 4.19. ALO 170 Hattının Bilgilendirme ve Sorunların Çözümüne destek verilmemesinden kaynaklanan sorunların çözüm önerilerine katılım düzeyi

	Hayır		Evet	
	n	%	n	%
1. Alo 170 hattında görevli kişilerin bilgilendirme ve gelen sorunları yanıtlamaya yönelik olarak yapılan çağrılara anında cevap verebilecek bilgi ve tecrübeye sahip personellerin görevlendirilmesine özen gösterilmelidir.	6	5,5%	104	94,5%
2. Alo 170 hattının yoğunluğundan veya hatta uzun süre bekletilmesinden kaynaklanan problemlerin yaşanmaması için sistemle ilgili gerekli tedbirler alınmalıdır. Gerekirse bu konuda İş Kur ve SGK birimlerinde yeni danışma hattı oluşturulmalıdır.	12	10,9%	98	89,1%

“Alo 170 hattında görevli kişilerin bilgilendirme ve gelen sorunları yanıtlamaya yönelik olarak yapılan çağrılara anında cevap verebilecek bilgi ve tecrübeye sahip personellerin görevlendirilmesine özen gösterilmelidir” önerisini onaylayanların oranı %94,5 iken onaylamayanların oranı %5,5’tir (Tablo 4.19).

Tablo 4.19 incelendiğinde “Alo 170 hattının yoğunluğundan veya hatta uzun süre bekletilmesinden kaynaklanan problemlerin yaşanmaması için sistemle ilgili gerekli tedbirler alınmalıdır. Gerekirse bu konuda İş Kur ve SGK birimlerinde yeni danışma hattı oluşturulmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %89,1 iken onaylamayanların oranı %10,9’dur.

4.4.8. İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı (İSG KATİP) Sisteminden Kaynaklanan Sorunların Çözüm Önerileri

İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı sisteminden kaynaklanan sorunların çözüm önerilerine katılım düzeyi Tablo 3.20’de verilmiştir.

Tablo 4.20. İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı (İSG KATİP) sisteminden kaynaklanan sorunların çözüm önerilerine katılım düzeyi

	Hayır		Evet	
	n	%	n	%
1. İSG KÂTİP Sisteminde, ilk defa yapılan kayıtlarda kayıtların zamanında girilememesi, girilen kayıtların sistemde güncellenmemiş olması sorunlarını giderici çalışmalar yapılmalıdır.	17	15,5%	93	84,5%
2. İSG-KATİP sistemi ile SGK sistemi arasında bilgi ve belgelerin onaylanma süreçlerinin de yaşanan sorunların giderilmesi amacıyla bu iki kurum arasında çalışma yapılmalıdır.	24	21,8%	86	78,2%
3. OSGB’lerden hizmet alan iş yerlerine ait bilgilerin İSG-KATİP sistemi üzerinde kayıtları yapılırken iş yeri internet arşiv sisteminin oluşturulmasına yönelik çalışma başlatılmalıdır.	26	23,6%	84	76,4%
4. OSGB’lerde İş Güvenliği Uzmanı, İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personeli görevlendirmeleri ile ilgili kayıtlara hızlı erişim için sistem üzerinde internet personel arşiv sistemi oluşturulmalıdır.	21	19,1%	89	80,9%

Tablo 4.20’ye göre “İSG KATİP Sisteminde, ilk defa yapılan kayıtlarda kayıtların zamanında girilememesi, girilen kayıtların sistemde güncellenmemiş olması sorunlarını giderici çalışmalar yapılmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %84,5 iken onaylamayanların oranı %10,9’dur.

“İSG-KATİP sistemi ile SGK sistemi arasında bilgi ve belgelerin onaylanma süreçlerinin de yaşanan sorunların giderilmesi amacıyla bu iki kurum arasında çalışma yapılmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %78,2 iken onaylamayanların oranı %21,8’dir (Tablo 4.20).

“OSGB’lerden hizmet alan iş yerlerine ait bilgilerin İSG-KATİP sistemi üzerinde kayıtları yapılırken iş yeri internet arşiv sisteminin oluşturulmasına yönelik çalışma başlatılmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %76,4 iken onaylamayanların oranı %23,6’dır (Tablo 4.20).

Tablo 4.20'de görüldüğü üzere “OSGB’lerde İş Güvenliği Uzmanı, İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personeli görevlendirmeleri ile ilgili kayıtlara hızlı erişim için sistem üzerinde internet personel arşiv sistemi oluşturulmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %80,9 iken onaylamayanların oranı %19,1’dir.

4.4.9. OSGB lerin Patlamadan Korunma Dokümanı Hazırlaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözüm Önerileri

OSGB lerin patlamadan korunma dokümanı hazırlaması sürecinde karşılaştıkları sorunların çözüm önerilerine katılım düzeyi Tablo 4.21’de verilmiştir.

Tablo 4.21. OSGB lerin patlamadan korunma dokümanı hazırlaması sürecinde karşılaştıkları sorunların çözüm önerilerine katılım düzeyi

	Hayır		Evet	
	n	%	n	%
1. Patlamadan korunma dokümanı, işin başlamasından önce hazırlanacak ve işyerinde, iş ekipmanında veya organizasyonunda önemli değişiklik, genişleme veya tadilat yapıldığında yeniden gözden geçirilerek revizenin yapılmasıyla ilgili çalışmalar yapılmalıdır.	13	11,8%	97	88,2%
2. OSGB lerce bir iş yerinde bir kalorifer kazanı, fuel oil tankı mazot deposu, doğal gaz ve şarj alanı mevcutsa A ve B sınıfı iş güvenliği uzmanları nezaretinde patlamadan korunma dokümanı hazırlanarak onaylanması konusunda sıkı bir denetim yapılmalıdır.	11	10,0%	99	90,0%
3. Malzeme Güvenlik Bilgi Formları (MSDS) A, B grubu iş güvenliği uzmanı tarafından onaylanması konusunda özen gösterilmelidir. Kimyasal maddeyi taşıyanların depolayanların, kullananların ve üretiminde çalışanların kimyasal maddelerin tehlikeleri konusunda doğru değerlendirme yapmalarını sağlamak amacıyla MSDSler hazırlanmaktadır.	24	21,8%	86	78,2%

“Patlamadan korunma dokümanı, işin başlamasından önce hazırlanacak ve işyerinde, iş ekipmanında veya organizasyonunda önemli değişiklik, genişleme veya tadilat yapıldığında

yeniden gözden geçirilerek revizenin yapılmasıyla ilgili çalışmalar yapılmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %88,2 iken onaylamayanların oranı %11,8’dir (Tablo 4.21).

“OSGB lerce bir iş yerinde bir kalorifer kazanı, fuel oil tankı mazot deposu, doğal gaz ve şarj alanı mevcutsa A ve B sınıfı iş güvenliği uzmanları nezaretinde patlamadan korunma dokümanı hazırlanarak onaylanması konusunda sıkı bir denetim yapılmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %90 iken onaylamayanların oranı %10’dur (Tablo 4.21).

Tablo 4.21’e göre “Malzeme Güvenlik Bilgi Formları (MSDS) A, B grubu iş güvenliği uzmanı tarafından onaylanması konusunda özen gösterilmelidir. Kimyasal maddeyi taşıyanların depolayanların, kullananların ve üretiminde çalışanların kimyasal maddelerin tehlikeleri konusunda doğru değerlendirme yapmalarını sağlamak amacıyla MSDSler hazırlanmaktadır” önerisini onaylayanların oranı %78,2 iken onaylamayanların oranı %21,8’dir.

4.4.10. OSGB’lerde Kişisel Koruyucu ve Donanımlardan Kaynaklı Sorunlara Çözüm Önerileri

OSGB’lerde (ortak sağlık ve güvenlik birimi) kişisel koruyucu ve donanımlardan kaynaklı sorunlara katılım düzeyi Tablo 3.22’de verilmiştir.

Tablo 4.22. OSGB’lerde (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) Kişisel Koruyucu ve Donanımlardan kaynaklı sorunlara katılım düzeyi

	Hayır		Evet	
	n	%	n	%
1. OSGB çalışanları ve OSGB lerin hizmet verdikleri iş yerlerinde kişisel koruyucu donanımların (KKD) işe uygun olarak seçilmemesinden veya hatalı olarak kullanılmasından iş veren yerine tehlike gruplarına göre tam sureli olarak atanan iş yeri hekimlerine veya iş güvenliği uzmanlarına birinci derece sorumluluk verilmelidir.	41	37,3%	69	62,7%
2.Piyasaya arzedilen KKDlerin imalatında kullanılan malzemelerin kalitesinden kaynaklı sorunların giderilmesi amacıyla CE uygunluk işareti taşıyan ürünlerin malzeme kontrolleri yapıldıktan sonra uzmanlar tarafından seçilmesine özen gösterilmelidir.	17	15,5%	93	84,5%
3.OSGB çalışanları tarafından Kişisel Koruyucu Donanımların	14	12,7%	96	87,3%

(KKD) eskimiş ve yıpranmışların özensiz bir şekilde kullandırılmasından kaynaklı sorunların giderilmesi amacıyla KKDler uzmanlar tarafından sık sık kontrole tabi tutularak iş yeri ortamından uzaklaştırılmasını sağlayıcı tedbirler alınmalıdır. Konu ile ilgili olarak çalışanlara uygulamalı bilgilendirme ve eğitim çalışmaları düzenlenmelidir.				
---	--	--	--	--

“OSGB çalışanları ve OSGB lerin hizmet verdikleri iş yerlerinde kişisel koruyucu donanımların (KKD) işe uygun olarak seçilmemesinden veya hatalı olarak kullanılmasından iş veren yerine tehlike gruplarına göre tam sureli olarak atanan iş yeri hekimlerine veya iş güvenliği uzmanlarına birinci derece sorumluluk verilmelidir ” önerisini onaylayanların oranı %62,7 iken onaylamayanların oranı %37,3’tür (Tablo 4.22).

Tablo 4.22'ye görüldüğü üzere “OSGB çalışanları ve OSGB lerin hizmet verdikleri iş yerlerinde kişisel koruyucu donanımların (KKD) işe uygun olarak seçilmemesinden veya hatalı olarak kullanılmasından iş veren yerine tehlike gruplarına göre tam sureli olarak atanan iş yeri hekimlerine veya iş güvenliği uzmanlarına birinci derece sorumluluk verilmelidir” önerisini onaylayanların oranı %84,5 iken onaylamayanların oranı %15,5’tir (Tablo 4.22).

“OSGB çalışanları tarafından Kişisel Koruyucu Donanımların (KKD) eskimiş ve yıpranmışların özensiz bir şekilde kullandırılmasından kaynaklı sorunların giderilmesi amacıyla KKDler uzmanlar tarafından sık sık kontrole tabi tutularak iş yeri ortamından uzaklaştırılmasını sağlayıcı tedbirler alınmalıdır. Konu ile ilgili olarak çalışanlara uygulamalı bilgilendirme ve eğitim çalışmaları düzenlenmelidir” önerisini onaylayanların oranı %87,3 iken onaylamayanların oranı %12,7’dir (Tablo 4.22).

4.4.11. OSGB’lerin (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) İhtar Puanı İle Kapatılmasından Kaynaklanan Sorunların Çözüm Önerileri

OSGB’lerin (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) ihtar puanı ile kapatılmasından kaynaklanan sorunların çözüm önerilerine katılım düzeyi Tablo 4.23'de verilmiştir.

Tablo 4.23. OSGB’lerin (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) ihtar puanı ile kapatılmasından kaynaklanan sorunların çözüm önerilerine katılım düzeyi

	Hayır		Evet	
	n	%	n	%
1. Yetki belgeleri askıya alınarak 6 ay süreyle kapatılan OSGB de yeni işe girmiş ve pirim gün sayısı 180 günü tamamlamamış personellerin giderlerinin altı ay boyunca işsizlik ödeneğinden karşılanması çalışması yapılmalıdır.	14	12,7%	96	87,3%
2. İş Müfettişlerince OSGB’lerin yaptıkları çalışmaların denetimleri sırasında uygulanan ihtar puanlarının düşürülmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır. İhtar puanlaması sonucunda iş yerine kapatılma cezası yerine idari para cezası uygulanması yoluna gidilmesi çalışmaları yapılmalıdır.	29	26,4%	81	73,6%
3. Mevzuatta bir takvim yılı içerisinde toplam olarak düzenlenen ihtar puanları uygulamalarında İş Güvenliği Uzmanı ile İş Yeri Hekimlerine uygulanan ihtar puanlarına ait farklılıklar sonucunda OSGB’lerin zarar görmemesi için uzmanlıklar arasındaki ihtar puan farklarının giderilmelisi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.	23	20,9%	87	79,1%
4. OSGB’lerin İSG hizmeti verdikleri iş yerlerinde yaptıkları denetimlerin yeterliliğinden işveren veya işveren vekilleriyle birlikte uzmanlarda sorumluluk almaları konusunda çalışmalar yapılmalıdır.	46	41,8%	64	58,2%

“Yetki belgeleri askıya alınarak 6 ay süreyle kapatılan OSGB de yeni işe girmiş ve pirim gün sayısı 180 günü tamamlamamış personellerin giderlerinin altı ay boyunca işsizlik ödeneğinden karşılanması çalışması yapılmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %87,3 iken onaylamayanların oranı %12,7’dir (Tablo 4.23).

Tablo 4.23 incelendiğinde “İş Müfettişlerince OSGB’lerin yaptıkları çalışmaların denetimleri sırasında uygulanan ihtar puanlarının düşürülmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır. İhtar puanlaması sonucunda iş yerine kapatılma cezası yerine idari para cezası uygulanması yoluna gidilmesi çalışmaları yapılmalıdır.” önerisini onaylayanların oranı %73,6 iken onaylamayanların oranı %26,4’tür.

“İş Müfettişlerince OSGB’lerin yaptıkları çalışmaların denetimleri sırasında uygulanan ihtar puanlarının düşürülmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır. İhtar puanlaması sonucunda iş yerine kapatılma cezası yerine idari para cezası uygulanması yoluna gidilmesi

alışmaları yapılmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %79,1 iken onaylamayanların oranı %20,9’dur (Tablo 4.23).

“İş Müfettişlerince OSGB’lerin yaptıkları çalışmaların denetimleri sırasında uygulanan ihtar puanlarının düşürölmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır. İhtar puanlaması sonucunda iş yerine kapatılma cezası yerine idari para cezası uygulanması yoluna gidilmesi çalışmalarını yapılmalıdır” önerisini onaylayanların oranı %58,2 iken onaylamayanların oranı %41,8’dir(Tablo 4.23).

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünyada yapılan İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) ile ilgili tüm çalışmalarda çalışanların yaptıkları işler nedeniyle maruz kalabilecekleri riskleri yok edebilmek ya da asgari düzeye indirebilmek amaçlanmıştır. Bu çalışmalara göre, meslek hastalıklarının tümü, iş kazalarının ise üzde 98'i önlenebilir niteliktedir. Günümüzde Türkiye'de yapılan İSG çalışmalarının büyük bölümü 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile birlikte İSG hizmetlerinin sağlanması Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri aracılığı ile yürütüldüğünü göstermiştir. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri'nin kurulmasında önemli olan hususlar ve kurulum aşamasından itibaren OSGB'lerin verimli çalışmasını engelleyen hususların belirlenmesi gerekmektedir. Bu tez çalışmasının amaçlarından biri OSGB'lerin kurulum aşamasından başlayarak karşılaştıkları sorunları belirlemektir. Bu amaçla anket yolu ile OSGB çalışanlarına 11 başlık altında belirlenen toplamda 30 sorunun varlığına katılıp katılmadıkları sorulmuştur.

Hiptez 1'de OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar OSGB'lerin ilgili kurulum aşamasında karşılaştıkları sorunların dağılımı ile ilişkili olup olmadığını belirlemek amacıyla anket katılımcılarına Tablo 5.1'deki sorunlara katılıp katılmadıkları sorulmuştur.

Tablo 5.1. SGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar OSGB'lerin ilgili kurulum aşamasında karşılaştıkları sorunların dağılımı ilişkisi

No	Sorun	Kesinlikle Katılanların Oranı (%)
1	OSGB'lerde tam zamanlı olarak atanması yapılacak olan yeterli bilgi ve deneyim sahibi iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin zor temin edilmesinden kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.	31,8
2	OSGB' kurucusu olupta; Uzman Olmayan işverenlerin İSG çalışma hayatıyla ilgili bilgi ve görgü eksikliğinden kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.	37,3

3	Çalışma yaşamında iş sağlığı ve güvenliği kültürünün ve bilincinin yeterince gelişmemiş olmasından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.	58,2
4	OSGB'lerde çalıştırılacak teknik elemanların iş yeri disiplin ve İSG kurallarına ait bilincin gelişmemiş olmasından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.	24,5

Hipotez 2'de OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar OSGB'lerce İş Güvenliği Uzmanı istihdamı ve çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunların dağılımı ile ilişkili olup olmadığını belirlemek amacıyla anket katılımcılarına “İş Güvenliği Uzmanlarına yapılacak maaş ödemelerinde; taban aylıklarına ait yasal düzenlemelerdeki eksikliklerden kaynaklı olarak İş Güvenliği Uzmanlarının düşük ücretle çalıştırılmaları konusunda sorunlar yaşanmaktadır” ifadesine katılıp katılmadıkları sorulmuş ve kesinlikle katılanların oranı %51,8 olarak hesaplanmıştır.

Hipotez 3'de OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar İşyeri hekimliği ve diğer sağlık personeli istihdamı, çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunların dağılımı ile ilişkili olup olmadığını belirlemek amacıyla anket katılımcılarına Tablo 5.2'deki sorunlara katılıp katılmadıkları sorulmuş ve Tablo 5.2'de verilen oranlar hesaplanmıştır. Veriler incelendiğinde kesinlikle katılanların yüzde oranlarının düşük olduğu görülmüş ve OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunların işyeri hekimliği ve diğer sağlık personeli istihdamı, çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunların dağılımı ile ilişkili olmadığı düşünülmüştür.

Tablo 5.2. OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar İşyeri hekimliği ve diğer sağlık personeli istihdamı, çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunların dağılımı ile ilişkisi

No	Sorun	Kesinlikle Katılanların Oranı (%)
1	İSG mevzuatlarında işyeri hekimi çalıştırma sürelerinden dolayı çok büyük bir hekim ihtiyacı olup; 50 ve üzeri işçi çalıştıran işyerleri için tam süreli işyeri hekimi temin edilmesinde sorunlar yaşanmaktadır.	28,2

2	OSGB'lerde görevli İş Yeri Hekimlerinin reçete yazma yetkileri 5510 sayılı SGK kanununda yer almakta olup; 4857 sayılı iş yasasında İş yerlerinde rehberlik, sağlık gözetimi,vb. işlemleri gibi, hekimlik alanı dışında görev yapması sorunu yaşanmaktadır.	28,2
3	OSGB'lerde görevlendirilen Diğer sağlık personellerinin düşük ücretlerle ve görevleri dışında çalıştırılmaları sorunları yaşanmaktadır.	24,5

Hipotez 4'de OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar OSGB'lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde karşılaştıkları sorunların dağılımı ile ilişkili olup olmadığını belirlemek amacıyla anket katılımcılarına Tablo 5.3'deki sorunlara katılıp katılmadıkları sorulmuş ve Tablo 5.3'de verilen oranlar hesaplanmıştır. Veriler incelendiğinde kesinlikle katılanların yüzde oranlarının düşük olduğu görülmüş ve OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunların OSGB'lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde karşılaştıkları sorunların dağılımı ile ilişkisi olmadığı düşünülmüştür.

Tablo 5.3. OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar osgb'lerin acil durum planı hazırlaması sürecinde karşılaştıkları sorunların dağılımı ile ilişkisi

No	Sorun	Kesinlikle Katılanların Oranı (%)
1	İş Yerinde Acil Durumlar Hakkındaki Yönetmeliğe göre işverence yaptırılması zorunlu olan (çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde 2 yılda bir; tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde ise 4 yılda bir) acil durum planlarının revize sürelerinin uzun olması sorunu yaşanmaktadır.	16,4
2	OSGB'lerce Hazırlanan Acil durum Planları'nda belirtilen acil durum tatbikatların ilgili iş yerlerinde uygulanması sırasında çalışanların gerekli dikkat ve özeni göstermemesi sorunu yaşanmaktadır.	22,7

Hipotez 5'de OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar İOSGB'nin "Risk Değerlendirme Ekibi" tarafından yapılan Risk Değerlendirmesi Sürecinde karşılaştıkları Sorunların dağılımı ile ilişkili olup olmadığını belirlemek amacıyla anket katılımcılarına Tablo 5.4'deki sorunlara katılıp katılmadıkları sorulmuş ve Tablo 5.4'de verilen oranlar hesaplanmıştır. Veriler incelendiğinde kesinlikle katılanların yüzde oranlarının düşük olduğu görülmüş ve OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlarının İOSGB'nin "Risk Değerlendirme Ekibi" tarafından yapılan Risk Değerlendirmesi Sürecinde karşılaştıkları sorunların dağılımı ile az ilişkili olduğu düşünülmüştür.

Tablo 5.4. OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar osgb'nin "Risk Değerlendirme Ekibi" tarafından yapılan risk değerlendirmesi sürecinde karşılaştıkları sorunların dağılımı ile ilişkisi

No	Sorun	Kesinlikle Katılanların Oranı (%)
1	İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği'nce OSGB'lerde çalışan uzmanlarca risk değerlendirmesi çalışmaları yapılmakta olup; bu uzmanların saha çalışmaları sırasında ihtiyaç duydukları eski kayıtlı bilgi ve belgelerin, işveren tarafından zamanında sunulması sorunu yaşanmaktadır.	30,0
2	Kamu Kurumları ve 50 den az çalışanı olupta; az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde işveren tarafından İş Güvenliği Uzmanı, iş yeri hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirmesiyle; İş Yeri Sağlık ve Güvenlik Birimi (İSGB) oluşturulması sonucunda; Risk Değerlendirme, Acil Durum planları vb. çalışmaların OSGBlerin yerine İSGB'tarafından yapılması neticesinde iş kaybı korkusu sorunu yaşanmaktadır.	25,5
3	İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirme Yönetmeliği'nde İş Yeri tehlike sınıflarına göre Risk Analiz Yöntemlerinden hangi yöntemin kullanılacağı konusunda sorunlar yaşanmaktadır.	15,5

Hipotez 6'da OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin yerine getirilmesi için devlet tarafından yapılan Destekleme ödemesinden Kaynaklanan Sorunların dağılımı ile ilişkisi incelenmiştir. Bu amaçla Tablo 5.5'deki sorular

anket katılımcılarına yöneltilmiş olup, yüzde oranları yine Tablo 5.5'de sunulmuştur. Veriler incelendiğinde kesinlikle katılanların yüzde oranlarının düşük olduğu görülmüş ve OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin yerine getirilmesi için devlet tarafından yapılan Destekleme ödemesinden kaynaklanan sorunların dağılımı ile az ilişkili olduğu düşünülmüştür.

Tablo 5.5. OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yerine getirilmesi için devlet tarafından yapılan destekleme ödemesinden kaynaklanan sorunların dağılımı ile ilişkisi

No	Sorun	Kesinlikle Katılanların Oranı (%)
1	Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10'dan az olupta, çok tehlikeli ve tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin vereceği hizmet bedellerinin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmasını / ödenmesini kapsamakta; ancak ondan az çalışanı bulunanlardan az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinin bu destek kapsamı dışında tutulması sorunu yaşanmaktadır.	22,7
2	Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10'dan az olupta Çok Tehlikeli ve Tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için sağlanacak iş sağlığı ve güvenliği hizmet bedelinin sigortalı başına günlük miktarları belirlenmiş (Tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,4'ü; Çok tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,6'sı); olan primlerin oranlarının düşük olması sorunu yaşanmaktadır.	31,8
3	Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10'dan az olupta Çok Tehlikeli ve Tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için sağlanacak iş sağlığı ve güvenliği hizmet bedelinin sigortalı başına günlük miktarları belirlenmiş olup (Tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,4'ü; Çok tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,6'sı);	28,2

	bu prime ait oranlarının düşük olması sorunu yaşanmaktadır.	
--	---	--

Hipotez 7'de OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar ALO 170 Hattının Bilgilendirme ve Sorunların Çözümüne destek verilmemesinden kaynaklanan sorunların dağılımı ile ilişkisi araştırılmıştır. Bu bağlamda Tablo 5.6'daki sorunlar anket katılımcılarına yöneltilerek katılıp katılmadıkları sorulmuştur. Tablo 5.6'ya göre OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar arasında ALO 170 Hattının Bilgilendirme ve Sorunların Çözümüne destek verilmemesinden kaynaklanan sorunlarının var olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5.6. OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar ALO 170 hattının bilgilendirme ve sorunların çözümüne destek verilmemesinden kaynaklanan sorunların dağılımı ile ilişkisi

No	Sorun	Kesinlikle Katılanların Oranı (%)
1	OSGB'lerde çalışan uzmanların çalışma hayatı ve SGK hakkındaki soru, şikayet, başvuru ve taleplerinin karşılanmasına yardımcı olacak; Alo 170 hattında görevli personellerin bilgi düzeyinin yetersiz olması sorunu yaşanmaktadır.	54,5
2	Alo 170 hattının yoğunluğundan ve hattın düşürülememesinden veya hatta uzun süre bekletilmesinden kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.	31,8

Hipotez 8'de OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı (İSG KÂTİP) sisteminden kaynaklanan sorunların dağılımı ile ilişkisi incelemek için Tablo 5.7'deki sorunlara katılım oranı yüzde olarak hesaplanmıştır.

Tablo 5.7. OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar iş sağlığı ve güvenliği kayıt, takip ve izleme programı (isg katip) sisteminden kaynaklanan sorunların dağılımı ile ilişkisi

No	Sorun	Kesinlikle Katılanların Oranı (%)
1	İSG KÂTİP Sisteminde ilk defa yapılan kayıtlarda kayıtların zamanında girilememesi, girilen kayıtların sistemde	24,5

	güncellenmemiş olması sorunu yaşanmaktadır.	
2	İSG-KATİP sistemi ile SGK sistemi arasında bilgi ve belgelerin onaylanma süreçlerinin uzun zaman alması sorunu yaşanmaktadır.	29,1
3	OSGB'lerden hizmet alan iş yerlerine ait bilgilerin İSG-KATİP sistemi üzerinde kayıtları yapılırken iş yeri arşiv sisteminin oluşturulamamasından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.	23,6
4	OSGB'lerde İş Güvenliği Uzmanı, İşyeri Hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirmeleri yapılırken personel kayıtlarıyla ilgili bilgilere ulaşılmasında sorunlar yaşanmaktadır.	9,1

Hipotez 9'da OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar osgb lerin patlamadan korunma dokümanı hazırlaması sürecinde karşılaştıkları sorunların dağılımı ile ilişkisi incelenmiştir. Tablo 5.8'de sorulan sorunlar ve katılım oranları verilmiştir.

Tablo 5.8. OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar osgb lerin patlamadan korunma dokümanı hazırlaması sürecinde karşılaştıkları sorunların dağılımı ile ilişkisi

No	Sorun	Kesinlikle Katılanların Oranı (%)
1	İş yerlerinde hangi durumlarda kimler tarafından Patlamadan korunma dokümanı hazırlanıp onaylanacağı konusundaki belirsizlikten kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.	36,4
2	Malzeme güvenlik formlarının hangi grup iş güvenliği uzmanı tarafından hazırlanarak onaylanacağı konusundaki belirsizlikten kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.	25,5

Hipotez 10'da OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar OSGB'lerde Kişisel Koruyucu ve Donanımlardan (KKD) kaynaklı sorunların dağılımı ile ilişkisi incelenmiştir. Tablo 5.9'da anket katılımcılarına sorulan sorunlar ve katılım oranları verilmiştir. Tablo 5.9 incelendiğinde

SGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar ile OSGB'lerde Kişisel Koruyucu ve Donanımlardan (KKD) kaynaklı sorunların dağılımı arasında az ilişki olduğu görülmüştür.

Tablo 5.9. OSGB'lerde kişisel koruyucu ve donanımlardan (kkd) kaynaklı sorunların dağılımı ile ilişkisi

No	Sorun	Kesinlikle Katılanların Oranı (%)
1	Kişisel Koruyucu Donanımların (KKD) işe uygun olarak seçilmemesinden veya hatalı olarak kullanılmasından kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.	12,7
2	Piyasaya arz edilen KKDlerin CE uygunluk İşareti taşıyan ürünlerin imalatında kullanılan malzemelerin kalitesinden kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.	23,6
3	OSGB çalışanları tarafından Kişisel Koruyucu Donanımların (KKD) özensiz bir şekilde eskimiş ve yıpranmışların kullanılmasından kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.	20,0

Hipotez 11'de OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar OSGB'lerin (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) ihtar puanı ile kapatılması ile ilgili sorunların dağılımı ile ilişkisi araştırılmış ve Tablo 5.10 elde edilmiştir. OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar ile OSGB'lerin ihtar puanı ile kapatılması ile ilgili sorunların dağılımı arasındaki ilişkinin az olduğu görülmüştür.

Tablo 5.10. OSGB'lerde karşılaşılan başlıca sorunlar osgb'lerin ihtar puanı ile kapatılması ile ilgili sorunların dağılımı ile ilişkisi

No	Sorun	Kesinlikle Katılanların Oranı(%)
1	OSGB'ler tam süreli olarak atadıkları, İş Yeri Hekimi ile İş Güvenliği ve Diğer Sağlık Personelinin bir takvim yılı içerisinde ihtar puanları sırasıyla toplam 200'e ve 100'e ulaşması durumunda; yetki belgeleri 6 ay süreyle askıya alınarak hizmet vermeleri yasaklanmakta olup; bu süre içerisinde personel	18,2

	giderlerini ve diğer giderlerini karşılamakta sorunlar yaşamaktadır.	
2	OSGB'lerin hizmet verdikleri iş yerine ait yaptıkları çalışmalar İş Müfettişlerince denetimlere tabi tutulmakta olup; bu denetimlerde tespit ettikleri her türlü eksik belge ve çalışmalara İş Müfettişlerince verilen ihtar puanlarının ağır olması sorunu yaşanmaktadır.	16,4
3	OSGB'lerin İSG hizmeti verdikleri iş yerlerinde yaptıkları denetimlerin yeterliliğinden işveren veya işveren vekilleriyle birlikte uzmanlarında sorumluluk almaları konusunda problemler yaşanmaktadır.	20,0

Yapılan analizler sonucunda en yüksek oranın OSGB'lerin kurulum aşamasında karşılaştıkları sorunları içeren başlıkla ilgili olduğu belirlenmiştir. Bu başlık altında katılımcıların %58,2'sinin özellikle 'Çalışma yaşamında iş sağlığı ve güvenliği kültürünün ve bilincinin yeterince gelişmemiş olmasından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.' sorununa kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir. İnsan hayatından daha değerli bir kavram yoktur. Gelişmiş ülkelerde çalışma hayatında iş sağlığı ve güvenliği kültürü ve bilinci zamanla biriken değerleri kapsayan ve belli aşamalardan geçerek oluşturulmuş bir kavramdır. Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliğinde olumlu anlamda farkındalık yaratmak için çalışma yaşamında iş sağlığı ve güvenliği kültürünün ve bilincinin geliştirilmesi gerekmektedir. İş kazalarının en önemli nedenlerinden biri de sağlıklı ve güvenli çalışma konusundaki bilinçsizliktir. Bu tez çalışmasından elde edilen bulgulara göre Türkiye'de OSGB'lerin karşılaştığı en önemli sorun çalışma yaşamında iş sağlığı ve Güvenliği kültürünün ve bilincinin yeterince gelişmemiş olmasıdır. İkinci sırada belirlenen sorun ise %54,5 katılım oranıyla 'OSGB'lerde çalışan uzmanların çalışma hayatı ve SGK hakkındaki soru, şikayet, başvuru ve taleplerinin karşılanmasına yardımcı olacak; Alo 170 hattında görevli personellerin bilgi düzeyinin yetersiz olması' şeklinde belirlenmiştir. Tez çalışması sonuçlarına göre üçüncü sorun ise % 51,8'lik katılım oranıyla "İş Güvenliği Uzmanlarına yapılacak maaş ödemelerinde; taban Aylıklarına ait yasal düzenlemelerdeki eksikliklerden kaynaklı olarak İş Güvenliği Uzmanlarının düşük ücretle çalıştırılmaları konusunda sorunlar yaşanmaktadır." ifadesinde açıklanmıştır. Sonuç olarak, OSGB'lerin yaşadığı her üç sorunun kaynağında İSG ile ilgili

yeterli bilgi, kültür ve bilincin oluşması için gerekli eğitimlerin tam olarak verilmediği ve taban aylıklarının yasal düzenlemelerinde eksiklikler olduğu şeklinde değerlendirilmiştir.

Belirlenen sorunlar çerçevesinde oluşturulan çözüm önerilerine anket uygulanan bireylerinin katılım yüzdeleri karşılaştırıldığında en önemli sorun olarak belirlenen 'Çalışma yaşamında iş sağlığı ve güvenliği kültürünün ve bilincinin yeterince gelişmemiş olmasından kaynaklanan sorunlar yaşanması' sorununa önerilen 'Çalışanların iş güvenliği eğitimlerine gönüllü katılımının sağlanması için özendirici tedbirler alınmalıdır. Örneğin kurallara uyanlara teşekkür belgesi ve maaş ödülü verilmesi gibi' çözüme anket katılımcılarının %82,7'si olumlu yanıt vermiştir. Bu oran bu çözüm önerisinin belirtilen sorunun giderilmesinde yeterli olduğunu göstermektedir. İkinci sırada belirlenen 'OSGB'lerde çalışan uzmanların çalışma hayatı ve SGK hakkındaki soru, şikayet, başvuru ve taleplerinin karşılanmasına yardımcı olacak; Alo 170 hattında görevli personellerin bilgi düzeyinin yetersiz olması' sorununun çözümü için sunulan 'Alo 170 hattında görevli kişilerin bilgilendirme ve gelen sorunları yanıtlamaya yönelik olarak yapılan çağrılara anında cevap verebilecek bilgi ve tecrübeye sahip personellerin görevlendirilmesine özen gösterilmelidir.' öneriyi anket katılımcılarının %94,5'i uygun olarak görmüştür. Anket katılımcıları tarafından üçüncü sırada belirlenen "İş Güvenliği Uzmanlarına yapılacak maaş ödemelerinde; taban Aylıklarına ait yasal düzenlemelerdeki eksikliklerden kaynaklı olarak İş Güvenliği Uzmanlarının düşük ücretle çalıştırılmaları konusunda sorunlar yaşanmaktadır" sorununa karşı önerilen 'Uzmanlık mesleki deneyimler sonrası sahip olunan bir kavram olduğu için uzman olma şartları yeniden düzenlenerek üniversiteden yeni ön lisans ve lisans mezunu tecrübesiz gençlerin uzman personellerin yanında 1-2 yıl vb. belirlenecek süre yardımcı teknik eleman olarak çalıştırılması' çözüm önerisini katılımcıların %88,2'si olumlu bulmuştur.

Bu çalışma sonuçlarına göre anket uygulanan OSGB çalışanlarının sunulan çözüm önerilerine katılım yüzdelerine göre çözüm önerisi sıralaması Tablo 5.11'de verilmiştir.

Tablo 5.11. Anket katılımcılarına göre belirlenen çözüm önerisi sıralaması

No	Çözüm Önerisi	Olumlu Katılımcı Oranı (%)
1	Alo 170 hattında görevli kişilerin bilgilendirme ve gelen sorunları yanıtlamaya yönelik olarak yapılan çağrılara anında cevap verebilecek bilgi ve tecrübeye sahip personellerin	94,5

	görevlendirilmesine özen gösterilmelidir.	
2	Tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerindeki çalışan sayısına göre tam gün görevlendirme zorunluluğu bulunmayan işyerlerinde Risk değerlendirmesi ekibini kurabilecek yeterli bilgi, deneyim ve donanıma sahip OSGB'lerince, Risk Değerlendirme çalışmalarını yaptırmaları uygun olacaktır.	90,9
3	OSGBlerce bir iş yerinde bir kalorifer kazanı, fuel oil tankı mazot deposu, doğal gaz ve şarj alanı mevcutsa A ve B sınıfı iş güvenliği uzmanları nezaretinde patlamadan korunma dokümanı hazırlanarak onaylanması konusunda sıkı bir denetim yapılmalıdır.	90,0
4	Alo 170 hattının yoğunluğundan veya hatta uzun süre bekletilmesinden kaynaklanan problemlerin yaşanmaması için sistemle ilgili gerekli tedbirler alınmalıdır. Gerekirse bu konuda İş Kur ve SGK birimlerinde yeni danışma hattı oluşturulmalıdır.	89,1
5	Uzmanlık mesleki deneyimler sonrası sahip olunan bir kavram olduğu için uzman olma şartları yeniden düzenlenerek üniversiteden yeni ön lisans ve lisans mezunu tecrübesiz gençlerin uzman personellerin yanında 1-2 yıl vb. belirlenecek süre yardımcı teknik eleman olarak çalıştırılması	88,2
6	Patlamadan korunma dokümanı, işin başlamasından önce hazırlanacak ve işyerinde, iş ekipmanında veya organizasyonunda önemli değişiklik, genişleme veya tadilat yapıldığında yeniden gözden geçirilerek revizenin yapılmasıyla ilgili çalışmalar yapılmalıdır.	88,2
7	OSGB'lerce Hazırlanan Acil Durum Planları'nda belirtilen acil durum tatbikatlarının ilgili iş yerlerinde uygulanması sırasında çalışanların gerekli dikkat ve özeni gösterecek çalışmalar yapılmalıdır. Örneğin. Çalışanların eğitim düzeylerine göre gruplandırılma çalışmaları yapılmalıdır.	84,5
8	İSG KÂTİP Sisteminde, ilk defa yapılan kayıtlarda kayıtların	84,5

	zamanında girilememesi, girilen kayıtların sistemde güncellenmemiş olması sorunlarını giderici çalışmalar yapılmalıdır.	
9	İş verenlerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini sahiplenmeleri içinde işverenlere yönelik eğitim ve bilgilendirmeye tabi tutulmalıdır.	83,6
10	Çalışanların iş güvenliği eğitimlerine gönüllü katılımının sağlanması için özendirici tedbirler alınmalıdır. Örneğin kurallara uyanlara teşekkür belgesi ve maaş ödülü verilmesi gibi	82,7
11	Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10'dan az olupta, çok tehlikeli ve tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin vereceği hizmet bedellerinin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmasını / ödenmesini kapsamakta olup; ancak ondan az çalışanı olupta, az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinin bu destek kapsamına alınacak gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.	82,7
12	OSGB'de çalışan Uzmanlara yenileme eğitimlerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü'nce ücretsiz olarak veya uzaktan eğitim yöntemiyle verilmelidir.	80,9
13	İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirme Yönetmeliği'nde İş Yeri Tehlike Sınıflarına göre Risk Analiz Yöntemlerinden hangi/hangilerinin kullanılacağı konusunda çalışma yapılmalıdır.	80,9
14	OSGBde görevli uzmanların maaşlarının kendi işverenleri tarafından değil; Bakanlık bünyesinde oluşturulacak ve işverenlerin ücretlerini buraya yatırdıkları bir fondan almalıdır. Böylelikle çalışma yaşamında uzmanların iş ve gelecek korkusu düşünmeden iş güvenliği hizmetlerini daha sağlıklı yürütecektir.	80,0
15	OSGBlerde tam zamanlı olarak atanması yapılacak olan yeterli bilgi ve deneyim sahibi iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin temin edilebilmesi amacıyla İSG-KATİP sistemi içerisinde uzmanlara ait bilgilerin yer aldığı bir dosya arşivi oluşturulmalıdır.	79,1
16	Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10'dan az olupta Çok	78,2

	Tehlikeli ve Tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için sağlanacak iş sağlığı ve güvenliği hizmet bedelinin sigortalı başına ödenecek günlük pirim miktarları ile ilgili iyileştirici düzenlemeler yapılmalıdır. Örneğin Tehlikeli sınıfta yer alan iş yerleri çalışanı için prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,4'ü; Çok tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,6'sı'dır.	
17	İSG-KATİP sistemi ile SGK sistemi arasında bilgi ve belgelerin onaylanma süreçlerinin de yaşanan sorunların giderilmesi amacıyla bu iki kurum arasında çalışma yapılmalıdır.	78,2
18	Malzeme Güvenlik Bilgi Formları (MSDS) A, B grubu iş güvenliği uzmanı tarafından onaylanması konusunda özen gösterilmelidir. Kimyasal maddeyi taşıyanların depolayanların, kullananların ve üretiminde çalışanların kimyasal maddelerin tehlikeleri konusunda doğru değerlendirme yapmalarını sağlamak amacıyla MSDSler hazırlanmaktadır.	78,2
19	B grubu iş güvenliği uzmanlarının iş tecrübelerine bakılarak çok tehlikeli işyerlerinde A grubuna yardımcı olacak; C grubu iş güvenliği uzmanlarının iş tecrübelerine bakılarak tehlikeli işyerlerinde B grubu uzmanlarının yardımcı olarak C grubu uzmanlarının; çalışabilmeleri için düzenleme yapılması	77,3
20	OSGB'lerden hizmet alan iş yerlerine ait bilgilerin İSG-KATİP sistemi üzerinde kayıtları yapılırken iş yeri internet arşiv sisteminin oluşturulmasına yönelik çalışma başlatılmalıdır.	76,4
21	Kamu kurumlarıyla 50 den az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işverenlerin İş Güvenliği Uzmanı ve iş yeri hekimi görevlendirme zorunluğu düzenlemesi ile İş Yeri Sağlık ve Güvenlik Birimi oluşturması; Risk Değerlendirme, Acil Durum planları vb. çalışmaların İSGB'lerce yapılmasıyla OSGBlerin iş kaybı korkusu yaşaması amacıyla İSG kurma zorunluluğu kaldırılarak, OSGBdende hizmet almaları sağlanmalıdır	75,5

22	Diğer sağlık personellerinin aylık taban ücreti tarifelerinin asgari ücret vb. gibi bir ücret tarifesini belirlenmesi amacıyla çalışma yapılmalıdır. Ayrıca yasal olarak 10 dan az çalışanı olan çok tehlikeli iş yerlerinde diğer sağlık personellerinin görevlendirilmesi zorunlu olup, çalışan başına ayda en az 12 dakika üzerinden ücret ödenmektedir. Bu uygulama 10 dan az çalışanı olan diğer tehlike gruplarında uygulanmalıdır.	74,5
23	OSGBlerde görevli İş Yeri Hekimlerinin reçete yazma yetkileri 5510 sayılı SGK Kanununda tanımlanmakta olup; 4857 sayılı iş yasasındaki görev tanımlarında reçete yazma yetkisi olmayıp; iş yerlerinde ergonomi ve sağlık konusunda rehberlik, iş yeri sağlık gözetimi, eğitim ve bilgilendirme vb. işleri yapmaktadır. Bu çalışmaları yapmak üzere İş Yeri Hekimi yerine diğer sağlık personellerinden sağlık konusunda lisans veya yüksek lisans eğitimi almış persollerin atanması çalışması yapılmalıdır.	69,1
24	İşyeri hekimi çalışma süreleri işçi başına işyeri tehlike durumlarına göre az tehlikeliden çok tehlikeliye doğru yeniden düzenleme yapılarak sabit süre uygulaması kaldırılmalıdır. Ayrıca bir iş yeri hekimi aylık toplam en fazla 217,5 saatlik döner sermaye ücretini ($195+22,5=217,5$ saat) alma hakkına sahip olup; aylık 22,5 saatlik fazla çalışma süresi 4857 sayılı yasaya tabii çalışanlar için düzenlenmiştir. Devlet memuriyeti olan iş yeri hekimleri için bu uygulama kaldırılmalıdır.	66,4
25	İş Yeri Acil Durumlar Hakkındaki Yönetmeliğe göre işverence yaptırılması zorunlu acil durum planlarının revize sürelerinin kısaltılması yönünde çalışma yapılmalıdır. Örneğin: çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde 2 yılda bir; tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde ise 4 yılda bir; Az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde 6 yılda bir acil durum planları revize edilir.	65,5

26	OSGBlerin ilk kurulması sırasında İşyeri Hekimi görevlendirmesi zorunlu olduğundan; çok tehlikeli sınıfta 750 çalışanı; tehlikeli sınıfta 1000 çalışanı; az tehlikeli sınıfta 2000 çalışanı bulunan işverenler tam zamanlı iş yeri hekim çalıştırılması zorunlu olması nedeniyle çok büyük bir hekim ihtiyacı doğurmaktadır. Bu nedenle OSGBlerde Hekim Görevlendirme zorunlu olmaktan çıkarılarak; tam teşekküllü meslek hastalıkları hastanesiyle hizmet alım sözleşmesi yapmaları için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.	64,5
27	OSGB çalışanları ve OSGB lerin hizmet verdikleri iş yerlerinde kişisel koruyucu donanımların (KKD) işe uygun olarak seçilmemesinden veya hatalı olarak kullanılmasından iş veren yerine tehlike gruplarına göre tam sureli olarak atanan iş yeri hekimlerine veya iş güvenliği uzmanlarına birinci derece sorumluluk verilmelidir.	62,7
28	OSGBlerin kurulmasında İş Yeri Hekimi Görevlendirilmesi kaldırılarak en az dört yıl sağlık yüksek okullarında eğitim almış personeller görevlendirilmesi yönünde çalışma yapılmalıdır. Diğer sağlık personeli; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca'nca belgelendirilmiş hemşire, sağlık memuru, acil tıp teknisyeni ve çevre sağlığı teknisyeni diplomasına sahip olan kişileri ifade etmektedir.	52,7

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; OSGB'lerde çalışan personelin yaşadığı sorunların giderilmesi için Tablo 5.11'de verilen sıralama dikkate alınarak çözüm önerilerinin uygulanması önerilmektedir. Yapılan bu tez çalışmasıyla Türkiye'de OSGB'lerin yaşadığı sorunlar ve bu sorunların giderilmesi için yapılabilecek çözüm önerileri belirlenmiştir.

KAYNAKLAR

- Akpınar, G. M., Baysal, G., Baysal, A. N. (2016). İş Güvenliği Kültürü Oluşturulmasında Örgütsel İletişimin Rolü. *1. Uluslararası İş Güvenliği ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildirileri Kitabı*, 188
- Akpınar, T., Çakmakkaya, B. Y. (2014). İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından İşverenlerin Risk Değerlendirme Yükümlülüğü *Çalışma ve Toplum*. 274-304
- Anonim (2016):file:///C:/Users/9480/Downloads/2016-mayis-guvenligi-semineri.pdf
- Anonim (2017 a): <https://www.isgkatip.csgeb.gov.tr/Logout.aspx>
- Anonim (2017 b): <http://www.isggm.gov.tr>.
- Anonim (2017 d) <http://yalinosgb.com/>
- Anonim. (2003): BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi, <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/83-93.pdf>
- Anonim.(2015): <http://www.teknikicerik.com/is-sagligi-ve-guvenligi-nedir.html>
- Anonim.(2017c): İLO kriterleri:http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/-ed_protect/-protrav/-safework/documents/normativeinstrument/wcms_218616.pdf/
- Atalay, Ö. (2014). Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin Özellikleri ve Türkiye’de İşverenlerin İSG Hizmet Modeli Tercihlerinin İncelenmesi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi
- Ayanoğlu, C. C., Kurt, M., Yozgat, E. (2016). İş Kazalarının Analizi ve Güvenlik İkliminin İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Önemi. *1. Uluslararası İş Güvenliği Ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildirileri Kitabı*. 202.
- Aybay, R. (2016). İnsan Hakları bildirgesi (1948):İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ve Türkiye 1945 - 1948. *İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları*. 148
- Babür Sarıfakıoğlu, T., (2016 a). İşyerlerinde İş Sağlığı Ve Güvenliği Uygulamalarının Denetimleri. . *Uluslararası İş Güvenliği Ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildirileri Kitabı*. 135
- Babür Sarıfakıoğlu, T., (2016 b). İş Hijyeninin İsg’deki Rolü. *Uluslararası İş Güvenliği Ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildirileri Kitabı*. 187

Ceylan, H. (2011). Türkiye'deki İş Kazalarının Genel Görünümü ve Gelişmiş Ülkelerle Kıyaslanması. *International Journal of Engineering Research and Development*. 3, 8-24

Dalbay, N., Temiz, O. (2016). Özel Güvenlik Hizmetlerinde Çalışan Personelin İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgi/Bilinç Seviyelerinin Değerlendirilmesi. . *Uluslararası İş Güvenliği Ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildirileri Kitabı*.181

Esen, D. Ö., Sönmez, O. (2016). İş Sağlığı Ve Güvenliği Yasası Çerçevesinde: İşbaşı Konuşmalarının Tanımı ve İçeriği Ne Olmalıdır.. *Uluslararası İş Güvenliği Ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildirileri Kitabı*. 203

<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.16923&MevzuatIliski=0>

<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.18615&>

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/02/20150205-5.htm>

https://www.mmo.org.tr/sites/default/files/a9aedd6c689c1d0_ek.pdf

İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik (2012).

İş Kanunu 4857 no'lu, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4857.pdf>

İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği (2012):

<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.16924&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch> <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/03/20130329-4.htm>

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (2012):

<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6331.pdf>

İş Sağlığı ve Güvenliği Tebliği, (2013):

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/03/20130329-4.htm>

İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Tehlike Sınıfları Tebliği (2014):

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140418-17.htm>

İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik (2013).

Kahraman, G., Külekçi, M. K., Köse, E., Aytekin, M. E. (2016). 2008-2016 Yılları Arasında Ülkemizde Meydana Gelen İş Kazaları Değişiminin Analizi. . *Uluslararası İş Güvenliği Ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildirileri Kitabı*. 209

Kahraman, G., Sugözü, İ., Külekçi, M. K., Zile, M. (2016). İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlarının Karşılaştığı Zorluklar Ve Uzman Psikolojisi. . *Uluslararası İş Güvenliği Ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildirileri Kitabı*. 224

Kaplan, H. A. (2016). İş Sağlığı Ve Güvenliği Profesyonellerinin Görevlendirilmesinde İşverenin Başvurabileceği Seçenekler. *1. Uluslararası İş Güvenliği Ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildirileri Kitabı*.138

Karaca, A. (2016). Asıl İşveren Alt İşveren İlişkisinde İş Sağlığı Ve Güvenliği Organizasyonu. . *1. Uluslararası İş Güvenliği Ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildirileri Kitabı*.162

Karagöz, M. A., Samanlı, S., Aksoy, E. (2016). Türkiye’ de, Yüksek Lisans ve Doktora Düzeyindeki İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Programlarının, Mevcut Durumunun İncelenmesi.*1. Uluslararası İş Güvenliği Ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildirileri Kitabı*.115

Kartalkanat, E. (2016). İş Güvenliği Uzmanı 2016-mayıs-guvenligi-semineri.pdf

Korkut, G., Tetik, A. (2013). 6331 Sayılı İş Sağlığı Ve Güvenliği Kanunu’nun Getirdiği Yenilikler ve Temel Sorunlar. *1. Uluslararası İş Güvenliği Ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildirileri Kitabı*.

Kulaksız, Y., (2011). Çalışma Sürelerinin İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Üzerine Etkileri, Üzerine Bir Çalışma, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, İş Müfettiş Yardımcılığı Etüdü, Erzurum.

Ocak, S. (2016). İsg Profesyonellerinin Statüsü, Hukuki ve Cezai Sorumluluğu. *1. Uluslararası İş Güvenliği Ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildirileri Kitabı*.140

Öztürk, T., (1978). İş Sağlığı ve Güvenliğine Genel Bir Bakış, 1. Ulusal İşçi Sağlığı Kongresi Açılış Konuşması. *Mühendis ve Makina Kitabı*. 19-34

Topal, M. (2016). İş Yeri Hekimi, İş Güvenliği Uzmanı ve Sağlık Personelinin Mali Açıdan İşverene Bağlı Olmaması. *1. Uluslararası İş Güvenliği Ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildirileri Kitabı*. 260

Toplum Sağlığı Merkezi ve Bağlı Birimler Yönetmeliği (2015): <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/02/20150205-5.htm>

Turan, G., Taşkın, M. (2016). Güncel Kanunlar Çerçevesinde Tarafların İş Sağlığı Ve Güvenliği Sorumluluğu.*1. Uluslararası İş Güvenliği Ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildirileri Kitabı*.147

Türkmen, E., Özçelik, A.O., (2016). İsg Kararlarında Etkili Olan Unsurlar ve Bunların İş Sağlığı ve Güvenliği Performansı Üzerine Etkisi. *1. Uluslararası İş Güvenliği Ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildirileri Kitabı*.141

www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/02/20150205-5.htm

EKLER

EKLER

Ek 1. Türkiyede iş sağlığı ve güvenliği (İSG) mevzuatları çerçevesinde ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin (OSGB) karşılaştıkları sorunlar değerlendirme anketi.....	109
Ek-2. OSGB'lerin karşılaştıkları sorunlara ait çözüm önerileri değerlendirme anketi.....	116
Ek-3. OSGB ile kamu kurum ve kuruluşları arasındaki örnek hizmet sözleşmesi.....	120
Ek-4. 10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin üstlenilmesine ilişkin taahhütname.....	121
Ek-5. İşyeri hekimi örnek görevlendirme belgesi.....	122
Ek-6. diğer sağlık personeli örnek görevlendirme belgesi.....	123
Ek-7. İşverenin kendi işyerinde yapacağı çalışma örnek taahhütnamesi.....	124
Ek-8. . Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi OSGB unvanı örnek Tabela.....	125
Ek-9. İşyeri Hekimi Tarafından Düzenlenecek Yıllık Değerlendirme Raporu.....	126

Ek-1. Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliği (isg) mevzuatları çerçevesinde ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin (osgb) karşılaştıkları sorunlar değerlendirme anketi

DEĞERLENDİRME ANKETİ

OSGB'nin Faaliyet İli :

OSGB Ticari Adı :

Çalışan Sayınız : 0-5 () 6- 10 () 11- 20 () 21-30 ()

Çalışma Süreniz : Bir yıldan az () 1- 4 yıl () 5-7 yıl () 7-10 yıl ()

Uzmanlık Grubunuz : A sınıfı () B Sınıfı () C Sınıfı ()

İş Yeri Hekimi () Diğer Sağlık Personeli () Teknik Eleman ()

Cinsiyetiniz : Bay () Bayan ()

Yaşınız: (.....)

Anketi Doldurulan OSGB'nin Ticari adı: (İsteğe Bağlı)

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Bilgim Yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
	1	2	3	4	5
A- OSGB'lerin(Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) kurulum aşamasında karşılaştıkları sorunlar.					
1 OSGBlerde tam zamanlı olarak atanması yapılacak olan yeterli bilgi ve deneyim sahibi iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin zor temin edilmesinden kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.					
2 OSGB' kurucusu olupta; Uzman Olmayan işverenlerin İSG çalışma hayatıyla ilgili bilgi ve görgü eksikliğinden kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.					
3 Çalışma yaşamında iş sağlığı ve güvenliği kültürünün ve bilincinin yeterince gelişmemiş olmasından kaynaklanan					

4	sorunlar yaşanmaktadır.					
4	OSGB'lerde çalıştırılacak teknik elemanların iş yeri disiplin ve İSG kurallarına ait bilincin gelişmemiş olmasından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.					
Bu konuda karşılaştığınız başka sorunlar varsa buraya yazınız.						
		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Bilgin Yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
		1	2	3	4	5
B- OSGB'lerce İş Güvenliği Uzmanı istihdamı ve çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunlar						
5	İş Güvenliği Uzmanlarına yapılacak maaş ödemelerinde; taban Aylıklarına ait yasal düzenlemelerdeki eksikliklerden kaynaklı olarak İş Güvenliği Uzmanlarının düşük ücretle çalıştırılmaları konusunda sorunlar yaşanmaktadır.					
Bu konuda karşılaştığınız başka sorunlar varsa buraya yazınız.						

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Bilgin Yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
		1	2	3	4	5
C- İşyeri hekimliği ve diğer sağlık personeli istihdamı, çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunlar.						
6	İSG mevzuatlarında işyeri hekimi çalıştırma sürelerinden dolayı çok büyük bir hekim ihtiyacı olup; 50 ve üzeri işçi çalıştıran işyerleri için tam süreli işyeri hekimi temin edilmesinde sorunlar yaşanmaktadır.					
7	OSGB'lerde görevli İş Yeri Hekimlerinin reçete yazma yetkileri 5510 sayılı SGK kanununda yer almakta olup; 4857 sayılı iş yasasında İş					

	yerlerinde rehberlik, sağlık gözetimi, vb. işlemleri gibi, hekimlik alanı dışında görev yapması sorunu yaşanmaktadır.					
8	OSGBlerde görevlendirilen Diğer sağlık personellerinin düşük ücretlerle ve görevleri dışında çalıştırılmaları sorunları yaşanmaktadır.					
Bu konuda karşılaştığınız başka sorunlar varsa buraya yazınız.						

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Bilgin Yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
		1	2	3	4	5
D- OSGB lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde karşılaştıkları sorunlar.						
9	İş Yerinde Acil Durumlar Hakkındaki Yönetmeliğe göre işverence yaptırılması zorunlu olan (çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde 2 yılda bir; tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde ise 4 yılda bir) acil durum planlarının revize sürelerinin uzun olması sorunu yaşanmaktadır.					
10	OSGBlerce Hazırlanan Acil durum Planları'nda belirtilen acil durum tatbikatların ilgili iş yerlerinde uygulanması sırasında çalışanların gerekli dikkat ve özeni göstermemesi sorunu yaşanmaktadır.					
Bu konuda karşılaştığınız başka sorunlar varsa buraya yazınız.						

E- OSGB'nin "Risk Değerlendirme Ekibi" tarafından yapılan Risk Değerlendirmesi Sürecinde karşılaştıkları Sorunlar.						
		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Bilgin Yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
		1	2	3	4	5
11	İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği'nce OSGB'lerde					

	çalışan uzmanlarca risk değerlendirmesi çalışmaları yapılmakta olup; bu uzmanların saha çalışmaları sırasında ihtiyaç duydukları eski kayıtlı bilgi ve belgelerin, işveren tarafından zamanında sunulması sorunu yaşanmaktadır.					
12	Kamu Kurumları ve 50 den az çalışan olupta; az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde işveren tarafından İş Güvenliği Uzmanı, iş yeri hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirmesiyle; İş Yeri Sağlık ve Güvenlik Birimi (İSGB) oluşturulması sonucunda; Risk Değerlendirme, Acil Durum planları vb. çalışmaların OSGBlerin yerine İSGB tarafından yapılması neticesinde iş kaybı korkusu sorunu yaşanmaktadır.					
13	İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirme Yönetmeliği'nde İş Yeri tehlike sınıflarına göre Risk Analiz Yöntemlerinden hangi yöntemin kullanılacağı konusunda sorunlar yaşanmaktadır.					
Bu konuda karşılaştığınız başka sorunlar varsa buraya yazınız.						
F- İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin yerine getirilmesi için devlet tarafından yapılan Destekleme ödemesinden Kaynaklanan Sorunlar.						
		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Bilgin yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
		1	2	3	4	5
14	Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10'dan az olupta, çok tehlikeli ve tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer					

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Bilgin Yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
	1	2	3	4	5
G- ALO 170 Hattının Bilgilendirme ve Sorunların Çözümüne destek verilmemesinden kaynaklanan sorunlar.					
OSGB'lerde çalışan uzmanların çalışma hayatı ve SGK hakkındaki soru, şikayet, başvuru ve taleplerinin karşılanmasına yardımcı olacak; Alo 170 hattında görevli personellerin bilgi düzeyinin yetersiz olması sorunu yaşanmaktadır.					
18 Alo 170 hattının yoğunluğundan ve hattın düşürülebilmesinden veya hatta uzun süre bekletilmesinden kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.					
Bu konuda karşılaştığınız başka sorunlar varsa buraya yazınız.					

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Bilgin Yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
	1	2	3	4	5
H- İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı (İSG KÂTİP) sisteminden kaynaklanan sorunlar					
19 İSG KÂTİP Sisteminde ilk defa yapılan kayıtlarda kayıtların zamanında girilememesi, girilen kayıtların sistemde güncellenmemiş olması sorunu yaşanmaktadır					
20 İSG-KATİP sistemi ile SGK sistemi arasında bilgi ve belgelerin onaylanma süreçlerinin uzun zaman alması sorunu yaşanmaktadır.					
21 OSGB'lerden hizmet alan iş					

	yerlerine ait bilgilerin İSG-KATİP sistemi üzerinde kayıtları yapılırken iş yeri arşiv sisteminin oluşturulamamasından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.					
22	OSGB’lerde İş Güvenliği Uzmanı, İşyeri Hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirmeleri yapılırken personel kayıtlarıyla ilgili bilgilere ulaşılmasında sorunlar yaşanmaktadır.					
Bu konuda karşılaştığınız başka sorunlar varsa buraya yazınız.						

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Bilgi Yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
		1	2	3	4	5
I- OSGB lerin Patlamadan Korunma Dokümanı Hazırlaması Sürecinde karşılaştıkları sorunlar.						
23	İş yerlerinde hangi durumlarda kimler tarafından Patlamadan korunma dokümanı hazırlanıp onaylanacağı konusundaki belirsizlikten kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.					
24	Malzeme güvenlik formlarının hangi grup iş güvenliği uzmanı tarafından hazırlanarak onaylanacağı konusundaki belirsizlikten kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.					
Bu konuda karşılaştığınız başka sorunlar varsa buraya yazınız.						

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Bilgi Yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
		1	2	3	4	5
j- OSGB’lerde (Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) Kişisel Koruyucu ve Donanımlardan (KKD) kaynaklı sorunlar.						
25	Kişisel Koruyucu Donanımların (KKD) işe uygun olarak					

	seçilmemesinden veya hatalı olarak kullanılmasından kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.					
26	Piyasaya arz edilen KKDlerin CE uygunluk İşareti taşıyan ürünlerin imalatında kullanılan malzemelerin kalitesinden kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.					
27	OSGB çalışanları tarafından Kişisel Koruyucu Donanımların (KKD) özensiz bir şekilde eskimiş ve yıpranmışların kullanılmasından kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.					
Bu konuda karşılaştığınız başka sorunlar varsa buraya yazınız.						

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Bilgin Yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
		1	2	3	4	5
K- OSGB'lerin(Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi) ihtar puanı ile kapatılması sorunları.						
28	OSGB'ler tam süreli olarak atadıkları, İş Yeri Hekimi ile İş Güvenliği ve Diğer Sağlık Personelinin bir takvim yılı içerisinde ihtar puanları sırasıyla toplam 200'e ve 100'e ulaşması durumunda; yetki belgeleri 6 ay süreyle askıya alınarak hizmet vermeleri yasaklanmakta olup; bu süre içerisinde personel giderlerini ve diğer giderlerini karşılamakta sorunlar yaşamaktadır.					
29	OSGB'lerin hizmet verdikleri iş yerine ait yaptıkları çalışmalar İş Müfettişlerince denetimlere tabi tutulmakta olup;bu denetimlerde tespit ettikleri her türlü eksik belge ve çalışmalara İş Müfettişlerince verilen ihtar					

	puanlarının ağır olması sorunu yaşanmaktadır.					
30	OSGB'lerin İSG hizmeti verdikleri iş yerlerinde yaptıkları denetimlerin yeterliliğinden işveren veya işveren vekilleriyle birlikte uzmanlarında sorumluluk almaları konusunda problemler yaşanmaktadır.					
Bu konuda karşılaştığınız başka sorunlar varsa buraya yazınız.						

Ek-2. OSGB'lerin Karşılaştıkları Sorunlara Ait Çözüm Önerileri Değerlendirme Anketi

Aşağıda önerilen çözümleri uygunsa EVET, uygun değilse HAYIR kısmını işaretleyiniz.

A-(Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin (OSGB) kurulum aşamasında karşılaştıkları sorunların çözüm önerileri.	Evet	Hayır
1. OSGBlerde tam zamanlı olarak atanması yapılacak olan yeterli bilgi ve deneyim sahibi iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin temin edilebilmesi amacıyla İSG-KATİP sistemi içerisinde uzmanlara ait bilgilerin yer aldığı bir dosya arşivi oluşturulmalıdır.		
2. OSGB'de çalışan Uzmanlara yenileme eğitimlerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü'nce ücretsiz olarak veya uzaktan eğitim yöntemiyle verilmelidir.		
3. Çalışanların iş güvenliği eğitimlerine gönüllü katılımının sağlanması için özendirici tedbirler alınmalıdır. Örneğin kurallara uyanlara teşekkür belgesi ve maaş ödülü verilmesi gibi		
4. İş verenlerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini sahiplenmeleri içinde işverenlere yönelik eğitim ve bilgilendirmeye tabi tutulmalıdır.		
5. OSGBlerin kurulmasında İş Yeri Hekimi Görevlendirilmesi kaldırılarak en az dört yıl sağlık yüksek okullarında eğitim almış personeller görevlendirilmesi yönünde çalışma yapılmalıdır. Diğer sağlık personeli; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca'nca belgelendirilmiş hemşire, sağlık memuru, acil tıp teknisyeni ve çevre sağlığı teknisyeni diplomasına sahip olan kişileri ifade etmektedir.		
Eklemek veya çıkarmak istediğiniz öneri/ler varsa buraya yazınız.		

B- İş Güvenliği Uzmanı istihdamı ve çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunların Çözüm önerileri.	Evet	Hayır
1. Uzmanlık mesleki deneyimler sonrası sahip olunan bir kavram olduğu için uzman olma şartları yeniden düzenlenerek üniversiteden yeni ön lisans ve lisans mezunu tecrübesiz gençlerin uzman personellerin yanında 1-2 yıl vb. belirlenecek süre yardımcı teknik eleman olarak çalıştırılması		

2. B grubu iş güvenliği uzmanlarının iş tecrübelerine bakılarak çok tehlikeli işyerlerinde A grubuna yardımcı olacak; C grubu iş güvenliği uzmanlarının iş tecrübelerine bakılarak tehlikeli işyerlerinde B grubu uzmanlarının yardımcı olarak C grubu uzmanlarının;çalışabilmeleri için düzenleme yapılması		
3. OSGBde görevli uzmanların maaşlarının kendi işverenleri tarafından değil; Bakanlık bünyesinde oluşturulacak ve işverenlerin ücretlerini buraya yatırdıkları bir fondan almalıdır. Böylelikle çalışma yaşamında uzmanların iş ve gelecek korkusu düşünmeden iş güvenliği hizmetlerini daha sağlıklı yürütecektir.		
Eklemek veya çıkarmak istediğiniz öneri/ler varsa buraya yazınız.		

C- İşyeri hekimliği ve diğer sağlık personeli istihdamı, çalıştırma süreleri ve maaşlarının ödenmesinde karşılaşılan sorunların çözüm önerileri.	Evet	Hayır
1. OSGBlerin ilk kurulması sırasında İşyeri Hekimi görevlendirmesi zorunlu olduğundan; çok tehlikeli sınıfta 750 çalışan; tehlikeli sınıfta 1000 çalışan; az tehlikeli sınıfta 2000 çalışanı bulunan işverenler tam zamanlı iş yeri hekim çalıştırılması zorunlu olması nedeniyle çok büyük bir hekim ihtiyacı doğurmaktadır. Bu nedenle OSGBlerde Hekim Görevlendirme zorunlu olmaktan çıkarılarak; tam teşekküllü meslek hastalıkları hastanesiyle hizmet alım sözleşmesi yapmaları için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.		
2. İşyeri hekimisi çalışma süreleri işçi başına işyeri tehlike durumlarına göre az tehlikeliden çok tehlikeliye doğru yeniden düzenleme yapılarak sabit süre uygulaması kaldırılmalıdır. Ayrıca bir iş yeri hekimisi aylık toplam en fazla 217,5 saatlik döner sermaye ücretini (195+22,5=217,5 saat) alma hakkına sahip olup; aylık 22,5 saatlik fazla çalışma süresi 4857 sayılı yasaya tabii çalışanlar için düzenlenmiştir. Devlet memuriyeti olan iş yeri hekimleri için bu uygulama kaldırılmalıdır.		
3. OSGBlerde görevli İş Yeri Hekimlerinin reçete yazma yetkileri 5510 sayılı SGK Kanununda tanımlanmakta olup; 4857 sayılı iş yasasındaki görev tanımlarında reçete yazma yetkisi olmayıp; iş yerlerinde ergonomi ve sağlık konusunda rehberlik, iş yeri sağlık gözetimi, eğitim ve bilgilendirme vb. işleri yapmaktadır. Bu çalışmaları yapmak üzere İş Yeri Hekimi yerine diğer sağlık personellerinden sağlık konusunda lisans veya yüksek lisans eğitimi almış persollerin atanması çalışması yapılmalıdır.		
4. Diğer sağlık personellerinin aylık taban ücreti tarifelerinin asgari ücret vb. gibi bir ücret tarifesini belirlenmesi amacıyla çalışma yapılmalıdır. Ayrıca yasal olarak 10 dan az çalışanı olan çok tehlikeli iş yerlerinde diğer sağlık personellerinin görevlendirilmesi zorunlu olup, çalışan başına ayda en az 12 dakika üzerinden ücret ödenmektedir. Bu uygulama 10 dan az çalışanı olan diğer tehlike gruplarında uygulanmalıdır.		
Eklemek veya çıkarmak istediğiniz öneri/ler varsa buraya yazınız.		

D- OSGB lerin Acil Durum Planı Hazırlaması Sürecinde karşılaşılan sorunların çözüm önerileri.	Evet	Hayır
---	------	-------

1. İş Yerinde Acil Durumlar Hakkındaki Yönetmeliğe göre işverence yaptırılması zorunlu acil durum planlarının revize sürelerinin kısaltılması yönünde çalışma yapılmalıdır. Örneğin: çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde 2 yılda bir; tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde ise 4 yılda bir; Az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde 6 yılda bir acil durum planları revize edilir.		
2. OSGBlerce Hazırlanan Acil Durum Planları'nda belirtilen acil durum tatbikatlarının ilgili iş yerlerinde uygulanması sırasında çalışanların gerekli dikkat ve özeni gösterecek çalışmalar yapılmalıdır. Örneğin. Çalışanların eğitim düzeylerine göre gruplandırılma çalışmaları yapılmalıdır.		
Ekleme veya çıkarmak istediğiniz öneri/ler varsa buraya yazınız.		
E- OSGB lerin Risk Değerlendirmesi Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözüm önerileri.	Evet	Hayır
1- Tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerindeki çalışan sayısına göre tam gün görevlendirme zorunluluğu bulunmayan işyerlerinde Risk değerlendirmesi ekibini kurabilecek yeterli bilgi, deneyim ve donanımına sahip OSGB'lerince, Risk Değerlendirme çalışmalarını yaptırmaları uygun olacaktır.		
2- Kamu kurumlarıyla 50 den az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işverenlerin İş Güvenliği Uzmanı ve iş yeri hekimi görevlendirme zorunluluğu düzenlemesi ile İş Yeri Sağlık ve Güvenlik Birimi oluşturması; Risk Değerlendirme, Acil Durum planları vb. çalışmaların İSGB'lerce yapılmasıyla OSGBlerin iş kaybı korkusu yaşaması amacıyla İSG kurma zorunluluğu kaldırılarak, OSGBdende hizmet almaları sağlanmalıdır.		
3. İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirme Yönetmeliği'nde İş Yeri Tehlike Sınıflarına göre Risk Analiz Yöntemlerinden hangi/hangilerinin kullanılacağı konusunda çalışma yapılmalıdır.		
Ekleme veya çıkarmak istediğiniz öneri/ler varsa buraya yazınız.		

F- İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin yerine getirilmesi için devlet tarafından yapılan Destekleme ödemesinden Kaynaklanan Sorunların Çözüm Önerileri.	Evet	Hayır
1. Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10'dan az olupta, çok tehlikeli ve tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin vereceği hizmet bedellerinin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmasını / ödenmesini kapsamakta olup; ancak ondan az çalışanı olupta, az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinin bu destek kapsamına alınacak gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.		
2. Kamu kurum ve kuruluşları hariç çalışan sayısı 10'dan az olupta Çok Tehlikeli ve Tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için sağlanacak iş sağlığı ve güvenliği hizmet bedelinin sigortalı başına ödenecek günlük pirim miktarları ile ilgili iyileştirici düzenlemeler yapılmalıdır. Örneğin Tehlikeli sınıfta yer alan iş yerleri çalışanı için prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,4'ü; Çok tehlikeli sınıfta prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının %1,6'sı'dır.		
Ekleme veya çıkarmak istediğiniz öneri/ler varsa buraya yazınız.		

--

G- ALO 170 Hattının Bilgilendirme ve Sorunların Çözümüne destek verilmemesinden kaynaklanan sorunların çözüm önerileri.	Evet	Hayır
1. Alo 170 hattında görevli kişilerin bilgilendirme ve gelen sorunları yanıtlamaya yönelik olarak yapılan çağrılara anında cevap verebilecek bilgi ve tecrübeye sahip personellerin görevlendirilmesine özen gösterilmelidir.		
2. Alo 170 hattının yoğunluğundan veya hatta uzun süre bekletilmesinden kaynaklanan problemlerin yaşanmaması için sistemle ilgili gerekli tedbirler alınmalıdır. Gerekirse bu konuda İş Kur ve SGK birimlerinde yeni danışma hattı oluşturulmalıdır.		
Eklemek veya çıkarmak istediğiniz öneri/ler varsa buraya yazınız.		

H- İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı (İSG KATİP) sisteminden kaynaklanan sorunların çözüm önerileri	Evet	Hayır
1. İSG KATİP Sisteminde, ilk defa yapılan kayıtlarda kayıtların zamanında girilememesi, girilen kayıtların sistemde güncellenmemiş olması sorunlarını giderici çalışmalar yapılmalıdır.		
2. İSG-KATİP sistemi ile SGK sistemi arasında bilgi ve belgelerin onaylanma süreçlerinin de yaşanan sorunların giderilmesi amacıyla bu iki kurum arasında çalışma yapılmalıdır.		
3. OSGB'lerden hizmet alan iş yerlerine ait bilgilerin İSG-KATİP sistemi üzerinde kayıtları yapılırken iş yeri internet arşiv sisteminin oluşturulmasına yönelik çalışma başlatılmalıdır.		
4. OSGB'lerde İş Güvenliği Uzmanı, İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personeli görevlendirmeleri ile ilgili kayıtlara hızlı erişim için sistem üzerinde internet personel arşiv sistemi oluşturulmalıdır.		
Eklemek veya çıkarmak istediğiniz öneri/ler varsa buraya yazınız.		

I- OSGB lerin Patlamadan Korunma Dokümanı Hazırlaması Sürecinde karşılaştıkları sorunların çözüm önerileri.	Evet	Hayır
1. Patlamadan korunma dokümanı, işin başlamasından önce hazırlanacak ve işyerinde, iş ekipmanında veya organizasyonunda önemli değişiklik, genişleme veya tadilat yapıldığında yeniden gözden geçirilerek revizenin yapılmasıyla ilgili çalışmalar yapılmalıdır.		
2. OSGB lerce bir iş yerinde bir kalorifer kazanı, fuel oil tankı mazot deposu, doğal gaz ve şarj alanı mevcutsa A ve B sınıfı iş güvenliği uzmanları nezaretinde patlamadan korunma dokümanı hazırlanarak onaylanması konusunda sıkı bir denetim yapılmalıdır.		
3. Malzeme Güvenlik Bilgi Formları (MSDS) A, B grubu iş güvenliği uzmanı tarafından onaylanması konusunda özen gösterilmelidir. Kimyasal maddeyi taşıyanların depolayanların, kullananların ve üretiminde çalışanların kimyasal maddelerin tehlikeleri konusunda doğru değerlendirme yapmalarını sağlamak amacıyla MSDSler hazırlanmaktadır.		

Eklemek veya çıkarmak istediğiniz öneri/ler varsa buraya yazınız.

j- Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin (OSGB) Kişisel Koruyucu ve Donanımların kullanılmasından kaynaklı sorunlar.	Evet	Hayır
1. OSGB çalışanları ve OSGB lerin hizmet verdikleri iş yerlerinde kişisel koruyucu donanımların (KKD) işe uygun olarak seçilmemesinden veya hatalı olarak kullanılmasından iş veren yerine tehlike gruplarına göre tam sureli olarak atanan iş yeri hekimlerine veya iş güvenliği uzmanlarına birinci derece sorumluluk verilmelidir.		
2.Piyasaya arz edilen KKDlerin imalatında kullanılan malzemelerin kalitesinden kaynaklı sorunların giderilmesi amacıyla CE uygunluk işareti taşıyan ürünlerin malzeme kontrolleri yapıldıktan sonra uzmanlar tarafından seçilmesine özen gösterilmelidir.		
3.OSGB çalışanları tarafından Kişisel Koruyucu Donanımların (KKD) eskimiş ve yıpranmışların özensiz bir şekilde kullandırılmasından kaynaklı sorunların giderilmesi amacıyla KKDler uzmanlar tarafından sık sık kontrole tabi tutularak iş yeri ortamından uzaklaştırılmasını sağlayıcı tedbirler alınmalıdır. Konu ile ilgili olarak çalışanlara uygulamalı bilgilendirme ve eğitim çalışmaları düzenlenmelidir.		
Eklemek veya çıkarmak istediğiniz öneri/ler varsa buraya yazınız.		

K- Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin (OSGB) ihtar puanı ile kapatılmasından kaynaklanan sorunların çözüm önerileri.	Evet	Hayır
1. Yetki belgeleri askıya alınarak 6 ay süreyle kapatılan OSGB de yeni işe girmiş ve pirim gün sayısı 180 günü tamamlamamış personellerin giderlerinin altı ay boyunca işsizlik ödeneğinden karşılanması çalışması yapılmalıdır.		
2. İş Müfettişlerince OSGB'lerin yaptıkları çalışmaların denetimleri sırasında uygulanan ihtar puanlarının düşürülmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır. İhtar puanlaması sonucunda iş yerine kapatılma cezası yerine idari para cezası uygulanması yoluna gidilmesi çalışmaları yapılmalıdır.		
3. Mevzuatta bir takvim yılı içerisinde toplam olarak düzenlenen ihtar puanları uygulamalarında İş Güvenliği Uzmanı ile İş Yeri Hekimlerine uygulanan ihtar puanlarına ait farklılıklar sonucunda OSGB'lerin zarar görmemesi için uzmanlıklar arasındaki ihtar puan farklarının giderilmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.		
4. OSGB'lerin İSG hizmeti verdikleri iş yerlerinde yaptıkları denetimlerin yeterliliğinden işveren veya işveren vekilleriyle birlikte uzmanlarda sorumluluk almaları konusunda çalışmalar yapılmalıdır.		
Eklemek veya çıkarmak istediğiniz öneri/ler varsa buraya yazınız.		

Ek-3. OSGB ile kamu kurum ve kuruluşları arasındaki örnek hizmet sözleşmesi**OSGB İLE KAMU KURUM VE KURULUŞLARI ARASINDAKİ HİZMET SÖZLEŞMESİ**

OSGB:

Unvanı:

Yetki Belgesi Tarih ve No:

Adresi:

SGK Sicil No:

Vergi Dairesi/No:

Tel No:

Faks No:

E-posta:

İşyerine verilecek iş güvenliği uzmanlığı hizmet süresi:

(dakika/ay)

İşyerine verilecek işyeri hekimliği hizmet süresi:

(dakika/ay)

İşyerine verilecek diğer sağlık personelinin hizmet süresi:

(dakika/ay)

Hizmet alan kamu kurum veya kuruluşunun:

Unvanı:

Adresi:

*SGK Sicil No:

Vergi Dairesi/No:

Tel No:

Faks No:

E-posta:

**Tehlike sınıfı:

***Çalışan sayısı:

Faaliyet alanı:

Hizmet verecek iş güvenliği uzmanının:

Adı ve Soyadı:

T.C. Kimlik No:

Mesleği:

Belge sınıfı Tarih ve No:

Hizmet verecek işyeri hekiminin:

Adı ve Soyadı:

T.C. Kimlik No:

Belge Tarih ve No:

Hizmet verecek diğer sağlık personelinin:

Adı ve Soyadı:

T.C. Kimlik No:

Mesleği:

Belge Tarih ve No:

İş bu sözleşme 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hükümlerine göre müştereken imzalanmıştır.

Tarih / /

OSGB Yetkilisi

İmza

Kamu Kurum veya Kuruluşunun Yetkilisi

İmza

* : Kamu kurum veya kuruluşları için zorunlu olmayıp var ise yazılmalıdır.

** : İlgili kamu kurum veya kuruluşunun beyanı esas olup tek işyeri altında birden fazla esas faaliyet olduğu durumlarda tüm çalışanlar için tehlike sınıfı en yüksek olan faaliyete göre belirlenmelidir.

*** : Çırak ve stajyerler haricinde kamu kurum ve kuruluşlarına ait ilgili işyerinin bünyesinde bulunan tüm çalışan sayısı esas alınmalıdır.

Not: Bu belge İSG-KATİP sistemindeki gerekli düzenlenmeler tamamlandıktan sonra ilan edilinceye kadar geçerlidir. Düzenlen bu belgenin bir nüshası hizmet verecek iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeline verilir.

Ek-4. 10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin üstlenilmesine ilişkin taahhütname örneği

**10'DAN AZ ÇALIŞANI BULUNAN VE AZ TEHLİKELİ SINIFTA YER ALAN
İŞYERLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HİZMETLERİNİN ÜSTLENİLMESİNE
İLİŞKİN TAAHHÜTNAME**

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında 29/6/2015 tarihli ve 29401 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyerlerinde İşveren veya İşveren Vekili Tarafından Yürütülecek İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerine İlişkin Yönetmeliği ve 29/12/2012 tarihli ve 28512 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği'nin 14 ncü maddesinin altıncı fıkrasında yer alan şartları sağlamış olmam sebebiyle bilgileri aşağıda mevcut bulunan SGK sicil numaralı (Kamu kurum veya kuruluşlarında zorunlu olmayıp var ise yazılmalıdır)'de (işyerinin/kamu kurum veya kuruluşunun unvanı) mevcut görevlerimin yanında aynı zamanda iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini de üstlendiğimi beyan ve taahhüt ederim.

İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerini Üstlenen Kişinin:

Adı ve Soyadı:

T.C. Kimlik No:

İşveren veya İşveren Vekili Eğitimi Tamamlama Belgesi Tarih ve No:

İkamet Adresi:

Tel No:

Faks No:

E-posta:

İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Üstlenildiği İşyerinin/Kamu kurum veya kuruluşunun:

Unvanı:

Adresi:

Tel No:

Faks No:

Vergi No:

Vergi Dairesi:

Faaliyet Alanı:

*SGK Sicil No:

**Çalışan Sayısı:

Çalışma Süresi (Dakika/Ay):

Tarih

Görevi Üstlenen Kişinin Adı Soyadı

İmza - Kaşe

* : Kamu kurum veya kuruluşları için zorunlu olmayıp var ise yazılmalıdır.

** : Çırak ve stajyerler haricinde kamu kurum ve kuruluşlarına ait ilgili işyerinin bünyesinde bulunan tüm çalışan sayısı esas alınmalıdır. Not: Bu belge İSG-KATİP sistemindeki gerekli düzenlenmeler tamamlandıktan sonra ilan edilinceye kadar geçerlidir. Düzenlen bu belgenin bir nüshası iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütecek olan işveren/işveren vekiline verilir.

Ek-5. İşyeri hekimi örnek görevlendirme belgesi.

EK-5a

İŞYERİ HEKİMİ GÖREVLENDİRME BELGESİ

T.C.....

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili Yönetmeliklerden doğan yükümlülükler kapsamında’de (Görevli olduğu birim) görev yapan T.C. kimlik numaralı : (Görevlendirme yapılan kişinin adı ve soyadı) aşağıda bilgileri yazılı olan’de (İlgili kamu kurum veya kuruluşunun unvanı) işyeri hekimi olarak makamının tarih ve sayılı oluru ile görevlendirilmiştir.

Birim Amiri

Adı Soyadı

İmza

İŞYERİ HEKİMİNİN	
Adı ve Soyadı	
T.C Kimlik Numarası	
Sicil Numarası	
Sertifika Tarihi	
Sertifika Numarası	
İletişim Bilgileri (İkamet, e-posta adresleri, ev, iş, cep telefonu numarası)	
İmza	
İŞYERİ HEKİMİ OLARAK GÖREVLENDİRİLDİĞİ KAMU KURUM VEYA KURULUŞUNUN (Her bir Kurum için ayrı ayrı doldurulacaktır.)	
Unvanı	
Adresi	
*SGK Sicil Numarası	
**Tehlike Sınıfı	
***Çalışan Sayısı	
Görevlendirildiği Süre (Dakika/Ay)	

* : Zorunlu olmayıp var ise yazılmalıdır.

** : İlgili kamu kurum veya kuruluşunun beyanı esas olup tek işyeri altında birden fazla esas faaliyet olduğu durumlarda tüm çalışanlar için tehlike sınıfı en yüksek olan faaliyete göre belirlenmelidir.

*** : Çırak ve stajyerler haricinde kamu kurum ve kuruluşlarına ait ilgili işyerinin bünyesinde bulunan tüm çalışan sayısı esas alınmalıdır.

Ek-6. Diğer sağlık personeli örnek görevlendirme belgesi.

EK-5c

DİĞER SAĞLIK PERSONELİ GÖREVLENDİRME BELGESİ

T.C.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili Yönetmeliklerden doğan yükümlülükler kapsamında’de (Görevli olduğu birim) görev yapan T.C. kimlik numaralı ;(Görevlendirme yapılan kişinin adı ve soyadı) aşağıda bilgileri yazılı olan’de (İlgili kamu kurum veya kuruluşunun unvanı) diğer sağlık personeli olarak makamının tarih ve sayılı oluru ile görevlendirilmiştir.

Birim Amiri

Adı Soyadı

İmza

DİĞER SAĞLIK PERSONELİNİN	
Adı ve Soyadı	
T.C. Kimlik Numarası	
Sicil Numarası	
Sertifika Tarihi	
Sertifika Numarası	
Mesleği/Yaptığı görev	
İletişim Bilgileri (İkamet, e-posta adresleri, ev, iş, cep telefonu numarası)	
İmza	
DİĞER SAĞLIK PERSONELİ OLARAK GÖREVLENDİRİLDİĞİ KAMU KURUM VEYA KURULUŞUNUN (Her bir Kurum için ayrı ayrı doldurulacaktır.)	
Unvanı	
Adresi	
*SGK Sicil Numarası	
**Tehlike Sınıfı	
***Çalışan Sayısı	
Görevlendirildiği Süre (Dakika/Ay)	

* : Zorunlu olmayıp var ise yazılmalıdır.

** : İlgili kamu kurum veya kuruluşunun beyanı esas olup tek işyeri altında birden fazla esas faaliyet olduğu durumlarda tüm çalışanlar için tehlike sınıfı en yüksek olan faaliyete göre belirlenmelidir.

*** : Çırak ve stajyerler haricinde kamu kurum ve kuruluşlarına ait ilgili işyerinin bünyesinde bulunan tüm çalışan sayısı esas alınmalıdır.

Not: Bu belge İSG-KATİP sistemindeki gerekli düzenlenmeler tamamlandıktan sonra ilan edilinceye kadar geçerlidir. Düzenlen bu belgenin bir nüshası hizmet verecek iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeline verilir.

Ek-7. İşverenin kendi işyerinde yapacağı çalışma örnek taahhütnamesi

EK-6

İŞVERENİN KENDİ İŞYERİNDE YAPACAĞI ÇALIŞMA TAAHHÜTNAMESİ

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili yönetmeliklerden doğan yükümlülükler kapsamında bilgileri aşağıda mevcut bulunan SGK Sicil numaralı ve unvanlı işyerimde işveren olmamın yanında aynı zamanda aşağıda belirtilen görevi de ifa edeceğimi beyan ve taahhüt ederim.

Üstlenilen görev:

☐ İşyeri hekimliği ☐ İş güvenliği uzmanlığı ☐ Diğer sağlık personeli

İşverenin:

Adı ve Soyadı:

T.C. Kimlik No:

Mesleği / Diploma Tarih ve No:

Belge Tarih ve No:

Sertifika sınıfı:

İkamet Adresi:

Tel No:

Faks No:

E-posta:

İşyerinin:

Unvanı:

Adresi:

Tel No:

Faks No:

E-posta:

Vergi No:

Vergi Dairesi:

Faaliyet alanı:

SGK Sicil No:

Çalışan sayısı:

Çalışma Süresi (Saat/Ay):

Çalıştığım İşler/İşyerleri:

(Çalışılan her işyeri için ayrı ayrı yazılacaktır.)

Unvanı:

Ek-8. Ortak sağlık ve güvenlik birimi (OSGB) unvanı örnek tabela

EK-8

TABELA

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÖZEL

“ORTAK SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ UNVANI”
ORTAK SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

Ek-9. İşyeri Hekimi tarafından düzenlenecek yıllık değerlendirme raporu**EK-5****YILLIK DEĞERLENDİRME RAPORU****İşyerinin:**

Unvanı:

SGK/Bölge Müdürlüğü Sicil No:

Adresi:

Tel ve Faks No:

E-posta:

İşkolu:

İşçi sayısı:

Erkek:

Kadın:

Genç:

Çocuk:

Toplam:

Sıra No.	Yapılan çalışmalar	Tarih	Yapan Kişi ve Unvanı	Tekrar Sayısı	Kullanılan Yöntem	Sonuç ve Yorum
1	Risk değerlendirmesi					
2	Ortam ölçümleri					
3	İşe giriş muayeneleri					
4	Periyodik muayeneler					
5	Radyolojik analizler					
6	Biyolojik analizler					
7	Toksikolojik analizler					
8	Fizyolojik testler					
9	Psikolojik testler					
13	Eğitim çalışmaları					
14	Diğer çalışmalar					

Tarih**İş Güvenliği Uzmanı
Hekimi****İşveren****İşyeri****İmza****İmza****İmza**

ÖZGEÇMİŞ

1968 yılında Mersin Erdemli'de doğdum. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü'nden 1996 yılında mezun oldum. Halen Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim dalında Tezli Yüksek Lisans yapmaktayım. 2015 yılında Afyonkarahisar ilinde düzenlenen Ulusal Çevre Kongresinde "Tarım Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği" isimli bildiri sundum. Orta derecede İngilizce biliyorum.-1997- 2002 yıllarında sırasıyla Diyarbakır ve İstanbul illerinde Sınıf Öğretmenliği görevinde bulundum. 2002 yılında kurum değiştirerek Ankara Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünde Ziraat Mühendisi olarak 2002-2012 yıllarında çalıştım. 2012 yılından bu yana Bilecik İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünde Ziraat Mühendisi olarak çalışmaktayım.

VITAE

I was born in Erdemli Mersin in 1968. I graduated from Ankara University Faculty of Agriculture, Department of Agricultural Economics in 1996, I still continues to master program at Gaziantep University, Institute of Social Sciences, Department of Occupational Health and Safety. I presented a presentation called "Occupational Health and Safety in the Agricultural Sector in National Environmental Congress held in 2015 at Afyonkarahisar. I have pre-intermediate English knowledge. I had worked as a classroom teacher between 1997 - 2002 in Diyarbakir and Istanbul, respectively. I had worked as an engineer at Ministry of food, Agriculture and Livestock between 2002 to 2012. Since 2012, I have worked as an engineer at the province of Bilecik Food, Agriculture and livestock.